

Sammanträdesprotokoll från styrelsemöte

Sammanträdesdatum: 2024-03-01

Plats: Selånger pilgrimscenter,

Närvarande ordinarie ledamöter

Jonas Väst

Christina Nordenö

Peter Pettersson

Lina Kempe

Sundsvalls kommun

Region Västernorrland

Arbetsförmedlingen

Försäkringskassan

Närvarande ersättare

Thomas Burman

Lotta Qvarnlöf

Sundsvalls kommun

Försäkringskassan

Övriga närvarande

Rodney Engström

Björn Hellquist

Jan Andersson

Emil Ulander

Förtroendevald revisor Sundsvalls kommun

Förtroendevald revisor Region Västernorrland

Förbundschef/sekreterare

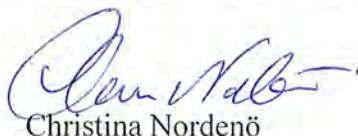
Biträdande förbundschef

Protokollet omfattar § 23 - 37

Jonas Väst

Ordförande

Christina Nordenö

Justerare

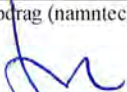

Jan Andersson

Sekreterare

Bevis/anslag

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag.

Avser sammanträde med Samordningsförbundet i Sundsvall		
Sammanträdesdatum 2024-03-01	Justeringsdatum 2024-03-07	Anslagsdatum 2024-03-07
Protokollet finns tillgängligt på Internet (www.samordningsforbundet.se) eller hos Samordningsförbundet i Sundsvall, Kommunhuset rum 612		
Anslaget tas ned tidigast 2024-03-28	Enligt uppdrag (namnteckning) 	Namnförtydligande Jan Andersson

§ 23 **Sammanträdet öppnas**

Ordförande förklarar mötet öppnat och hälsar välkommen.

§ 24 **Fastställande av dagordning**

Styrelsen beslutade

Att fastställa upprättat förslag till dagordning.

§ 25 **Val av justerare**

Styrelsen beslutade

Att utse Christina Nordenö att jämte ordförande justera dagens protokoll.

§ 26 **Föregående protokoll från 240126**

(Bilaga 1)

Styrelsen beslutade

Att lägga protokollen från styrelsemötet 240126 till handlingarna

§ 27 **Uppföljning av beviljade insatser i februari 2024.**

Kansliet har under februari träffat alla insatser förbundet finansierar. Emil lyfter två av insatserna. Dels tjänsten på Arbetsmarknadstorget som bland annat arbetar med de som har sjukpenning och kommer från Försäkringskassan. Styrelsen uppmärksammade i samband med årsredovisningen från den tjänsten att det var långa väntetider för att ta del av insatsen. Kansliet kommer i närtid att ha en träff tillsammans med Försäkringskassan och IAF, Sundsvalls kommun för att se över hur man kan minska på väntetiderna.

Hälsoteamet arbetar vidare med ACT kurserna och har nu två parallella kurser i gång. Det planeras för att under våren ha en kurs riktade till personer inom KAA. I övrigt inget speciellt att rapportera.

Styrelsen beslutade

Att lägga informationen till handlingarna

§ 28 Återkoppling kring förmiddagens planeringsträff med strategirådet

Styrelsen var enig om att det varit en givande förmiddag med strategirådet. Alla var överens om att dessa mötet är betydelsefulla och skall fortsätta. Nedan är en summering av förmiddagens möte.

Hälsam

Katarina Persson presenterade organiseringen av Hälsam, Hon visar den samverkansstruktur som Hälsam tagit fram och där det framkommit tankar om att Samordningsförbunden i länet skulle kunna ha en sammanhållande funktion för den strukturen, såsom förbundet i Örnsköldsvik har gjort i många år. I Örnsköldsvik är förbundet sammankallande för LSG unga och vuxna (sammanslaget som ett gemensamt LSG), däremot sköts LSG äldre i en egen struktur. Önskemål från länsledningen i Hälsam att lösningarna i länet ska se likvärdiga ut i alla kommuner. Då det fortfarande finns frågetecken hur Sundsvall skall organisera sina LSG-grupper, framförs till Katarina att mötesdeltagarna ställer sig tveksamma till att förbundet skall gå in i detta just nu. När strukturen/upplägget av de olika LSG-grupperna är mera klart, får de gärna ta ny kontakt med förbundet för vidare dialog.

MUCF:s möjlighet att stödja oss i vårt arbete med UVAS boende i Sundsvalls kommun

Samverkansrådet har uppmärksammat kansliet på Samordningsförbundet att de anser att målgruppen UVAS, unga som varken arbetar eller studerar, behöver större gemensamt fokus från våra medlemmar. MUCF, myndigheten för ungdoms- och civilsambällesfrågor, erbjuder processtöd för att stödja oss med det. Mötesdeltagarna ställer sig positiva till detta initiativ. Kansliet får i uppdrag att ta ny kontakt med MUCF, för vidare dialog om upplägg i Sundsvall samt vilka roller/verksamheter som bör delta i workshopserien. Återkopplas på nästa styrelsemöte.

Kurator knuten till Arbetsmarknadstorget

Arbetsförmedlingen kom under förmiddagen med en fundering kring att knyta en kurator till Arbetsmarknadstorget. I samband med ett studiebesök i Malmö, som AF-handläggarna på AMT gjorde i höstas, har de väckt en idé om att även vi i Sundsvall skulle ha en sådan funktion. De arbetsuppgifter en kurator skall ha på arbetsmarknadstorget är bland annat:

Hjälpa till att skriva egenvårdsbegäran.

Vara en länk och ett filter, för deltagarna och slussa dem åt rätt håll. Vara med på möten vid behov för att "förjobba" och också om möjlighet att etablera kontakter med vården. Överbrygga de delar som många av våra deltagare kämpar med då de ofta saknar eller inte har bra erfarenheter från vården.

Handwritten signature

Vara den första kontakten för deltagarna och på lång sikt hjälpa medborgarna till bättre hälsa och på så sikt också landa i självförsörjning.

I Malmö var kuratorn med på samtal ibland för att stötta individen i måendet vid ett eller två tillfällen för att sedan slussa dem vidare mot andra insatser inom Regionen. Detta är då en del av den pågående planeringen för att bibehålla farten och att planeringen inte ska stanna av. Men samtidigt kunde de också räcka med dessa samtal för att stävja måendet och inte behöva gå till vården.

Det väcks en del funderingar i samband med dragningen gällande arbetsuppgifterna och om behovet är en leg. Hälso- & sjukvårdskurator eller inte, samt om anställningen ska vara inom Regionen, på vilken vårdnivå skulle tjänsten i så fall placeras? Kan det beskrivna behovet lösas med befintliga funktioner som finns idag? Ex rehabiliteringskoordinator/SIP-samordnare?

Utifrån dessa diskussioner beslutar mötet att nästa steg i detta bör vara en workshop eller liknande med ett antal nyckelpersoner, för att tydliggöra behov samt lämna förslag på lösningar. Samordningsförbundets kansli får i uppgift att sammankalla till det. Återkopplas på nästa styrelsemöte.

Arbetsmarknadstorget 10 år

Beslutas att strategirådet tillsammans med styrelsen ska arrangera något på AMT för att uppmärksamma 10års jubileet. Bildas en mindre arbetsgrupp med Christina, Peter och kansliet samt ska Håkan lämna namnförslag på någon inom IAF, som ska ingå i arbetsgruppen. Christina är sammankallade för gruppen.

§ 29

Ansökan om medel från Sundsvalls kommun och Region Västernorrland till förprojektering av Fontänhus i Sundsvall.

(Bilaga 2)

Ansökan avser en delfinansiering av Projektering Fontänhus Sundsvall under från Sundsvalls kommun och Region Västernorrland med 200 000 kr. Målet för vår ansökan är att anställa en projektledare för att arbeta med förprojektering inför etablering av Fontänhus i Västernorrland. Projektet har två huvudspår. Det ena spåret är att starta en pilotverksamhet i Sundsvall 2025, att utvärdera och lära av uppstartsprocessen samt sprida dessa erfarenheter till andra kommuner i Västernorrland.

Det andra spåret handlar om att involvera och samarbeta med övriga kommuner i regionen under projektåret. Syftet är att kommunerna, efter projektåret, ska vara rustade för att kunna gå vidare med egna etableringar om behov och intresse finns. Sundsvalls kommun står som stödmottagare av bidraget från Samordningsförbundet

För komplett ansökan läs bilagan.

JU *aw* *de*

Styrelsen beslutade

Att bevilja medel med 200 000 kr till av Projektering Fontänhus Sundsvall
Att betala ut hälften av de beviljade medlen i samband med att avtal tecknats och resterande del efter att redovisning inkommit för 2024 och godkänts av styrelsen.

§ 30 Utkast till årsredovisning för Samordningsförbundet Sundsvall 2023.

(Bilaga 3)

Kansliet redovisar innehållet i det upprättade förslaget till årsredovisning för 2023. Årsredovisningen följer i stort sett den framtagna mall som Nationella rådet har tagit fram. Styrelsen sammanfattade bedömning av utfallet i insatserna är att det var mycket positivt att så många gått vidare till arbete och studier under 2023. Styrelsen gläder sig åt de resultat som framkommer i Indikatorsenkäterna.

Styrelsen beslutade

Att ovannämnda tillägg skall skrivas in i årsredovisningen.

§ 31 Lansering av Valfärdsguiden den 12 april 2024 på Quality Hotel.

(Bilaga 4)

Det sker just nu ett stort utvecklingsarbete med Insatskatalogen, som kommer att övergå till Valfärdsguiden.

Den nya sidan erbjuder fler funktioner och större användarvänlighet.

Vi kommer den 12/4 09.30-12.00 ha lansering av Valfärdsguiden på Quality Hotel i Sundsvall. Anmälan till lanseringen finns i bilagan.

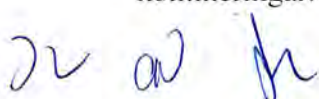
Styrelsen beslutade

Att lägga informationen till handlingarna.

§ 32 Nomineringar till NNS styrelse inför årsmötet den 18 april.

(Bilaga 5)

I år har NNS årsmöte 17-18 april i Stockholm och behöver till mötet få in nomineringar.

Styrelsen beslutade

Att nominera Fredrik Lunden till ordförande för NNS och Peter Vigren till styrelseledamot till NNS

§ 33

Kansliet informerar

Revisionen 2023

Statens utsedda revisor KPMG har tekniska problem med det IT-stöd som dom använder i sin granskning av Samordningsförbunden. Dom har ingen möjlighet att påbörja granskningen än. Just nu finns ingen prognos på när problemet är löst.

BIP arbetet

Under februari har det varit två workshops dagar med personal på arbetsmarknadstorget. Fokus för dessa dagar har varit att jobba vidare med tilltron till deltagarna som är på arbetsmarknadstorget. Sofie som går utbildningen ” BIP för kunskapspersoner” skall tillsammans med enhetschef för arbetskonsulenter redovisa sitt arbete under mars månad.

Inspirationsdag tillsammans med övriga förbund i länet kring UVAS.

Det planeras för en gemensam inspirationsdag kring målgruppen UVAS, unga som varken arbetar eller studerar. Den planeras att hållas under hösten 2024. Mer information kommer senare.

Bransch SFI- språket är nyckeln till arbete.

(Bilaga 6)

Samordnaren för Bransch SFI- språket är nyckeln till arbete, Anna Bennman, började sitt arbete i mitten av februari. Det är planerat att den första gruppen med elever ska starta i slutet av mars. Nästa styrgruppsmöte är planerat till 19 mars. Styrelsen vill bjuda in Anna Bennman till sitt styrelsemöte i maj.

§ 34

Inbjudan till Samordningsförbunden för träff med riksdagsledamöter från Västernorrland den 20 maj.

(Bilaga 7)

Den 20 maj har Samordningsförbunden i länet bjudit in de riksdagsledamöter som representerar Västernorrland till en information/dialog om förbundens verksamhet

Styrelsen beslutade

Att Christina Nordenö och Jan Andersson skall delta från förbundet.

NNS årsmöte 17 & 18 april i Stockholm.

(Bilaga 8)

NNS bjuder in till strategikonferens och årsmöte den 17 och 18 april. Det börjar den 17 april kl. 12.00 med en strategikonferens som riktar sig till medlemmar, politiska uppdragsgivare och beslutsfattare och NNS årsmöte är den 18 april.

Styrelsen beslutade

Att Christina Nordenö och Jan Andersson skall delta från förbundet.

§ 35 Utbildningar

Inga relevanta utbildningar

§ 36 Övriga frågor

Inga övriga frågor

§ 37 Sammanträdet avslutas

Ordförande Jonas Väst förklarar sammanträdet avslutat och önskar alla en trevlig helg.

SAMORDNINGSFÖRBUNDET SUNDSVALL

Sammanträdesprotokoll från styrelsemöte

Sammanträdesdatum: 2024-01-26

Plats: Sundsvalls kommun, konferensrum 654a, busbacken

Närvarande ordinarie ledamöter

Jonas Väst	Sundsvalls kommun
Christina Nordenö	Region Västernorrland
Peter Pettersson	Arbetsförmedlingen
Lina Kempe	Försäkringskassan

Närvarande ersättare

Thomas Burman	Sundsvalls kommun
Lotta Qvarnlöf	Försäkringskassan
Caroline Nordgren	Region Västernorrland

Övriga närvarande

Rodney Engström	Förtroendevald revisor Sundsvalls kommun
Björn Hellquist	Förtroendevald revisor Region Västernorrland
Jan Andersson	Förbundschef/sekreterare
Emil Ulander	Biträdande förbundschef

Protokollet omfattar § 1 - 22

Jonas Väst

Ordförande

Jan Andersson

Sekreterare

Peter Pettersson

Justerare

Bevis/anslag

Protokollet är justerat. Justeringen har tillkännagivits genom anslag.

Avser sammanträde med

Samordningsförbundet i Sundsvall

Sammanträdesdatum	Justeringsdatum	Anslagsdatum
2024-01-26	2024-02-07	2024-02-08
Protokollet finns tillgängligt på Internet (www.samordningsforbundet.se) eller hos Samordningsförbundet i Sundsvall, Kommunhuset rum 612		
Anslaget tas ned tidigast	Enligt uppdrag (namnteckning)	Namnförtydligande
2024-02-29		Jan Andersson

§ 1 Sammanträdet öppnas

Ordförande förklarar mötet öppnat och hälsar välkommen till årets första styrelsemöte.

§ 2 Fastställande av dagordning

Ordförande vill göra en förändring i dagordningen. Att § 20 flyttas till § 22 så att § 20 i stället blir årsredovisning av arbetsförmedlare på AMT och att § 21 blir årsredovisning av arbeidskonsulent i samverkan med Försäkringskassan.

Styrelsen beslutade

Att med ovan nämnda ändringar fastställa upprättat förslag till dagordning.

§ 3 Val av justerare

Styrelsen beslutade

Att utse Peter Pettersson att jämte ordförande justera dagens protokoll.

§ 4 Föregående protokoll från 231128

(Bilaga 1)

Styrelsen beslutade

Att lägga protokollen från styrelsemötet 231128 till handlingarna

§ 5 Medfinansiering till Samordningsförbundet Sundsvall för verksamhetsåret 2024 till Sundsvalls kommun och Region Västernorrland

(Bilaga 2 & 3)

Förbundschefen visar de anmodan om finansiering till Samordningsförbundet Sundsvall inför verksamhetsåret 2024 som skickat till Sundsvalls kommun och Region Västernorrland. Region kommer under 2024 att betala ut deras finansiering vid två tillfällen.

JU

b

PP 2

Styrelsen beslutade

Att lägga informationen till handlingarna

§ 6 **Preliminär budgetuppföljning 231231.**

(Bilaga 4)

Resultatet för verksamhetsåret 2023 ser ut att bli ett förskott på 473 000 kr. Anledningen till detta är att två insatser som var planerade att starta upp under 2023 inte kommit i gång. En av insatserna Bransch SFI - språket är nyckeln till arbete starta upp i januari 2024. Den andra insatsen förbundet reserverat medel till var förprojektering av ett Fontänhus i Sundsvall. Den kommer att genomföras under 2024. Samordningsförbundet har vid ingången till 2024 ett eget kapital på cirka 1 290 000 kr. Förbundet ligger fortfarande under den rekommendation Nationella rådet har på storleken på eget kapital.

Styrelsen beslutade

Att lägga informationen till handlingarna

§ 7 **Årsredovisning Arbetskonsulent på arbetsmarknadstorget 2023.**

(Bilaga 5)

I enlighet med avtal (DNR 20/23) mellan projektägaren Sundsvalls kommun/Individ och arbetsmarknadsförvaltningen och Samordningsförbundet har hälften av de beviljade medlen för 2023 betalats ut i samband med att avtalet tecknats. Resterande medel betalas ut efter att förbundets styrelse godkänt redovisningen för 2023.

Styrelsen känner en oro över att det är långa väntetider för att få ta del av denna insats.

Styrelsen beslutade

Att godkänna årsredovisning av Arbetskonsulent på arbetsmarknadstorget 2023.

Att uppdraga åt kansliet att föra en dialog med huvudmännen för insatsen utifrån de långa väntetiderna.

2

h

AP 3

§ 8 **Årsredovisning SIP samordnare på arbetsmarknadstorget 2023.**

(Bilaga 6)

I enlighet med avtal (DNR 18/22) mellan projektägaren Sundsvalls kommun/Individ och arbetsmarknadsförvaltningen och Samordningsförbundet har hälften av de beviljade medlen för 2023 betalats ut i samband med att avtalet tecknats. Resterande medel betalas ut efter att förbundets styrelse godkänt redovisningen för 2023.

Styrelsen beslutade

Att godkänna årsredovisning av Socialsekreterare med SIP-samordnarfunktion för 2023.

§ 9 **Årsredovisning Försäkringsutredare från Försäkringskassan på arbetsmarknadstorget 2023.**

(Bilaga 7)

I enlighet med avtal (DNR 25/23) mellan projektägaren Försäkringskassan, område Jämtland - Västernorrland och Samordningsförbundet har hälften av de beviljade medlen för 2023 betalats ut i samband med att avtalet tecknats. Resterande medel betalas ut efter att förbundets styrelse godkänt redovisningen för 2023.

Styrelsen beslutade

Att godkänna årsredovisning av Försäkringskassans handläggare på Arbetsmarknadstorget.

§ 10 **Årsredovisning Psykolog på arbetsmarknadstorget 2023.**

(Bilaga 8 & 9)

I enlighet med avtal (DNR 17/23) mellan projektägaren Sundsvalls kommun/Individ och arbetsmarknadsförvaltningen och Samordningsförbundet har hälften av de beviljade medlen för 2023 betalats ut i samband med att avtalet tecknats. Resterande medel betalas ut efter att förbundets styrelse godkänt redovisningen för 2023.

Styrelsen beslutade

 4

Att godkänna årsredovisning Psykologtjänst på arbetsmarknadstorget 2023.

§ 11 **Årsredovisning Arbetsterapeut på arbetsmarknadstorget 2023.**

(Bilaga 10)

I enlighet med avtal (DNR 18/23) mellan projektägaren Sundsvalls kommun/Individ och arbetsmarknadsförvaltningen och Samordningsförbundet har hälften av de beviljade medlen för 2023 betalats ut i samband med att avtalet tecknats. Resterande medel betalas ut efter att förbundets styrelse godkänt redovisningen för 2023.

Styrelsen beslutade

Att godkänna årsredovisning Arbetsterapeut på arbetsmarknadstorget 2023.

§ 12 **Information kring Fontänhus Sundsvall**

Region Västernorrland har beslutat att avsätta 200 000 kr till en förprojektering av Fontänhus i Sundsvall. Sundsvalls kommun har tidigare meddelat att dom har avsatt 345 000 kr till förprojekteringen. Sundsvall kommun och Region Västernorrland har för avsikt att komma in med en ansökan till Samordningsförbundet om en delfinansiering på ytterligare 200 000 kr.

Styrelsen beslutade

Att ta ett inriktningsbeslut om att finansiera förprojekteringen med 200 000 kr under förutsättning att Sundsvalls kommun och Region Västernorrland inkommer med en ansökan.

§ 13 **Information kring Bransch SFI, språket är nyckeln till arbete**

Klart med rekrytering av samordnare, Anna Bennman, som idag arbetar på Iris Hadar. Anna kommer att starta tjänsten den 15/2. Christel Mjörnheim har redan påbörjat ett marknadsföringsarbete samt administrativt arbete för att förbereda inför första start, med tänkt startdatum 18/3. Tanken är att till första gruppen hjälpas åt att hitta lämpliga elever. Framgent kommer det sedan vara en öppen ansökan, var 5:e vecka, som intresserade elever kan söka till. En styrgrupp har bildats med Peter Pettersson, sektionschef

a

h

PP 5

Arbetsförmedlingen, Ulrika Larsson, enhetschef Arbete och försörjning –
Arbetsmarknadstorget, Christel Mjörnheim, rektor SFI och grundläggande och
Samordningsförbundet.

Styrelsen beslutade

Att lägga informationen till handlingarna

§ 14 Planering inför mötet med Strategirådet den 1 mars

Styrelsen diskuterar frågor som kan vara intressanta att ta upp med
Strategirådet. Bland annat vilka utmaningar varje huvudman står inför.
Styrelsen ser som angeläget att utveckla de arbetssätt som redan görs inom
förbundet.

Styrelsen beslutade

Att lägga informationen till handlingarna

§ 15 Nya hemsidan

Förbundschefen visar den nya hemsidan för Samordningsförbunden i länet.
Den är under uppbyggnad och inte helt färdig.
Adressen är <https://samordningsforbundet.se/>

Styrelsen beslutade

Att lägga informationen till handlingarna

§ 16 Kansliet informerar

Analysteamet

Förbundet har kommit i gång med en analysgrupp. Syftet med det lokala
analysteamet är att ge Strategirådet och Samordningsförbundets styrelse en
tydlig helhetsbild av nuläget för människor utanför arbetsmarknaden i
Sundsvall. Analysen har sin grund i SCB:s helårsekvivalenter samt registerdata
och statistik som parterna själva förfogar över. Baserat på dessa data ska
analysgruppen ta fram de mest prioriterade målgrupperna och på så sätt lyfta
respektive organisations största utmaningar. Underlaget ska ge bättre
förutsättningar att styra det lokala samverkansarbetet på ett systematiskt sätt

Ju

Ju

FP 6

BIP arbetet

Utvecklingsarbetet fortgår på Arbetsmarknadstorget, med fokus på att omsätta det samordnaren för arbetskonsulenterna, Sofie Frackowiak, får med sig från utbildningen "BIP för kunskapspersoner", en utbildning som avslutas i mitten av mars.

Samordningsförbundet 20 år 2024

Styrelsen är överens om att ha en gemensam aktivitet kopplat till Arbetsmarknadstorget under 2024. Förslagsvis någon intressant föreläsare. Förslag kom även på någon form av utställning.

Inspirationsdag tillsammans med övriga förbund i länet.

Förbunden i länet planerar en gemensamdag kring målgruppen som varken arbetar eller studerar. Det har bildats en arbetsgrupp med representanter från förbunden i Örnsköldsvik, Ånge och Härnösand/Timrå. Kommer mer information under våren.

§ 17

Inbjudningar

Save the day, NNS årsmöte 17 & 18 april i Stockholm

NNS årsmöte kommer att vara den 18 april i Stockholm. Den 17 april kommer NNS att arrangera en strategikonferens om "Finsam i framtiden"

Save the day, Finsamkonferens 16 maj

Den nationella FINSAM-konferensen, som årligen arrangeras av Nationella rådet, genomförs nästa år tillsammans med Finsam MittSkåne, Samordningsförbundet Södra Norrbotten och Samordningsförbundet i Blekinge. Vi planerar för en digital konferens. Moderator under dagen kommer att vara Ylva Källman. I mars månad kommer en inbjudan till ett spännande program,

Medlemssamråd Samordningsförbunden i Västernorrland 23 maj, digitalt.

Det är Försäkringskassan som bjuder in till medlemssamråd för Samordningsförbunden i Västernorrland. Medlemssamrådet kommer att vara digitalt i år. Inbjudan kommer att skickas till: Medlemsrepresentanterna, Förbundscheferna och ordförande i varje styrelse (representerar hela styrelsen vid mötet).

Norrlandskonferens i Skellefteå 13 & 14 november

Nu är datum bestämt för Norrlandskonferens. Det blir den 13 och 14 november. Inbjudan kommer under våren.

N

h

PP

SAMORDNINGSFÖRBUNDET SUNDSVALL

§ 18 Utbildningar

Inga relevanta utbildningar

§ 19 Övriga frågor

Inga övriga frågor

§ 20 Årsredovisning av arbetsförmedlare på Arbetsmarknadstorget 2023

(Bilaga 11)

I enlighet med avtal (DNR 33/23) mellan projektägaren Arbetsförmedlingen Sundsvall och Samordningsförbundet har hälften av de beviljade medlen för 2023 betalats ut i samband med att avtalet tecknats. Resterande medel betalas ut efter att förbundets styrelse godkänt redovisningen för 2023.

Styrelsen beslutade

Att godkänna årsredovisning av arbetsförmedlare på Arbetsmarknadstorget 2023.

§ 21 Årsredovisning av arbetskonsulent i samverkan med Försäkringskassan på Arbetsmarknadstorget 2023

(Bilaga 12)

I enlighet med avtal (DNR 19/23) mellan projektägaren Sundsvalls kommun/Individ och arbetsmarknadsförvaltningen och Samordningsförbundet har hälften av de beviljade medlen för 2023 betalats ut i samband med att avtalet tecknats. Resterande medel betalas ut efter att förbundets styrelse godkänt redovisningen för 2023.

Styrelsen beslutade

Att godkänna årsredovisning av Arbetskonsulent för personer med aktivitetsersättning 2023.

§ 22 Sammanträdet avslutas

Ordförande Jonas Väst förklarar sammanträdet avslutat och önskar alla en trevlig helg.

8

SAMORDNINGSFÖRBUNDET

SUNDSVALL

Ansökan om medel från Samordningsförbundet i Sundsvall

Fyll i nedanstående ansökan. Observera att ett krav för att ansökan ska behandlas är att den tar upp samverkan mellan minst två av Samordningsförbundets samverkande parter. Ansökan skickas till Samordningsförbundet i Sundsvall, Norrmalmsgatan 4, 851 85 SUNDSVALL.

Till ansökan ska bifogas förslag till budget samt, för mer omfattande ansökningar, en separat beskrivning av insatsen.

Uppgifter om ansvarig part (stödmottagare)	
Organisationens namn Sundsvalls kommun	Enhet/arbetsställe Enheten för missbruk och psykisk ohälsa
Behörig att teckna avtal Jennie Marklund	Organisationsnummer 212000-2411
Utdelningsadress Norrmalmsgatan 4	Postnummer Postadress 85185 Sundsvall
Kontaktperson Jennie Marklund	Kontaktpersonens telefonnummer 060-192288
Kontaktpersonens e-postadress jennie.marklund@sundsvall.se	Kontaktpersonens mobiltelefonnummer
Plusgiro 125880-5	Bankgiro

Uppgifter om samverkanspart	
Organisationens namn Region Västernorrland	Enhet/arbetsställe Folkhälsa
Behörig att teckna avtal Sofia Mackin	
Kontaktperson hos samverkanspart Sofia Mackin	Kontaktpersonens telefonnummer 070-283 11 48
Kontaktpersonens e-postadress sofia.mackin@rvn.se	Kontaktpersonens mobiltelefonnummer 070-283 11 48

Sammanfattning

I denna ruta skriver ni en kort sammanfattning av insatsen. Skriv ner syfte, mål och, kort, hur ni planerar att genomföra insatsen samt det förväntade resultatet. För mindre omfattande insatser kan detta räcka som beskrivning. För större ansökningar ska en separat beskrivning bifogas, se dokumentet "Mall för beskrivning av insats".

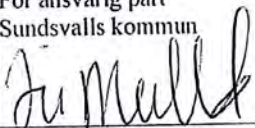
Målet för vår ansökan är att anställa en projektledare för att arbeta med förprojektering inför etablering av Fontänhus i Västernorrland. Projektet har två huvudspår. Det ena spåret är att starta en pilotverksamhet i Sundsvall 2025, att utvärdera och lära av uppstartsprocessen samt sprida dessa erfarenheter till andra kommuner i Västernorrland.

Det andra spåret handlar om att involvera och samarbeta med övriga kommuner i regionen under projektåret. Syftet är att kommunerna, efter projektåret, ska vara rustade för att kunna gå vidare med egna etableringar om behov och intresse finns.

Förväntat resultat

Efter projektåret får Sundsvalls kommun en öppen verksamhet enligt Fontänhusmodellen, som är en etablerad och fungerande modell för psykosocialt arbetsinriktad rehabilitering för personer med erfarenhet av psykisk ohälsa eller samsjuklighet.

För vidare information se: Ansökan till Samordningsförbundet utifrån Mall för beskrivning av insats.

Underskrifter	
För ansvarig part Sundsvalls kommun 	För samverkande part Region Västernorrland
Namnförtydligande Jennie Marklund	Namnförtydligande Sofia Mackin
För samverkande part	För samverkande part
Namnförtydligande	Namnförtydligande

Underskriften ska göras av person behörig att teckna avtal för organisationens räkning.

Mall för insatsbeskrivningar

Denna mall ska användas vid ansökan av insatser finansierade av Samordningsförbundet Sundsvall.

Insatsens namn: Projektering Fontänhus Sundsvall

1. Insatsbeskrivning

1.1 Bakgrund till insatsen

Många människor med psykiska ohälsa lever med ett omfattande lidande och sämre levnadsomständigheter än andra. De har tunnare sociala nätverk, svårare att få och behålla ett arbete och har ekonomiskt ansträngda livssituationer. Det är dessutom en resurskrävande målgrupp för samhällets trygghetssystem.

I en förstudie som gjordes i Västernorrland under 2022 pekar man på en stor och varierad målgrupp som Fontänhus kan finnas för (Se Bilaga 1). Det handlar exempelvis om personer som inte har rätt till biståndsprovade insatser, men samtidigt inte kan tillvarata de arbetsmarknadsinsatser som erbjuds. Från specialistpsykiatrien beskrivs att många patienter saknar en strukturerad vardag, meningsfulla aktiviteter och ett socialt sammanhang, vilket upprätthåller ohälsa och försvårar behandlingsinsatser.

Fontänhusmodellen är en internationellt etablerad och fungerande modell för psykosocialt arbetsinriktad rehabilitering som vänder sig till personer med erfarenhet av psykisk ohälsa eller samsjuklighet. Fontänhusen bidrar till ökad återhämtning, ökat socialt fungerande och livskvalité samt minskad isolering. Dessutom arbetar man för att medlemmar ska ta sig vidare från Fontänhuset och erbjuder vägar till arbete eller studier genom samverkan med externa aktörer.

2022 gjordes en tjänstemannaanalys av Sundsvalls kommuns behov av en öppen mötesplats för personer med psykisk ohälsa. I analysen lyfts Fontänhus som ett rekommenderat alternativ för att möta behovet som finns i kommunen (se Bilaga 2).

1.2 Syftet med insatsen

Målet för vår ansökan är att anställa en projektledare för att arbeta med förprojektering inför etablering av Fontänhus i Västernorrland. Projektet har två huvudspår. Det ena spåret är att starta en pilotverksamhet i Sundsvall 2025, att utvärdera och lära av uppstartsprocessen samt sprida dessa erfarenheter till andra kommuner i Västernorrland.

Det andra spåret handlar om att involvera och samarbeta med övriga kommuner i regionen under projektåret. Syftet är att kommunerna, efter projektåret, ska vara rustade för att kunna gå vidare med egna etableringar om behov och intresse finns.

1.3 Målgruppen för insatsen

Fontänhus är en möjlig insats för personer som är redo för ett första steg i en arbetslivsinriktad rehabilitering och/eller "bara" för att öka livskvalitén utan andra mål än att bryta isolering och öka känslan av meningsfullhet och sammanhang. Den målgrupp som lyfts av intervjuade i förstudien (Se Bilaga 1) är exempelvis personer som idag faller mellan stolarna och inte platsar i befintliga verksamheter, personer som uppstår aktivitetssättning och sjukersättning samt unga som varken arbetar eller studerar.

2. Mål och genomförande av insatsen

2.1 Insatsens mål

Projektårets övergripande mål är dels att starta en pilotverksamhet i Sundsvall, och dels att sprida kunskap om Fontänhus och etableringsprocessen till intresserade kommuner i Region Västernorrland.

Följande är centrala delmål för att uppnå detta:

Delmål 1: Öka kunskapen om Fontänhus och förutsättningar för etablering hos alla aktuella parter.

Delmål 2: Säkra finansiering av ett Fontänhus i Sundsvall.

Delmål 3: Ingå ett långsiktigt samverkansavtal med parterna, möjligen i form av ett Idéburet offentligt partnerskap (IOP-avtal).

Delmål 4: Ha en fast styrelse efter projektidens slut.

Delmål 5: Delaktiggöra målgruppen under projektåret.

Delmål 6: Hitta en lämplig lokal för ett Fontänhus i Sundsvall.

Delmål 7: Sprida kunskap om Fontänhus i intresserade kommuner i Region Västernorrland.

2.2 Avgränsningar och mervärde

Avgränsning mot befintliga verksamheter:

Fontänhus är en öppen verksamhet med stort medlemsinflytande som drivs av idéburen sektor. De flesta Fontänhus i Sverige är samfinansierad av region, kommun och staten. Det är en "öppen verksamhet", vilket innebär att det inte behövs någon remittent. För att delta krävs endast att du upplever någon form av psykisk ohälsa vilket gör tröskeln låg för att kunna bli medlem. Fontänhusen ingår både i ett nationellt – och internationellt nätverk (Clubhouse International) som utvärderar verksamheten enligt riktlinjer som gäller för alla Fontänhus. Denna organisation är en del i kvalitetssäkring av verksamheten. Ett av Fontänhusens riktlinjer är att man inte får ha stängt mer än tre dagar i rad, vilket gör att man har öppet även på helgdagar så som jul, nyår, midsommar – tider på året då upplevelsen av ensamhet kan vara extra stor hos personer som saknar nätverk. Fontänhusen arbetar också aktivt för att ge möjlighet att delta i aktiviteter utanför arbetstid. Det är två exempel på två särdrag jämfört med många befintliga

verksamheter.

Det förväntade mervärdet av insatsen är:

Mervärde brukare

Fontänhus kan bidra till förbättrad hälsa genom bland annat ökad social funktion, livskvalitet samt minskad ensamhet hos deltagarna.

Verksamheten kan bidra till att förebygga psykisk ohälsa och motverka återinsjuknande.

Att delta i Fontänhus kan vara ett förberedande steg till arbete, studier eller en arbetsmarknadsinsats. Samtidigt som man alltid är välkommen tillbaka att delta i kvälls- och helgaktiviteter för att ha en plats att landa och hämta kraft.

Mervärde parter

Ett återkommande resultat i studier är ett minskat behov av heldygnsvård hos deltagare i Fontänhus. Deltagande kan också vara ett viktigt komplement till behandlingar inom primärvård och psykiatrisk öppenvård. Flera tilltalade tjänstepersoner i förstudien från representerade kommuner (se Bilaga 1) ser möjliga synergieffekter av att kunna kombinera medlemskap i ett Fontänhus tillsammans med motiverande insatser såsom behandling för skadligt bruk- eller beroende eller socialpsykiatriska insatser så som individstöd.

Parternas investering skalas upp genom samfinansiering av både statliga, kommunala och regionala medel. Det finns även möjlighet att skala upp ytterligare via t.ex. fondmedel.

Att teckna IOP-avtal med idéburen sektor ger en möjlighet till en långsiktig samverkan samt chans att möta upp gemensamma behov.

Den samhällsekonomiska vinsten av ett Fontänhus är stor och återbetalningstiden för investerade medel är relativt kort (se Bilaga 3)

2.3 Genomförande/samverkan

Projektorganisation

Projektorganisationen föreslås bestå av en projektledare, en styrgrupp, arbetsgrupper och en referensgrupp. Presumptiva medlemmar i Fontänhus föreslås medverka i samtliga projektgrupper.

Styrgrupp

För att leda projektet föreslås en styrgrupp. I styrgruppen bör det om utrymme i verksamheten ges finnas representanter från både Sundsvalls kommun och Region Västernorrland, representanter från föreningen Fontänhus Sundsvall, samt presumtiva medlemmar.

Styrgruppens roll är att planera och prioritera aktiviteter tillsammans med projektledaren samt tillgodose resurser under projektiden.

Referensgrupp

En referensgrupp föreslås för att stötta och vägleda projektet framåt. Deltagare i referensgruppen föreslås ha kompetens inom projektledning och utvärdering, representanter från brukarförening-/ar och befintligt Fontänhus, samt från föreningen Fontänhus Sundsvall.

Referensgruppen ska via vägledning stötta projektledaren med erfarenhet och kunskap under projekttiden. Referensgruppen ska under projekttiden bidra med en utvärdering av projektet gentemot projektets uppsatta mål och aktiviteter.

Arbetsgrupper

Arbetsgrupper föreslås för att bistå med praktisk hjälp och möjliggöra uppstart av ett Fontänhus. Fokus för dessa arbetsgrupper kan t.ex. vara följande: Samverkan, medlemsinflytande, finansiering och lokal. Deltagare i arbetsgrupperna föreslås vara presumtiva medlemmar i Fontänhus, tjänstemän inom region och kommun om möjlighet ges i verksamheten, samt volontärer.

Föreningen Fontänhus Sundsvall

Under år 2022 har det funnits en ideell förening med en styrelse som har arbetat med målet att starta upp ett Fontänhus i Sundsvall. Föreningen kommer under projektåret ta rollen som arbetsgivare till projektledaren. Aktiva personer i förening kommer att fortsätta att engagera sig i arbetsgrupper, och även som representanter i projektets styr – och referensgrupp. En särskilt viktig roll har föreningen för att delmål 4, som handlar om att hitta och engagera rätt kompetens till Fontänhusets styrelse.

Nedan följer projektmål och aktiviteter för att nå dessa (inom parentes anges ansvarig för respektive aktivitet):

Delmål 1: Öka kunskapen om Fontänhus och förutsättningar för etablering hos alla aktuella parter.

Aktiviteter:

1. Omvärldsbevakning (projektledare).
2. Göra studiebesök på befintliga Fontänhus (projektledare och föreningen Fontänhus Sundsvall).
3. Kunskapsspridning om modellen till relevanta parter via presentationer, utbildning och samtal/workshops (projektledare).
4. Bilda arbetsgrupper i syfte att klargöra förutsättningar och arbete med viktiga områden för att starta ett Fontänhus. Fokus för dessa arbetsgrupper föreslås vara följande: Samverkan, medlemsinflytande, finansiering och lokal (projektledare och styrgrupp).

Delmål 2: Säkra finansiering av ett Fontänhus i Sundsvall.

Aktiviteter:

1. Bilda arbetsgrupp med fokus på finansiering (projektledare och styrgrupp).
2. Kartlägga långsiktiga finansieringsmöjligheter (projektledare och styrgrupp).
3. Skicka in X antal ansökningar om medel (projektledare).

Delmål 3: Ingå ett långsiktigt samverkansavtal med parterna, möjligen i form av ett Idéburet offentligt partnerskap (IOP-avtal).

Aktiviteter:

1. Öka kunskap om IOP-avtal genom inläsning, utbildning och ta del av erfarenheter från andra verksamheter som drivs enligt IOP-avtal (projektledare och styrgrupp).
2. Starta en arbetsgrupp som arbetar med detta i fokus.

Delmål 4: Ha en fast styrelse efter projekttidens slut

Aktiviteter:

1. Kartlägga och engagera relevant kompetens för styrelsen (projektledare och föreningen Fontänhus Sundsvall).
2. Genomföra ett första styrelsemöte för fastställande av stadgar (projektledare och föreningen Fontänhus).

Delmål 5: Delaktiggöra målgruppen under projektåret.

Aktiviteter:

1. Kontakta och engagera presumtiva medlemmar som vill vara delaktiga under projektperioden (projektledare).
2. Upprätta en plan för nå och engagera målgruppen (projektledare och arbetsgrupp).

Delmål 6: Hitta en lämplig lokal för ett Fontänhus i Sundsvall.

Aktiviteter:

1. Undersöka priser, lokalers lämplighet osv. (projektledare och arbetsgrupp).

Delmål 7: Sprida kunskap om Fontänhus i intresserade kommuner i Regionen.

Aktiviteter:

1. Erbjud och genomföra utbildning via Sveriges Fontänhus Riksförbund.
2. Genomföra kontinuerliga samverkansträffar med samtliga intresserade kommuner.
3. Erbjud studiebesök på befintligt Fontänhus.
5. Vid projektslut erbjuda träffar för fortsatt kunskapsöverföring från Fontänhus i Sundsvall samt planering för etablering i andra kommuner.

Övriga aktiviteter och samverkan:

Utvärdera projektet och återkoppla till projektägare. Samarbeta med Fadderhus och Sveriges Fontänhus Riksförbund.

Tänkbara hinder:

1. Svårigheter att få till en långsiktig finansiering och hitta passande lokal.
2. Att projektledare inte får tillgång till de resurser som kan få projektet att fortskrida.
3. Att få till en bra övergång från projektering till uppstart av verksamhet då risken finns för ett glapp emellan projekttidens slut och Fontänhusets öppnande.
4. Att avsedd målgrupp inte nås.
5. Bristfälliga gränsdragningar och samverkan med befintliga verksamheter. T.ex. kommunernas Arbetsmarknadsinsatser eller Socialtjänsten.

2.4 Jämställdhet

Nolltolerans mot sexism och allas lika värde är grundläggande i Fontänhusets värderingar vilka också finns specificerade i husregler som medlemmar skriver under vid inträde i föreningen. Detta är också värderingar som kommer vara vägledande under projektiden.

3. Utvärdering och resultat av insatsen

3.1 Resultatspridning

Utvärdering och resultatspridning:

Projektledaren utvärderar skriftligt och med presentationer till styrgrupp och Samordningsförbundet enligt överenskommelse.

Projektets deltagaraktiviteter utvärderas via enkäter.

Referensgrupp bistår projektledare i utformning av utvärdering och ger återkoppling under projektets gång.

För projektledare blir det viktigt att dokumentera processen för att kunna återföra till samverkande kommuner i syfte att rusta dem för att kunna gå vidare med egna etableringar (delmål 7). Till hjälp i detta arbete har projektledare stöd från Sveriges Fontänhus Riksförbund och referensgruppen. Kunskapsöverföring till samverkande kommuner föreslås ske skriftligt och via möten under projektets gång. De intresserade kommunerna ska erbjudas stöd i egen planering för etablering av egna Fontänhus under projektiden.

3.2 Förväntat resultat för de samverkande parterna

Se även Förväntat mervärde för insatsen

Efter projektåret får Sundsvalls kommun en öppen verksamhet enligt Fontänhusmodellen, som är en etablerad och fungerande modell för psykosocialt arbetsinriktad rehabilitering för personer med erfarenhet av psykisk ohälsa eller samsjuklighet.

Detta föreslås drivas med hjälp av långsiktiga samverkansavtal (förslagsvis IOP-avtal) med Sundsvalls kommun och Region Västernorrland, samt medel som söks årligen från Socialstyrelsen. För kortare projekt inom verksamheten söks medel via fonder..

De samhällsekonomiska vinsterna pekar på att omfördelningen av resurser från t.ex. arbetslöshetsersättning och ekonomiskt bistånd till skattebetalande pekar på att medlemmar i större grad kommer ut i arbete genom att delta i Fontänhusens verksamhet.

3.3 Förväntat resultat för individerna

Se även Förväntat mervärde för insatsen.

Genom att ge en meningsfull vardag och gemenskap för människor med psykisk ohälsa samt öka målgruppens förmåga att hitta vägar till arbete eller studier och egen försörjning förväntar vi oss att

insatsen ska påverka medlemmarnas möjligheter till arbete eller studier på ett positivt sätt. Detta beskrivs också vara det resultatet för medlemmar som deltar i Fontänhus i en studie gjord 2022 av Pay Off (Se Bilaga 3) och andra studier.

4. Sökta medel 200 000

Redovisa era totala kostnader för insatsen enligt nedan.

Kostnadsslag	Budget
Aktiviteter (ange typ av aktivitet t ex. möte, seminarier mm)	50 000
Kommunikation	22 000
Ekonomihantering (bokföring, löneutbetalning, fakturering etc.)	20 000
Lönekostnader	558 000
Lokalkostnader (kontor för projektledaren)	30 000
Telefon och dator	15 000
Resekostnader (ange typ av aktivitet)	50 000
Summa	745 000

Förstudie Fontänhus

Sundsvall - Timrå - Härnösand

CONRAD N. HILTON
HUMANITÄRA
PRIZE

AMERICAN
PSYCHIATRIC
ASSOCIATION

Hilton Humanitarian Prize 2014

Conrad N. Hiltons humanitära pris är världens största årliga humanitära pris som delas ut till ideella organisationer som bedöms ha bidragit extraordinärt för att lindra mänskligt lidande.

American Psychiatric Association's 2021 Special Presidential Commendation Award

Priset erkänner den evidensbaserade, kostnadseffektiva klubbhusmodellen för psykosocial rehabilitering som en ledande återhämtningsresurs för människor som lever med psykisk ohälsa runt om i världen.

Brukarrådet Västernorrland

Brukarrådet Västernorrland står för uppdrag och finansiering av denna förstudie.

Inledning

Många bland oss dör för tidigt genom suicid eller följsjukdomar som kommer av isolering och långvarig psykisk ohälsa. En av orsakerna till denna "folksjukdom" är frånvaron av nära relationer.

"Det finns inget piller för meningsfullhet"

Att stå bredvid någon som lider, utan att döma, problemlösa eller fly från känslan är medkänsla och det är något av vad Fontänhusmodellen handlar om. Att hacka lök, eller städa en toalett bredvid någon och prata om livet - allt det vackra och allt det som gör ont. Att någon saknar dig om du inte kommer när du sagt att du ska komma – och hör av sig och säger det. Fontänhusmodellen stödjer människor som lever med psykisk ohälsa oavsett diagnos på vägen till återhämtning.

"Den målgrupp som jag ser har störst behov av detta är de som behöver ett första steg i en arbetslivsinriktad rehabilitering. Det kan handla både om vuxna personer som haft en lång sjukskrivningstid eller varit borta från arbetsmarknaden länge. Även om psykisk ohälsa inte varit den primära sjukskrivningsorsaken har man många gånger utvecklat en social fobi och psykisk ohälsa längs vägen och för en del har den psykiska ohälsan varit den primära orsaken till sjukskrivning/arbetshinder."

Sammanfattning av förstudien

Fontänhusmodellen är en psykosocialt arbetsinriktad rehabilitering som vänder sig till alla med erfarenhet av psykisk ohälsa eller samsjuklighet. Grundbultar i modellen är den arbetsinriktade dagen där medlemmar och handledare arbetar sida vid sida. Genom medlemsinflytande i alla beslut och all verksamhet så ökar medlemmens tilltro till sig själv och dennes sociala kapital växer i kontakt med andra medlemmar. En känsla av sammanhang (Antonovskys teori om KASAM) och egenmakt uppstår (Engelska - Empowerment). Detta har visat sig vara livsavgörande för medlemmar som lever med allvarlig psykisk ohälsa. Upp emot 80 % av medlemmarna mår också bättre eller mycket bättre efter att ha deltagit i Fontänhusets verksamhet. 49 % av medlemmarna brukar mindre vård än innan kontakt med Fontänhuset (11).

Fontänhusmodellen är en samhällsekonomiskt försvarbar modell. Investeringen som läggs för att starta upp ett Fontänhus återbetalar sig relativt snabbt i form av minskad belastning på samhällets trygghetssystem. Återbetalningstiden för stat, kommun och region är i genomsnitt sju månader.

I en kartläggning av Sundsvall, Timrå och Härnösands befintliga verksamheter har det visat sig följande:

Samtliga parter jag varit i kontakt med i både Timrå, Härnösand och Sundsvall är positiva till bildandet av ett Fontänhus. Det finns människor i alla tre kommuner som faller emellan stolarna och inte passar in i någon befintlig verksamhet. Tjänstemän inom kyrka, region, stat, kommun och deltagande i föreningsliv säger alla ja till att det behövs en öppen verksamhet för personer som faller mellan stolarna.

I Sundsvall finns efter årsskiftet **ingen verksamhet** som vänder sig till personer med psykisk ohälsa för den som inte har ett myndighetsbeslut om insats. Detsamma gäller i Timrå. I Härnösand finns däremot ett antal verksamheter som är öppna för alla med psykisk ohälsa. I **Härnösand erbjuder man generellt verksamhet utifrån personens behov. I Sundsvall och Timrå generellt utifrån personens ersättning.** Utifrån flera av regeringens senaste betänkanden, så som bl.a. samsjuklighetsreformen lyfts det personcentrerade och förebyggande arbetet som viktigt att fokusera på framåt.

Fontänhuset kan förslagsvis drivas genom ett IOP-avtal (Idéburet offentligt partnerskap) mellan Fontänhuset och kommunen samt Fontänhuset och regionen. Eventuellt kan det vara relevant att också teckna ett liknande avtal med Försäkringskassan då de saknar arbetslivsinriktad verksamhet i Timrå och Sundsvall som de med aktivitetsersättning kan hänvisas till. För att få till ett avtal behövs personer som tar ledning för detta inom de samarbetspartners som ska ingå i avtalet och att man tillsammans formar ett avtal. Exempel på hur avtalen kan se ut, finns att tillgå. **Slutligen behövs politisk vilja att satsa de pengar som behövs.** Fördelningen generellt för finansiering är 50 % kommun, 10-15 % region och 30-35 % stat (Socialstyrelsen).

Ett sätt att ta sig an etableringen av Fontänhus i vår region är att starta ett pilotprojekt i Sundsvall/Timrå (utifrån att arbetsgruppen som finns nu är belägna här och utifrån vad förstudien visar angående behovs omfattning i de olika kommunerna) med målet att därefter utvärdera och sen fortsätta etablering i de kommuner i regionen **där behovet finns** – detta för att skapa en likvärdighet över hela regionen. För att kartlägga detta behöver ytterligare förstudie göras över kommunerna Sollefteå, Kramfors, Ånge och Örnsköldsvik och man behöver också organisera människor som vill driva frågan på sin ort.

Det finns också möjlighet att få stöd med mentorskap vid en uppstart av ett Fontänhus från Fountain House Stockholm som funnits i ca fyrtio år och alltså har lång tids erfarenhet av verksamheten.

Budgeten för ett första år skulle preliminärt kunna landa på ca 3,3 miljoner och fördelas mellan **Sundsvalls Kommun** och **Timrå Kommun** (där Sundsvall utifrån kommunens storlek bör ta det största ansvaret ekonomiskt), **region** (där både psykiatri, Nära Vård-programmet och folkhälsan skulle kunna påverkas positivt av att det bildas ett Fontänhus) och **Socialstyrelsen**. Samordningsförbundet i Sundsvall kan också eventuellt involveras.

Förstudie

Fontänhusmodellen

Fontänhusmodellen är en psykosocialt arbetsinriktad rehabilitering. Grundtanken är att ta tillvara och utveckla människors friska sidor genom arbete och gemenskap. Medlemmarna deltar frivilligt i verksamheten och bidrar efter förmåga, de har stöd av handledare som är anställda i Fontänhusets regi. Genom att bryta isolering, strukturera sin dag, arbeta med meningsfulla uppgifter och ingå i en gemenskap stärker medlemmen sin självkänsla. Fontänhusen är en lågtröskelverksamhet som har en inbjudande och inkluderande miljö där människor oavsett bakgrund och olika svårigheter kan delta. Den unika accepterande och inspirerande atmosfären har visat sig vara viktig för medlemmarnas återhämtning. Framför allt hjälper den människor att bygga sig en hållbar tillvaro där psykiska svårigheter inte längre definierar livskvalitén. Fontänhusens verksamhet anpassas utifrån de resurser som medlemmarna behöver utveckla för att komma vidare mot ökad psykisk hälsa, studier och arbete. Fontänhusen drivs oftast med medel från kommun, Region och Socialstyrelsen, och verksamheten planeras och genomförs av medlemmar och handledare.

Många medlemmar menar att deras väg mot ökad livskvalité, studier och arbete till stor del gått genom upplevelsen av "egenmakt" (Empowerment), **de har själva valt att vara medlemmar** och att utveckla sina resurser i Fontänhusarbetet med stöd av en trygg gemenskap och erfarna handledare. Fontänhuset finns till för **alla** personer med psykisk ohälsa som själva **vill** delta i verksamheten. Med restriktion gentemot personer som är i aktivt bruk eller beroende (du är dock välkommen så länge du inte är påverkad eller stör den allmänna ordningen). Om du har en intellektuell funktionsnedsättning så rekommenderas inte heller Fontänhuset som verksamhet, utan då hänvisar man till andra insatser som är mer anpassade för personer med denna funktionsvariation.

Organisering och verksamhet i Sverige

Fontänhusen organiseras som klubbhus och genom medlemskap garanteras varje individs demokratiska rättigheter i klubbhusets verksamhet. Husen drivs i föreningsform med en styrelse som fattar beslut om husets ekonomi och anställningar. I styrelsen sitter en bredd av kompetens från myndigheter, region, näringsliv och politik, samt medlemmar.

I Sverige finns det tretton Fontänhus men flera är på gång att starta upp runt om i landet. Eftersom man fokuserar på det friska kallas deltagarna följaktligen för medlemmar, inte patienter, klienter eller brukare. Medlemskapet är frivilligt, gratis och utan tidsbegränsning. Den arbetsinriktade strukturen i kombination med att arbeta sida vid sida med handledare är det som bidrar till återhämtning och medlemmarnas ökade tilltro till sin egen förmåga. Framförallt hjälper den människor att bygga sig en hållbar tillvaro där psykiska svårigheter inte längre definierar livskvaliteten.

Den arbetsinriktade dagen på ett Fontänhus erbjuder ett varierat utbud av arbetsuppgifter och är fördelade på enheter som bland annat innefattar kök och kontor. Medlemmar deltar aktivt i husets drift, till exempel lagar mat, städar, renoverar, bemannar receptionen, hanterar post, uppdaterar hemsidan och sociala medier, bokför och tar emot studiebesök. Arbetet utförs av medlemmar och handledare sida vid sida med målet att var och en ska nå bästa möjliga välbefinnande och livskvalitet.

Utöver den arbetsinriktade dagen kan medlemmar få stöd i att exempelvis återgå eller finna sin väg till självförsörjning. Detta kan innebära hjälp med att söka arbete, praktik eller utbildning. För andra kan behovet i första hand röra den sociala biten, här erbjuder Fontänhusen medlemmar deltagande i friskvård, kulturella evenemang och tillfällen för social samvaro som sker även efter ordinarie arbetstid.

Fontänhusens synsätt liknar det som Personligt ombud har; genom att utgå helt från individens önskemål om deltagande och stöd. Det liknar också den demokratiska tanken som återfinns inom arbetskooperativen då handledare och deltagare äger arbetet tillsammans och arbetar sida vid sida.

Ett kvalitetssäkrat Fontänhus

Clubhouse International är en världsomfattande organisation med över 300 Fontänhus i drygt 30 länder. I Sverige finns 13 Fontänhus.

Fördelarna med ett medlemskap i Clubhouse International (CI) är många. All verksamhet drivs enligt 37 internationella riktlinjer och för att säkerställa detta skall såväl handledare som medlemmar utbildas vid något av Clubhouse Internationals utbildningscentra.

Ett nytt hus skall ackrediteras inom fyra år för att få kalla sig ett Fontänhus. Ett team på två personer besöker Fontänhuset och undersöker om huset följer de 37 riktlinjerna. Om så är fallet, är Fontänhuset ackrediterat i tre år. Kommuner och sponsorer kan därför vara trygga med att verksamheten är kvalitetssäkrad.

Vad har Fontänhuset betytt för dig?

Vad ett Fontänhus betyder för medlemmarna varierar. Men att det betyder mycket blir tydligt när man läser medlemsberättelser därifrån. Det ger också exempel på den bredd av stöd som ges.

”Stöd i min behandling”

”En yrkesidentitet, fått upptäcka hur kompetent jag är”

”En känsla av samhörighet, känna mig mindre misslyckad”

”Jag har fått insyn i en underbart vacker och omtänksam värld. Att det finns själar som bryr sig om alla människor i vårt samhälle. På riktigt”

”Ett sammanhang att återvända till”

”Ett starkt nätverk som stärker mitt värde som människa i samhället, som litar och tror på mig och ser min potential för vidare jobb och studier”

”Stärkt min självkänsla, att jag duger, känt mig uppskattad och viktig”

Förstudiens utförande och bakgrund

Processen till denna förstudie inleddes efter en dialog med en grupp människor, verksamma på olika sätt inom utbildningsväsendet, politiken och kommunens verksamheter som alla sett ett behov av en kompletterande verksamhet till dem som redan finns. Vi är flera i arbetsgruppen, mig själv inräknat, som har eller haft psykisk ohälsa, eller på nära håll upplevt det, och har erfarenhet av att navigera i ett system som kan upplevas som fyrkantigt och till viss del exkluderande. Vi kunde också konstatera: hade en verksamhet som Fontänhus funnits framför allt i de formade ung-vuxna-åren så hade det kunnat spela stor roll och minskat personligt lidande för flera av oss eller för personer i vår närhet.

Med hjälp av Lena Larsson; projektledare “Fler Fontänhus”, samt ordförande (sittande till maj 2022) för Fontänhusets Riksförbund; Inger Blennow så gjordes en ansökan till Brukarrådet Västernorrland. Ansökan på 90 000 kr skulle omfatta två månaders lön inkl. avgifter på heltid för att anställa en person att utföra förstudien. Brukarrådet godkände ansökan om förstudiemedel och undertecknad (Therese Persson) blev beviljad tjänstledighet för två månader från mitt ordinarie arbete som arbetskonsulent på Arbetsmarknadstorget i Sundsvalls Kommun.

Insamlandet av data har gjorts genom mailkorrespondens, digitala och fysiska möten, telefonintervjuer, samt statistikinsamling med hjälp av både tjänstemän och egen insamling från databaser. I slutet av rapporten går att läsa vilka som deltagit i dialog på något av de ovan nämnda sätten, och bidragit med sina perspektiv till förstudien. Det landar på omkring åttio personer. Citaten i rapporten är, om inte annat anges, tagna ur dialoger jag haft under förstudien.

Problembeskrivning

Kommun

Det har länge inom Sundsvalls kommun påtalats ett hål i systemet. Hålet gäller dem som inte har tillräckliga resurser för att tillgodogöra sig arbetsmarknadsinsatser, inte har rätt till LSS (Lag om stöd och service till vissa funktionshindrade) eller SoL (Socialtjänstlagen) men som har förmågor som skulle kunna växa och utvecklas om dessa personer gavs rätt förutsättningar. Som ett första steg i en arbetslivsinriktad rehabilitering och/eller för att öka livskvalitén. Detta bekräftas också av anställda inom både Timrå och Härnösands kommun.

"Fontänhus skulle vara ett fantastiskt komplement till våra befintliga verksamheter."

"Många faller mellan stolarna, och passar inte in i de verksamheter vi har."

Försäkringskassan

Går vi vidare till Försäkringskassan så lyfter man målgruppen som har sjukersättning och aktivitetsersättning som en behovsgrupp. Personer som innehar sjukersättning har inte rätt till några insatser inom ramen för sysselsättning då de ju är "självförsörjande". Ingen handläggare följer upp hur de mår och ofta har de inte någon omfattande plan från sjukvården heller då de är "färdigutredda". För individen finns risk för isolering och de följd effekter som ofta kommer med det (ökad ångest, depression, skadligt bruk eller beroende etc.). Följd effekter som i sin tur kan leda till ökad belastning på samhällets trygghetssystem. Fontänhus lyfts som ett alternativ för dem med sjukersättning men också för personer som har aktivitetsersättning (19-29 år). Tittar man övergripande på regionen med fokus på Härnösand, Timrå och Sundsvall så finns flera olika insatser att erbjuda unga vuxna med aktivitetsersättning i Härnösand. **I Sundsvall och Timrå försvåras Försäkringskassans rehabiliterande samordningsroll då det i dagsläget finns för lite att erbjuda.**

"Aktivitetsersättning innebär att ungdomen ska erbjudas en aktivitet under perioden som han eller hon har aktivitetsersättning för att kunna utvecklas och må bättre - tyvärr har vi inte mycket att erbjuda här..."

Utifrån detta har flera röster påtalat ett behov av utökade valmöjligheter för att perioden med aktivitetsersättning ska bli så givande som möjligt, framför allt i Timrå och Sundsvalls kommun.

Det kommunala aktivitetsansvaret

Tittar vi på gruppen unga som varken jobbar eller studerar så finns också utrymme för utveckling gällande de insatser som erbjuds. Klivet tillbaka till skolan är ofta för stort när man fastnat hemma en längre tid, och dessa personer har heller inte erfarenhet av något annat sammanhang än ett där de misslyckats. Många i den här gruppen har social fobi, litet eller obefintligt nätverk utanför vårdnadshavare och stor osäkerhet till sin egen förmåga. Även här påtalar handläggare inom KAA ett stort behov i Sundsvall och Timrå, men i Härnösand så ser de ett litet eller obefintligt behov.

Samsjuklighet

När det gäller personer med samsjuklighet av skadligt bruk eller beroende och psykisk ohälsa så är nåsöogat också litet gällande arbetsrehabiliterande insatser. Du behöver ofta ha påvisat en stabil nykterhet vilket självklart kan vara svårt om du inte har möjlighet att byta ut den tidigare miljön där du brukat alkohol eller droger om det så är i hemmet eller tillsammans med andra med samma problematik, mot en ny miljö och ett nytt socialt sammanhang.

Intresseorganisationer

“Man hamnar utanför samhället...”

I dialog med Brukarrådet (på plats vid dialogen var representanter från Peer Support, Lavastenen, IOGT-NTO, RSMH och Organiserade Aspergare) så framkommer att flera känner att man hamnar i ett glapp eller “mellan stolarna”, och blir sittande hemma alltför stor del av tiden. *“Man hamnar utanför samhället”* och det beskrivs spä på det redan dåliga måendet. Känslan är att för dem som inte når upp till de mål som är satta för att ha rätt till vissa insatser eller bara vill ha mer social samvaro finns inte många alternativ. Det beskrivs att tröskeln är för hög och att det behövs något annat.

Jag vill hävda att Fontänhusmodellen kan vara ett alternativ för personer ur samtliga av dessa grupper som beskrivits här ovan, och att resultatet på både individ- och samhällsekonomisk nivå är stark.

Långa väntetider och suicidprevention

Suicidprevention

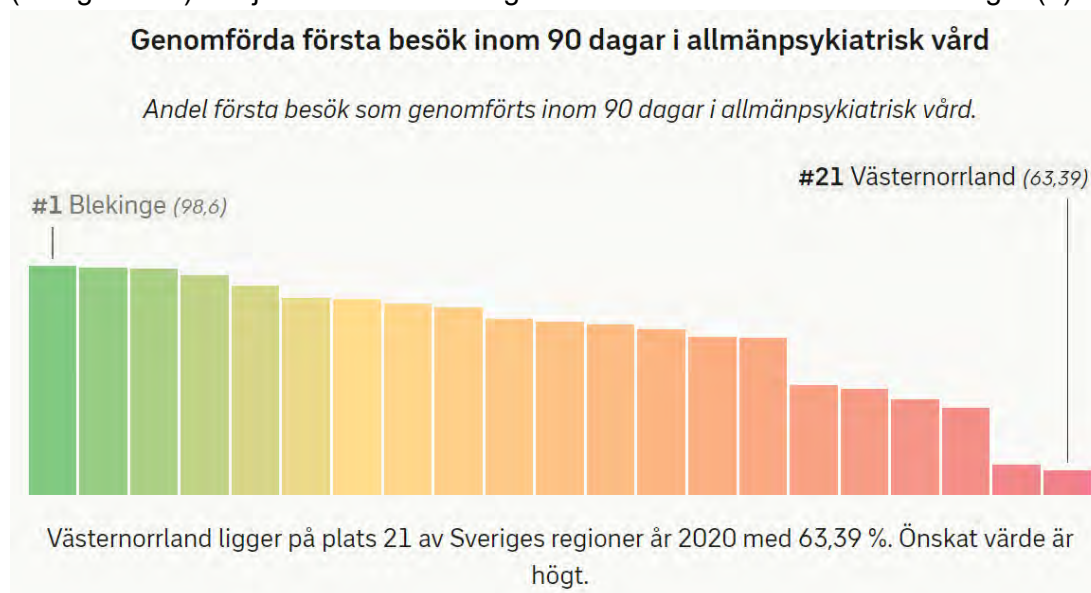
Den som har självmordstankar känner sig ofta isolerad och ensam, vanligt är att det pågår en depression som utlösts av någon form av livskris, underliggande psykiatrisk sjukdom eller diagnos. I Västernorrland tog 26 människor sitt liv 2020. Med tanke på att självmord är den främsta dödsorsaken för män mellan 15-44 år så har vi här ett reellt samhällsproblem som inte går att ignorera (1).

Härnösand och Sundsvall får i Suicide Zeros kommunbarometer röda siffror för sina suicidpreventiva insatser- detta innebär att man inte har ett tillfredställande arbete för att förebygga suicidförsök och suicid. Timrå ligger strax ovanför och hamnar på gul siffra – vilket innebär att insatser behöver utvecklas men kommunen bedöms ha ett pågående arbete på

flera viktiga punkter. En av de åtgärder som lyfts i Suicide Zeros rapport är att säkerställa ett gott **stöd till riskgrupper**; ”de som är i skadligt bruk eller beroende eller mår dåligt” (2). Att inte erbjuda anpassad, meningsfull sysselsättning till sina medborgare är att acceptera att människor kommer välja att sluta sina liv.

Väntetider

I Uppdrag Granskning serie i tre delar om Sveriges regioner (SVT 30/3 2022) så behandlar första avsnittet, ”Sjukvårdens förlorare” vårdens väntetider. Här hamnar Västernorrland i botten med endast 63 % genomförda besök inom allmänpsykiatrisk vård inom 90 dagar (vårdgarantin). Att jämföra med Blekinge där 98 % får ett besök inom 90 dagar (3).

Anledningen till att detta är relevant för denna förstudie är att det påverkar en redan skör målgrupp att *vänta på insatser*.

Att kunna erbjuda en meningsfull arbetsrehabiliterande insats **under tiden man väntar på** vård- eller behandling så som Fontänhus eller liknande lyfts som viktigt ur brukarperspektiv. I Timrå har en brukarpanel som kommunen tillsatt lyft just detta som viktigt för dem. De önskar se en central träffpunkt som kan erbjudas i väntan på insatser som även är öppet kvällstid och helger. Inom Fontänhuset och dess Sociala program är detta någonting som kan erbjudas.

Som vi påpekat tidigare så brukar 49 % av dem som kommer i kontakt med ett Fontänhus också mindre vård. Här nedan visas statistik från PayOffs samhällsekonomiska utvärdering av Sveriges Fontänhus (11).

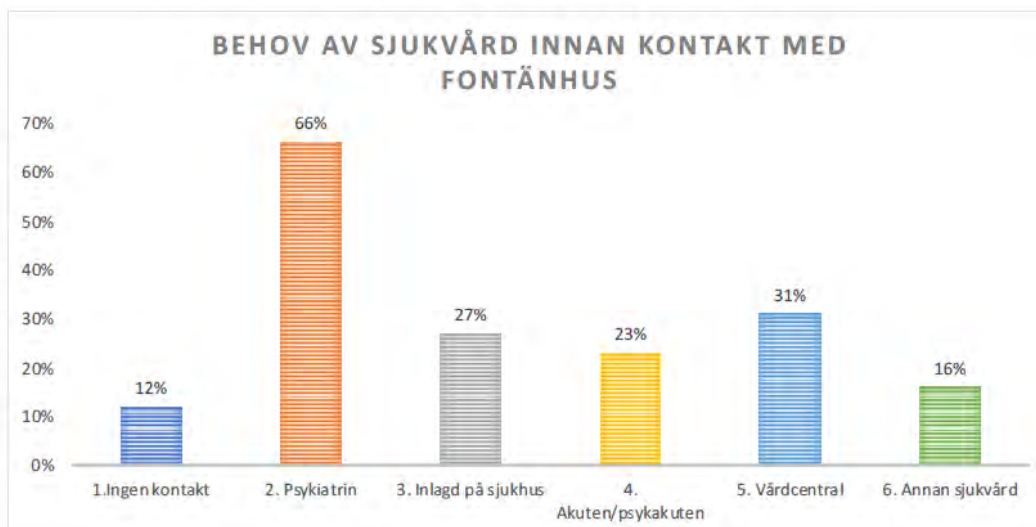

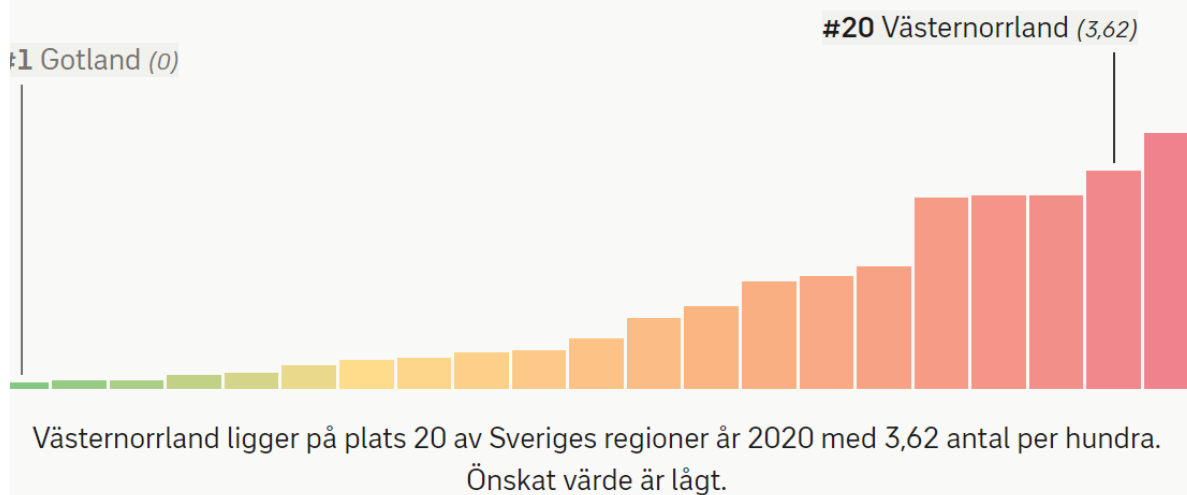
Diagram 4. Vilket var ditt behov av olika typer av sjukvård året innan du fick kontakt med fontänhus. Flera alternativ kunde väljas när medlemmarna besvarade frågan.

Av gruppen som varit inlagda året innan stöd från Fontänhusen uppger 80 % av dessa att de legat inne på sjukhus **mer än tio dygn**. Flera medlemmar förbrukar stora mängder sjukhusvård, upp till 120 dygn på ett år. Kostnad för en inläggande plats ligger mellan ca 5-10 000 kr per dygn, enligt de siffror som angetts till förstudien.

Amerikansk forskning visar att antalet inläggningar minskar med 75 % när en person har stöd av ett Fontänhus (7). Ett Fontänhus har alltså möjlighet att påverka överbeläggningen vi ser i Västernorrland inom psykiatrisk slutenvård. Här är vi tyvärr näst sämst av alla Sveriges regioner (3).

Överbeläggningar i psykiatrisk slutenvård

Antal överbeläggningar per hundra disponibla vårdplatser.

Beskrivning av befintliga verksamheter

Har du psykisk ohälsa och är boende i Sundsvall, Timrå eller Härnösand kan du få stöd med **boende och daglig verksamhet, daglig sysselsättning eller dagverksamhet**. Det finns olika inriktningar och omfattningar på dessa stöd. Utifrån platsbrist kommer jag inte att beskriva dem alla. Men för den som är intresserad av att läsa mer så har alla tre kommuner hemsidor där man beskriver mer utförligt vad som kan ingå i de olika stöden (<https://www.timra.se/>, <https://harnosand.se/>, <https://sundsvall.se/>).

Krav: SoL (Socialtjänstlagen) eller LSS (Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade).

Noterbart är att i Sundsvall har man valt att blanda individer med LSS och SoL, vilket påtalats från flera håll som ett problem för vissa individer. Detta utifrån att problematiken kan skilja sig markant mellan dem som har rätt till SoL och LSS. Det har lett till, enligt röster som uttalat sig i förstudien, att vissa individer istället väljer bort sysselsättning då man inte känner att man passar in i en blandad verksamhet.

Individstöd (tidigare boendestöd) kan ge strukturstöd i hemmet eller ge stöd i social träning med varierande omfattning.

Krav: För dig som har psykisk ohälsa och bor i egen bostad.

Personligt ombud arbetar på individens uppdrag. Syftet med ombuden är att personer med psykisk ohälsa eller sjukdom ska få möjlighet att leva ett mer självständigt liv, med möjlighet att ta del av samhällets utbud av vård, stöd, service, rehabilitering och sysselsättning på lika villkor.

Krav: För personer med psykisk funktionsnedsättning, i övrigt är det frivilligt och kostnadsfritt.

Individstöd och personligt ombud kan du alltså söka till själv och det krävs ingen remittent. Dock går **inte insatserna** att likställa med en **arbetsrehabiliterande** insats.

Andra insatser för personer med samsjuklighet eller psykisk ohälsa

“En personlig reflektion är att det allt för ofta är för höga trösklar (för de människor som behöver stödet allra mest) in i de befintliga verksamheterna samt för låg tolerans när man väl kommit in, vilket leder till att man inte ”platsar”.

Sundsvall

I-Kraft Arena är till för personer med psykisk ohälsa eller neuropsykiatrisk funktionsnedsättning som behöver en förrehabiliterande insats. Syftet med att vara på Arenan är att bryta invanda mönster och få en bättre självkänsla för att kunna närma sig arbetsmarknaden eller utbildning.

Krav: Ålder 18-40 år. Har psykisk ohälsa eller en neuropsykiatrisk funktionsnedsättning. Du ska klara av att komma två gånger i veckan minst fyra timmar per gång. Kräver remittent från antingen Försäkringskassan, Socialtjänst eller “Ung Kraft”.

Rehabvägledare riktar sig mot personer som mår dåligt psykiskt och vill ändra sin livssituation. Stöd ges i att planera och göra de förändringar som behövs för att kunna nå livsmål som sätts upp. OBS: Denna insats finns endast kvar till årsskiftet 2022/2023.

Krav: För dig som är 18–65 år och har långvarig psykisk ohälsa.

Arbetsmarknadstorget är en samverkansplattform där personal från Sundsvalls kommun (Individ- och arbetsmarknadsförvaltningen och Barn- och utbildningsförvaltningen), Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen och Region Västernorrland arbetar tillsammans med personer som behöver samordnade insatser för att komma vidare mot arbete eller studier. Kopplat till Arbetsmarknadstorget finns ett antal arbetsträningsplatser bemannade med kommunens handledare så som Servicegruppen, Erikshjälpen och Miljöservice där människor också har möjlighet att få arbetsmarknadsanställningar av olika slag.

Krav: 16-64 år remittent från Socialtjänsten, Försäkringskassan eller regionen samt ungdomar inom det kommunala aktivitetsansvaret (KAA). För att bli aktuell på Arbetsmarknadstorget bör man helst ha kontakt med minst två samverkande myndigheter.

Ung Kraft är för unga som har psykisk ohälsa och behov av samordnade insatser.

Krav: Ålder 18-25 år. Remittent från KAA eller Socialtjänsten.

RSMH Sundsvall/Vilja är öppet att besöka för alla som har psykisk ohälsa. Vilja-gruppen är inriktad mot unga (15-25 år). Verksamheten pågår mestadels dagtid men även kvälls- och helgtid ibland. Syftet är att bryta isolering och ensamhet och att medlemmarna får utbyta erfarenheter och delta i aktiviteter.

Krav: Öppet för alla.

Det finns också flera aktiva föreningar i både Sundsvall, Timrå och Härnösand som riktar sig till personer med olika diagnoser t.ex. Organiserade Aspergare, Attention, Schizofreniförbundet, IOGT-NTO etc. Dock är dessa inte heller jämförbara med en arbetslivsinriktad rehabilitering.

Noterbart: Sundsvall har alltså efter årsskiftet 2022 ingen verksamhet (förutom föreningslivet) som riktar sig till personer med psykisk ohälsa eller samsjuklighet om du inte remitteras via Socialtjänst, KAA eller Försäkringskassan. Det är också viktigt att notera att i de fall där en arbetsmarknadsinsats är aktuell så ställer det också relativt höga krav på funktion – därför beskriver många att tröskeln är för hög för en viss målgrupp till de insatser som erbjuds.

Timrå

Kompetenscenter är en kommunal verksamhet för personer mellan 16- 64 år som har behov av extra stöd för att nå arbete, studier eller annan egen försörjning. Här ges stöd i att identifiera och vidareutveckla individens styrkor och förmågor genom samordnade kompetensstärkande insatser. Fokus läggs på att samarbeta med verkliga arbetsgivare och personens utveckling sker i nära kontakt med arbetsmarknaden.

Krav: 16-64 år, remittent från Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen eller Socialtjänsten.

Kreah är en butik som drivs av socialpsykiatrin. Där kan man arbetsträna eller göra praktik med stöd av handledare.

Krav: 16-65 år, remittent från Socialtjänsten.

Söråkers Folkets Hus är en arena för ungdomar och unga vuxna för praktik, arbetsträning och gruppträffar. Det drivs genom ett IOP-avtal (Idéburet offentligt partnerskap) som tecknats tillsammans med Socialförvaltningen.

Krav: Öppet för unga/unga vuxna.

RSMH Timrå är öppet att besöka för alla som har psykisk ohälsa. Verksamheten pågår mestadels dagtid men även kvälls- och helgtid ibland. Syftet är att bryta isolering och ensamhet och att medlemmarna får utbyta erfarenheter och delta i aktiviteter.

Krav: Öppet för alla.

Härnösand

Träffpunkten är för dig som har psykisk ohälsa och vill delta i kravlös social samvaro. Verksamhetens mål är att bryta och undvika isolering, samt arbeta förebyggande.

Krav: Biståndsbeslut - beslut om sysselsättning.

Etappen är en arbetslivsrehabiliterande verksamhet som erbjuder arbetssocial utredning utifrån livssituation, arbetsprövning och arbetsträning. Målet är att deltagarna efter avslutad tid hos Etappen skall vara redo för arbetsträning, arbetspraktik, studier eller arbete.

Alternativt att få vägledning till annan typ av självförsörjning. Merparten av deltagarna på Etappen är ungdomar som saknar arbetslivserfarenhet, har långvarig isolering bakom sig och har en livssituation som påverkar deras förutsättningar att komma till arbete eller studier.
Krav: Öppet för alla i arbetsför ålder med fokus på ungdomar/unga vuxna.

Sambandet är en samverkansarena som har nära samarbete med Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, socialtjänsten och specialistpsykiatri. Gemensamt för målgruppen är att personerna varit borta från arbetsmarknad eller skola under lång tid och innehar olika typer av psykosociala och sociala funktionshinder eller lättare psykiska diagnoser. Man arbetar holistiskt och ger både samtalsstöd individuellt och i grupp och erbjuder fysisk aktivitet.

Krav: Öppet för alla i arbetsför ålder.

Vårsta Diakoni

Vårsta Växtkraft riktar sig till människor med psykiska funktionsvariationer och syftar till att främja deltagarnas sociala vardag genom gemenskap i arbetet med trädgård och hantverk m.m. Samarbete sker med RSMH, socialpsykiatri m.fl.

Krav: Öppet för alla.

Vårsta HUR erbjuder kurser i stresshantering utifrån Hälsa Utveckling och Rehabilitering.

Krav: Kostnadsfritt, öppet för alla.

Vårsta Grön Helhet arbetar med hälsofrämjande metoder som syftar till att hjälpa personer att upptäcka och stärka sina möjligheter och förmågor i riktning mot arbete, praktik eller studier. Detta sker med arbetsträning som varvas med föreläsningar, grupparbeten, utflykter, reflektion kring olika teman samt metoder i stresshantering, välmående och Mindfulness.

Krav: Remittent via Arbetslivsförvaltningen eller Arbetsförmedlingen.

Alla kan arbeta är ett ESF projekt (Europeiska socialfonden). Projektet riktar sig till personer som varit borta från arbetsmarknaden en längre period och behöver omfattande stöd för att komma ut i arbete.

Krav: Boende i Härnösand, uppbära försörjningsstöd samt ha behov av extra stöd för att komma ut i sysselsättning.

Arbetsmarknadstorget är för personer som är arbetslösa och behöver stöd för att komma igång med jobb eller studier. Här hänvisas du också vidare till de insatser som beskrivits ovan beroende på vilka behov du har.

Krav: Öppet för alla i arbetsför ålder.

RSMH Öbacka/Härnösand är öppet att besöka för alla som har psykisk ohälsa.

Verksamheten pågår mestadels dagtid men även kvälls- och helgtid ibland. Syftet är att bryta isolering och ensamhet och att medlemmarna får utbyta erfarenheter och delta i aktiviteter.

Krav: Öppet för alla.

Noterbart: Härnösand har **flertalet verksamheter** som är öppna för alla. Övergripande inom kommunen arbetar man med att **ge stöd utifrån behov**, snarare än stöd beroende på remittent eller ersättning.

Statistik

Långvarigt biståndstagande

Långvarigt biståndstagande av ekonomiskt bistånd kan vara en indikation på att det finns underliggande psykisk ohälsa eller samsjuklighet. Därför kan det vara relevant att redovisa siffror för detta utifrån tanken att en del av dessa *eventuellt* skulle kunna vara hjälpta av ett Fontänhus. Jag har valt att redovisa 5 % av den totala gruppen som en siffra som ej bör vara i överkant, över antal aktuella personer för ett Fontänhus. Med förbehåll att detta är en uppskattning.

Antal hushåll i långvarigt ekonomiskt bistånd (i minst tio månader under ett kalenderår) feb-mars 2022.

Kommun	Positiva till Fontänhus	Långvarigt biståndstagande	Biståndstagande totalt	5 % långvarigt biståndstagande
Sundsvall	Ja	779	1167	39
Timrå	Ja	128	195	6
Härnösand	Ja	110	Ca 210	5
Totalt	-	1017	1572	50

Det kommunala aktivitetsansvaret

När det gäller det kommunala aktivitetsansvaret har också förstudiens intervjuer och dialoger visat på att de har ett stort intresse av att det bildas ett Fontänhus, framför allt Timrå och Sundsvall då Härnösand upplever att det finns tillräckligt med aktiviteter för deras ungdomar. Viktigt för den målgruppen är att huset behöver vara öppet för personer från 16 år och uppåt, vilket många av de befintliga Fontänhusen är. Här nedan redovisas antal personer inskrivna på KAA och hur många som uppskattas kunna ta del av verksamheten, enligt handläggarna själva.

“Ungdomarna är oftast mycket stigmatiserade redan i låg ålder vilket gör att det blir mycket svårt att bryta social isolering, förändringsbenägenheten, framtidstro.”

Statistik Kommunala Aktivitetsansvaret (KAA) feb 2022.

KAA omfattar ungdomar mellan 16-20 år som varken jobbar eller studerar.

Kommun	Positiva till Fontänhus	Antal personer	Antal aktuella
Sundsvall	Ja	300	Ca 150
Timrå	Ja	56	Ca 10
Härnösand	Neutrala då de ej ser så stort behov	53	Ev. 6-7
Totalt	-	409	167

Arbetsförmedlingen

Arbetsförmedlingen beskriver att det saknas ett mellanting då man ser att det finns få sociala företag, och få platser för dem som inte vill ha – eller är berättigade till - daglig verksamhet **och att man är positiva** till bildandet av ett eller flera Fontänhus i regionen. Man framhåller dock att Arbetsförmedlingens uppdrag riktar sig mot personer som har arbetsförmåga vilket gör att de som eventuellt är aktuella för ett Fontänhus inte hittas i deras statistik i så stor grad.

Arbetsförmedlingens förändring de senaste åren med resursminskning och omorganisering påtalas dock som en risk för **dem som står längst ifrån arbetsmarknaden** av flera handläggare från samtliga kommuner.

Utifrån statistik över personer som varit öppet arbetsökande i mer än 24 månader kan vi göra en kvalificerad gissning, en gissning som baseras på information från handläggare som arbetar med hemmasittande ungdomar, eller vuxna som varit borta länge från arbetsmarknaden. Där är beskrivningen att tröskeln ibland är för hög att gå direkt till en arbetsmarknadsinsats om man varit borta från arbetsmarknaden en längre period och i dessa fall kan ett Fontänhus eventuellt vara ett alternativ. Även här redovisas 5 % av den totala gruppen långtidsarbetslösa som uppskattning över hur många som kan vara aktuell för ett Fontänhus.

Statistik långtidsarbetslöshet Arbetsförmedlingen feb 2022.

Antal individer utan arbete (öppet arbetslösa eller deltagande i program) i mer än 24 mån, alla åldrar.

Kommun	Långtidsarbetslösa	Antal inskrivna totalt	5 % av gruppen långtidsarbetslösa
Sundsvall	1051	9813	53
Timrå	188	1978	9
Härnösand	377	3143	19
Totalt	1616	14934	81

Statistik långtidsarbetslöshet Arbetsförmedlingen feb 2022

Antal individer utan arbete (öppet arbetslösa eller deltagande i program) i mer än 24 mån, ålder 16-24 år.

Kommun	Långtidsarbetslösa	Antal inskrivna totalt 16-24 år
Sundsvall	50	1177
Timrå	12	303
Härnösand	10	330
Totalt	72	1810

Försäkringskassan

Även om en person innehar sjukersättning så kan det självklart ändå finnas behov av att, utifrån sin förmåga, få vara i ett meningsfullt sammanhang där du känner dig sedd och är behövd. Detta för att inte andra sjukdomstillstånd (så som depression, ångest etc.) ska utvecklas som en följd av att inte erhålla dessa viktiga delar i livet. Därför redovisas här siffror på antal personer som uppbär sjukersättning och aktivitetsersättning, utifrån att personer ur den gruppen *kan* vara i behov av en verksamhet som Fontänhus. Jag har valt att redovisa 5 % av den totala gruppen som en troligtvis rimlig siffra över antal aktuella personer för ett Fontänhus. Med förbehåll att detta är en grov uppskattning.

Antal personer med aktivitetsersättning och sjukersättning mars 2022.

Kommun	Aktivitetsersättning	Sjukersättning	5 % av gruppen sjukersättning + aktivitetsersättning
Sundsvall	326	2221	16 + 111 = 127
Timrå	60	281	3 + 14 = 17
Härnösand	80	875	4 + 44 = 48
Totalt	466	3377	192

Region Västernorrland, primärvård, specialistpsykiatri

Siffror som rapporterats i kontakt med ett antal verksamheter inom region

Västernorrland (gäller för mars-april 2022). Fler har tillfrågats men detta är de siffror som inkommit under perioden för förstudien.

Verksamhet	Positiva till ett Fontänhus?	Hur många inskrivna?	Uppskattat antal som kan ha nytta av Fontänhus ur resp. målgrupp
Specialistpsykiatri	Ja	7500-8000	Svårt att uppskatta
Habiliteringen södra regionen (16-65 år)	Ja	1623	Ca 20% = 326
Affektiv enhet	Ja	Ca 1000	400
NPA	Ja	Ca 1000	10
RPK	Ja	139 i slutet – och öppenvård	3-4
Primärvård	Ja	-	-
<i>Hälsocentralen Matfors, Ånge, Stöde</i>	Ja	-	25
<i>Premicare Johannesberg/ Öbacka Ljustadalen Söråker Timrå</i>	Ja	-	Stort mörkertal. Hög andel i Timrå/ Ljustadalen av personer med psykisk ohälsa som antas vara i behov av ett Fontänhus
Totalt			764

“Inom Region Västernorrland har det under en längre period varit en ansträngd situation gällande resurstillsättning inom Regionens psykiatriska specialitenheter. Detta har inneburit i många fall längre väntetider för barn och unga för att komma in för utredning och behandling. Vilket i sig har bidragit till en hög andel unga vuxna med ohälsa men som saknar rätt stöd efter avslutad gymnasietid.

Vi skulle se det som positivt för målgruppen med en utökad möjlighet till ett lågtröskelalternativ i närområdet, med möjlighet till ett första steg mot aktivitet och socialt sammanhang utanför det egna hemmet.”

I de kommuner där Fontänhus finns är man en del av - och ett stöd för - den kedja av verksamheter som redan finns inom kommunen, för att fler deltagare med särskilda behov ska nå ökad psykisk hälsa, studier och arbete. Personer inom dessa målgrupper kan vara svåra att nå och de behöver också ibland något annat än det som erbjuds. Här kan Fontänhuset med sin lågtröskelverksamhet vara ett alternativ. Målsättningen är att tillsammans med befintliga verksamheter generera en synergieffekt. Handläggare inom individstöd beskriver t.ex. att de ibland har insatser i samma lägenhetshus men till olika personer – som sitter i var sin lägenhet, isolerade. Att sammanföra dessa på en plats där de tillsammans och var för sig kan få utvecklas ses som en stor vinst. Jag har valt att redovisa 5 % av den totala gruppen som en troligtvis rimlig siffra över antal aktuella personer för ett Fontänhus. Med förbehåll att detta är en grov uppskattning.

Antal personer med insatsen Individstöd.

Kommun	Positiva till Fontänhus	Antal insatser individstöd	5 % av totalt antal
Sundsvall	Ja	250	13
Timrå	Ja	62	3
Härnösand	Ja	80	4
Totalt	-	392	20

Det är svårt att göra en bedömning över totalt antal personer från samtliga redovisade myndigheter och insatser som kan vara aktuella. Detta utifrån att en stor andel av personerna kan återkomma i statistik från både t.ex. ekonomiskt bistånd, regionen och Arbetsförmedlingen. Det som går att säga är att **det finns en grupp** som är relativt stor till antalet som inte har någon sysselsättning och skulle kunna må bra av att det startas ett eller flera Fontänhus. Samt att detta kan generera en samhällsekonomisk vinst för kommun, region och stat. Totalen av de siffror som kommit in för Sundsvall – Timrå – Härnösand = 1082 personer.

Ekonomi och utvärdering

Samhällskostnader

I en rapport från Institutet för hälso- och sjukvårdsekonomi (IHE) 2017 görs jämförelser mellan olika sjukdomsgrupper och dess kostnader. Resultaten visar att psykiska sjukdomar är den sjukdomsgrupp med högst totalkostnad (direkta och indirekta kostnader inkluderade), med en andel på 24 %. Att jämföra med sjukdomar i rörelseorganen som står för ca 13 % eller tumörer på knappt 8 %. Utifrån denna rapport beskrivs den totala samhällsekonomiska kostnaden för alla sjukdomsgrupper uppgå till 690 miljarder årligen varav psykiska sjukdomar står för ca 166 miljarder (24 %) och man ser även en ökning över tid (4).

En grupp som är särskilt utsatt och periodvis kan kräva omfattande vård är personer med Schizofreni. En person med den diagnosen beräknas årligen kosta 0,5 MSEK för samhället, och en person med bipolär sjukdom 0,25 MSEK (5). Fontänhus rekommenderas (med prio 3) av Socialstyrelsen och **bör** erbjudas i en kommun till personer med schizofreni och schizofreniliknande tillstånd (6).

Utvärdering av Fontänhusens verksamhet

Fontänhusmodellen har visat sig vara en effektiv rehabiliteringsmodell världen över. I en stor studie från *National Institute for Mental Health* i USA går det att läsa att Fontänhusens medlemmar upplever mindre stigma, bättre livskvalitet och en större förbättring än deltagare i andra rehabiliteringsprogram. Här har man också sett att antalet inläggningar på sjukhus minskat med **75 procent bland Fontänhusens medlemmar** (7).

Studier visar också att Fontänhusmodellen erbjuder personer med psykisk ohälsa av olika slag ett långsiktigt stödjande sammanhang och ökad livskvalité som uttrycks bland annat som minskad isolering och ökad social kompetens, stärkt självkänsla och ökat

självförtroende (8).

Statistiken visar även att medlemmar blir mer benägna att både söka arbete och behålla arbete (9).

I en färsk studie från Frankrike har man också kunnat se att medlemmar rapporterar ökad livskvalitet och psykosociala funktioner, minskat antal inläggningar och symptom, samt är mer benägna att integreras på arbetsmarknaden (10).

Färsk studie från PayOff (11)

PayOff är ett företag som erbjuder samhällsekonomiska utvärderingar av verksamheter. På uppdrag av Sveriges Fontänhus Riksförbund ombads PayOff att göra en extern utvärdering av Fontänhusens verksamheter i Sverige (13 hus), samt de samhällsekonomiska effekter som verksamheten skapar. Här nedan följer en sammanfattning av den rapport som publicerades i början på 2022.

Fontänhusen genererar positiv samhällsekonomisk lönsamhet för både kommunen, regionen och staten. Huvudorsakerna är att Fontänhusen kostar relativt lite i förhållande till resultat i form av minskat behov av sjukvård och andra samhällsresurser, samt att medlemmarna går vidare till eget arbete eller studier.

Dessa stegförflyttningar skapar i genomsnitt en samhällsekonomisk intäkt motsvarande 160000 kr per medlem och år (efter år 2). Denna intäkt överstiger klart den genomsnittliga samhällsekonomiska kostnaden för stödet från Fontänhusen.

Potentialen i utanförskapskostnad består av **två delar**. Dels **uteblivna samhällsekonomiska intäkter** genom att medlemmen inte arbetar, dels **samhällsekonomiska kostnader** för olika typer av resursförbrukning.

Fontänhusens verksamhet skapar alltså en betydande samhällsekonomisk lönsamhet. Återbetalningstiden på samhällsnivå är endast sju månader. Återbetalningstiden beskriver hur lång tid det tar för samhället och olika aktörer att få tillbaka sina satsade resurser. För Fontänhus sker det främst genom att medlemmar utvecklas och i större omfattning kan försörja sig via eget arbete jämfört med om dessa inte hade fått något stöd från Fontänhus. Det sker även genom att medlemmar mår bättre och behöver mindre stöd av olika samhälleliga resurser.

Den samhällsekonomiska lönsamheten efter ett år är cirka 80 000 kr per medlem, vilket motsvarar en återbetalningstid på sju månader. Orsaken till den korta återbetalningstiden är dels att kostnaden för att stödja en medlem på ett Fontänhus är relativt låg. Dels skapar stödet betydande intäkter för samhället när medlemmarna i ökad omfattning kan komma i arbete och att medlemmarna samtidigt mår så mycket bättre att behovet av stöd från framför allt vården minskar.

Detta innebär i sin tur att ju fler medlemmar som kommer in i arbete i framtiden och ju fler medlemmar som kan minska sina framtida behov av olika offentliga tjänster kommer lönsamheten öka i takt med att intäkterna ökar. Om den genomsnittliga medlemmen klarar av att stå kvar på samma nivå, när det gäller arbete och resursförbrukning, under de kommande fem åren kommer den totala lönsamheten efter dessa fem år att bli över 640 000 kr per medlem. För att förtydliga - om en medlem får ett jobb (utan subventionering) och inte längre har behov av stöd så är utanförskapskostnaden 0kr.

Från föreläge till efterläge — ökade kommunala intäkter

När medlemmarna får stöd från Fontänhus minskar deras behov av stöd från kommunen samtidigt som de kommunala intäkterna ökar. Detta är primärt en konsekvens av att kostnader för försörjningsstöd och handläggning minskar samt att skatteintäkterna ökar. **En återbetalningstid på fem månader för kommunen** signalerar att kommunerna har mycket att tjäna genom att stödja Fontänhusens verksamheter.

Ökade regionala intäkter

Regionen är också en vinnare av Fontänhusens verksamhet. Genom stödet från Fontänhus mår medlemmarna bättre och deras behov av sjukvård minskar (49 % av Fontänhusets medlemmar brukar mindre vård). Regionen får även vissa ökade skatteintäkter.

Återbetalningstiden för regionen är två månader.

Ökade statliga intäkter

Stödet från Fontänhusen leder till att fler medlemmar kommer i arbete eller närmar sig arbetsmarknaden. Det minskar kostnader för såväl Arbetsförmedlingen som Försäkringskassan samt att det har viss påverkan på skatteintäkterna. **Återbetalningstiden för staten är åtta månader.**

Sammanfattningsvis kan alltså sägas att en investering i ett Fontänhus genererar samhällsekonomiska vinster för både stat, kommun och region. Medlemmarna är generellt mycket nöjda med stödet de får och flera beskriver att stödet är direkt livsavgörande.

Historisk tillbakablick: “Vänpunkten”

I början av 90-talet startades ett Fontänhus i Sundsvall. En av initiativtagarna till detta var Gerd Isaksson, som jag intervjuat för denna förstudie. Fontänhuset startades utifrån ett behov man lyft i Föräldraföreningen IPS.

Vänpunkten drevs fram till år 2000 då det stängdes. Utmaningar som lyfts som en förklaring till varför Fontänhuset Vänpunkten i Sundsvall inte blev kvar är att man tvingades flytta flera gånger vilket krävde stort arbete i att ”börja om” i nya lokaler som ofta var i stort renoveringsbehov. Man upplevde sig också vara för få anställd personal vilket gjorde att de som var drivande fick arbeta hårt och mycket för att hinna med både den dagliga driften men också utveckling av verksamheten. Finansieringen för verksamheten var kortsiktig vilket gjorde det svårt att planera då nya medel behövde sökas konsekvent.

Vänpunkten konkurrerades slutligen ut av andra verksamheter där medlemmarna fick en liten ersättning per dag för att komma dit. Detta till skillnad från Vänpunkten där man fick delta kostnadsfritt men inte fick någon ersättning. För en målgrupp med tight ekonomi var en ersättning, om än liten, betydande för att välja en annan verksamhet. Detta gjorde att medlemsgruppen blev så pass liten att man beslöt sig för att lägga ner.

För medlemmarna som fortsatt var aktiva var dock Vänpunkten en mycket viktig plats och när det tvingades stänga var det tyvärr flera som inte orkade leva vidare. Ett sorgligt faktum som också talar för vikten av att ha en långsiktig finansiering för att undvika att utsätta

människor för ökat lidande om det plötsligt inte längre finns en verksamhet som fyller mening för dem.

Fontänhusens ekonomi

Det finns långsiktiga kostnader - och personligt lidande - för samhället och personer med psykisk ohälsa samt för deras närstående. Det finns med andra ord goda förutsättningar att minska lidandet och den ekonomiska kostnaden genom t.ex. Fontänhusmodellen.

Det finns en koppling mellan skadligt bruk/självmedicinering och psykisk ohälsa, och en koppling mellan skadligt bruk och brott. Utanförsökskostnaden riskerar på så sätt att växa om man inte erbjuder rätt insatser till målgruppen.

Om man som kommun och region arbetar enligt en modell som går ut på att fånga dessa målgrupper i förväg snarare än att betala dessa kostnader i efterskott, så vinner man stora belopp genom att arbeta förebyggande.

Fontänhusen i Sverige täcker sina kostnader genom bidrag från kommun, region och Socialstyrelsen. Kommunen bidrar regelmässigt med det största beloppet eftersom kommunen enligt lag är ansvarig för arbetsrehabilitering. Anställd personal på ett Fontänhus söker också kontinuerligt andra medel från bidragsgivare för att skapa utvecklingsmöjligheter för medlemmarna, så som t.ex. fondmedel och donationer.

Samsjuklighetsutredningen

Utifrån Samsjuklighetsutredningen (Från delar till helhet – En reform för samordnade, behovsanpassade och personcentrerade insatser till personer med samsjuklighet, 2021) så lyfts ett utökat ansvar för Socialtjänsten att arbeta förebyggande med personer som har samsjuklighet i form av psykisk ohälsa och skadligt bruk- eller beroende. En målbild är att alla medborgare ska kunna ha en fungerande vardag och ett meningsfullt sammanhang. Socialtjänsten ska enligt denna reform bl.a. fokusera på:

1. Kartläggning av levnadsförhållanden, uppsökande verksamhet, **information om och förmedling till samhällets stöd och annat förebyggande arbete för att motverka skadligt bruk och beroende.**

2. Sociala stödinsatser för försörjning, boende, **sysselsättning, trygghet och sociala sammanhang, med fokus på att stärka den enskildes resurser, funktionsförmåga och möjligheter till självständigt liv.**

I dialog med Anders Printz, (Kanslichef på vårdförbundet och särskild utredare för bl.a. Samsjuklighetsutredningen) så framhålls:

”Samsjuklighetsutredningens förslag innebär att socialtjänsten behöver ha ett ökat fokus på arbete och sysselsättning, också för personer som vid sidan av en psykisk funktionsnedsättning även har ett skadligt bruk och beroende. Utredningen betonar civilsamhällets roll i en sådan utveckling. Detta är ett starkt argument för att satsa på Fontänhus.”

-Anders Printz

Utifrån detta så kan alltså ett Fontänhus vara ett evidensbaserat och samhällsekonomiskt alternativ för sysselsättning och ett socialt sammanhang där man har fokus på att stärka den enskildes resurser, förmågor och möjligheter till ett självständigt liv.

Budget för befintliga Fontänhus

Exempel på hur finansieringen är fördelad på tre olika Fontänhus.

Stad	Kommunen	Regionen	Socialstyrelsen	Övriga	Totalt
Falun	2 mkr	0,6 mkr	1,7 mkr	0,1 mkr	4,4 mkr
Helsingborg	2,9 mkr	0,5 mkr	1,6 mkr	0,1 mkr	5,1 mkr
Falkenberg	1,3 mkr	-	2,35 mkr	0,95 mkr	4,7 mkr

Årsbudget för 2021 på de befintliga Fontänhusen.

Stad	Antal Invånare (avrundat till närmsta tusental)		Unika besökande medlemmar per dag och antal besökande medlemmar år 2021	Årsbudget 2021 (anges i miljoner kronor)
Malmö	344 000		58/320	11
Stockholm	976 000		-	8,5
Göteborg	579 000		61/564	8
Örebro	156 000		17,8/88	7
Lund	92 000		86/362	7
Helsingborg	112 000		28/62	5
Nyköping	38 000		21/92	5
Falkenberg	27 000		30/122	5
Båstad	5000		14/97	4
Falun	37 000		-	4,4
Sköndal	10 000		6/31	2,6
Motala	30 000		4,7/57	2,2
Älmhult	9000		7/29	2

Mall för finansiering år 1 för ett Fontänhus i Sverige (endast exempel)

Aktör	Innehåll	Totalsumma
Kommun	1. Klubbhuschef (40'/mån + avgifter) 745 000kr/år 2. Lokalkostnad* 600 000kr/år	Totalt kommunen 1 345 000 kr
Region	Handledare (30'/mån + avgifter) 540 000 kr/år	Totalt regionen 540 000 kr
Socialstyrelsen	Handledare (30'/mån + avgifter) 540 000 kr/år Övriga omkostnader** 890 000kr/år	Totalt social-styrelsen 1 430 000 kr
Kommun + Region + Soc.styrelse		Total budget 3 315 000 kr

* Uppskattning baserad på hyreskostnad för jämförbara verksamheter

** IT, datorer och mobiler, kontorsmaterial, resor för studiebesök, utbildning, inredning, bil etc.

Kostnadsförslag samt förväntad samhällsekonomisk vinst år 1.

Fontänhus budget år 1 = 3,35 mkr
Samhällsekonomisk vinst år 1 ger 80 000kr/medlem (enl. PayOff 2022)
Samhällsekonomisk vinst* för 45 medlemmar = 3,6 miljoner (+250 000kr)

* Omfördelning av resurser från stat, kommun och region

Kostnadsförslag samt förväntad samhällsekonomisk vinst år 2.

Fontänhus budget år 2 = 3,9 mkr (anställt ytterligare en handledare)

Samhällsekonomisk vinst år 2 ger 160 000 kr/medlem (enl. PayOff 2022)

Samhällsekonomisk vinst* för 50 medlemmar = 4,1 mkr (8mkr vinst-3,9mkr kostnad)

* Omfördelning av resurser från stat, kommun och region

Vad händer nu?

I Sundsvall har det bildats en arbetsgrupp som driver frågan om bildandet av ett Fontänhus. I gruppen finns personer som arbetar inom kommun, region och politik. Dialog har förts för att försöka att även få representanter i arbetsgruppen från Timrå och Härnösand, alternativt att det bildas egna arbetsgrupper där. Men i dagsläget är alla i arbetsgruppen boende och verksamma i Sundsvall. Arbetsgruppen har bildat förening och en tillfällig styrelse med målet att kunna sätta ihop en fast styrelse med bredd från olika perspektiv, medlemmar och myndigheter. Målet är att ha en verksamhet igång (att ha lokal, en chef, minst en anställd och ett antal medlemmar) i slutet av året (2022) för att det då görs möjligt att söka medel från Socialstyrelsen inför 2023. Det som behövs för denna tidsplan är:

1. Beslut om finansiering från Regionen och Kommunen senast september 2022.
2. En överenskommelse om hur ansvarsfördelningen ska se ut för ekonomin för att kunna arbeta långsiktigt, gärna i form av ett IOP-avtal (Idéburet offentligt partnerskap), senast september 2022.

Vi tror att det är viktigt för vår region att kunna erbjuda mer till våra medborgare som har psykisk ohälsa och inte klarar av att tillgodogöra sig våra arbetsmarknadsinsatser, eller har rätt till SoL/LSS. **För varje individ som bryter utanförskap och mår bättre är det många liv i sin tur som påverkas av det, personen själv och dess nära och kära. Det påverkar också vår samhällsekonomi på ett positivt sätt.** Därför vill vi motivera för att starta ett Fontänhus.

Tack för att du tagit dig tiden att läsa!

Tilltalade i förstudien (I bokstavsordning)

1. Adelina Malmström adelina@falkenbergfontanhus.se
2. Anders Printz anders.printz@regeringskansliet.se
3. Angelica Wallin angelica.wallin@timra.se
4. Ann-Sofie Eriksson ann.sofie.eriksson@rvn.se
5. Anette Åkerström anette.akerstrom@rvn.se
6. Anna Enberg anna.enberg@rvn.se
7. Anna-Kari Lindholm Berglund anna-kari.lindholm.berglund@harnosand.se
8. Anna-Karin Rudberg Larsson anna-karin.rudberg.larsson@rvn.se
9. Anna Wåhlin anna.wahlin@rvn.se
10. Anneli Ringbro anneli.ringbro@timra.se
11. Bodil Mattsson bodil.mattsson@sundsvall.se
12. Camilla Carpholt camilla.carpholt@kfvn.se
13. Camilla Gustafsson camilla.gustafsson@ange.se
14. Carolina Klockmo carolina.klockmo@kfvn.se
15. Catarina Hederberg catarina.hederberg@sundsvall.se
16. Catrine Nordlund catrine.nordlund@sundsvall.se
17. Cecilia Frank cecilia.frank@rvn.se
18. Christina Frisk christina.frisk@sundsvall.se
19. Christelle Bergman christelle_lilli@hotmail.com
20. Claes HJ Lindberg claes.hj.lindberg@harnosand.se
21. Ebba Eriksson ebba.eriksson@sundsvall.se
22. Elina Backlund Arab elina.backlund.arab@rvn.se
23. Elina Gellerstedt elina.gellerstedt@sundsvall.se
24. Emelie Henriksson emelie.henriksson@rvn.se
25. Erika Sävåker erika.savaker@sundsvall.se
26. Eva Forslöf eva.forslof@harnosand.se
27. Eva Maria Claesson eva.claesson@harnosand.se
28. Frida Granlund frida.granlund@timra.se
29. Gunnel Johnson Aittamaa gunnel_johnson@hotmail.com
30. Helene Forsberg helene.forsberg@harnosand.se
31. Helene Hallberg Toivonen helene.hallberg@timra.se
32. Inga-Mai Lepistö inga-mai.sundholm-lepisto@premicare.se
33. Ingela Eriksson eriksson.l.i@hotmail.com
34. Inger Blennow inger.blennow@gmail.com
35. Ingrid Isidorsson Håkansson ingrid.hakansson@rvn.se
36. Irja Åberg irja.aberg@svenskakyrkan.se
37. Jan Andersson jan.andersson@sundsvall.se
38. Jennie Marklund jennie.marklund@sundsvall.se
39. Jenny Edlund jenny.edlund@sundsvall.se
40. Jens Nyman jens.nyman@rpk.se
41. Joakim Lindkvist joakim.lindkvist@ange.se
42. Johan Andersson johan.andersson@solleftea.se
43. Jonas Väst jonas.vast@sundsvall.se
44. Jonathan Mattebo Persson jonathan.mattebo@sverigesfontanhus.se
45. Karin Nordin karin.nordin1@rvn.se
46. Karin Sandström karin.sandstrom@timra.se
47. Kicki Östensson kicki.ostensson@gmail.com
48. Klas Alexandersson klas.alexandersson@sundsvall.se
49. Kristina Mårtensson kristina.martensson@lvn.se
50. Lena Flodin lena.flodin@forsakringskassan.se
51. Linda Borg linda.borg@harnosand.se
52. Linda Strid linda.strid@rvn.se
53. Lena Larsson lena.larsson@sverigesfontanhus.se
54. Lennart Martinsson lennart.martinsson@sverigesfontanhus.se
55. Lilian Krantz lilian.krantz@harnosand.se
56. Lina Kempe lina.kempe@forsakringskassan.se
57. Lotta Larsen lotta.larsen@sundsvall.se

58. Lotta Nolander lotta@fontanhusetfalun.se
59. Liselotte Pettersson liselotte.pettersson@sundsvall.se
60. Luis Gonzales Cisternas luis.gonzales.cisternas@rvn.se
61. Malin Jakobsson malin.jakobsson@timra.se
62. Malin Lindroth malin.lindroth@harnosand.se
63. Marcus Brännström marcus.brannstrom@sundsvall.se
64. Marie Jansson marie.a.jansson@forsakringskassan.se
65. Maria Lemon maria.lemon@sundsvall.se
66. Marie Lissäng marie.lissang@sundsvall.se
67. Mari Marell mari.marell@sundsvall.se
68. Marianne Larsen marianne.larsen@fontanhusetfalun.se
69. Mats Abramson mats.abramson@sundsvall.se
70. Mattias Gillow mattias.gillow@sundsvall.se
71. Marianne Melander marianne.melander@rvn.se
72. Marissa Lonnakko marissa.lonnakko@timra.se
73. Pernilla Krasser pernilla.krasser@timra.se
74. Peter Möllersvärd peter.mollersward@rvn.se
75. Peter Pettersson peter.k.pettersson@arbetsformedlingen.se
76. Pia Andersson pia.andersson@sundsvall.se
77. RSMH Timrå rsmhtimra@gmail.com
78. RSMH Öbacka obackarsmh@gmail.com
79. RSMH Sundsvall rsmh@rsmh-sundsvall.se
80. Sol-Britt Höglund solbritt.hoglund@harnosand.se
81. Tara Eklund tara.eklund@timra.se
82. Tore Sidung tore.sidung@rvn.se
83. Tove Ördell tove.ordell@outlook.se
84. Ulf Strömblad ulf@fhh.se
85. Ulrika Larsson ulrika.larsson@sundsvall.se
86. Ulrika Sahlin ulrika.sahlin@timra.se
87. Vera Von Ahn vera.von.ahn@sundsvall.se
88. Viktor Söderqvist viktor.soderqvist@socialstyrelsen.se

Fontänhusmodellens 37 riktlinjer

MEDLEMSKAP

1. Medlemskapet är frivilligt och utan tidsbegränsning.
2. Klubbhuset styr själv över godkännandet av nya medlemmar. Medlemskapet är öppet för alla som har eller har haft psykisk ohälsa, om inte denna person utgör ett betydande och befintligt hot mot den allmänna säkerheten i klubbhusgemenskapen.
3. Medlemmarna väljer själva hur de använder klubbhuset och vilka anställda de arbetar med. Det finns inga överenskommelser, avtal, scheman eller regler som är avsedda att tvinga medlemmarna att delta.
4. Alla medlemmar har samma tillgång till alla klubbhusmöjligheter oavsett av diagnos eller funktionsnivå.
5. Medlemmar kan själva välja att delta i skrivandet av alla dokument som återspeglar deras deltagande i klubbhuset. Alla sådana dokument undertecknas av både medlemmen och den anställda.
6. Medlemmar har rätt att omedelbart återinträda i klubbhusgemenskapen efter en längre eller kortare frånvaro om inte deras återvändo utgör ett hot mot klubbhusgemenskapen.

7. Klubbhuset tillhandahåller en effektiv uppsökande verksamhet till medlemmar som inte deltar, blir isolerade i samhället eller inlagda på sjukhus.

RELATIONER

8. Alla klubbhusmöten är öppna för både medlemmar och anställda. Det förekommer inga formella möten för endast medlemmar eller formella möten för endast anställda där programbeslut och medlemsfrågor diskuteras.

9. Det finns tillräckligt många klubbhusanställda för att kunna engagera medlemmarna, men så få att det är omöjligt för dem att fullgöra sitt ansvar utan medlemmarnas engagemang.

10. Klubbhusets anställda arbetar allsidigt. Alla anställda delar ansvaret för anställning, boende, kvällar och helger, helgdagar och enhetsarbete. De anställda delar inte sin tid mellan klubbhuset och andra stora arbetsansvar som står i konflikt med det unika förhållandet mellan medlemmar och anställda.

11. Ansvaret för driften av klubbhuset vilar på medlemmarna och de anställda och ytterst på klubbhuschefen. Centralt för detta ansvar är medlemmarnas och de anställdas engagemang i alla aspekter av klubbhusets drift.

UTRYMME

12. Klubbhuset har sin egen identitet, inklusive sitt eget namn, sin egen e-postadress och sitt eget telefonnummer.

13. Klubbhuset har sitt eget fysiska utrymme. Det är fristående från eventuella psykiatrimottagningar eller institutioner och påverkas inte av andra program. Klubbhuset är utformat för att främja den arbetsinriktade dagen och samtidigt vara attraktivt, lagom stort och förmedla en känsla av respekt och värdighet.

14. Alla klubbhusutrymmen är tillgängliga för medlemmar och anställda. Det finns inga utrymmen som är avsedda endast för anställda eller endast för medlemmar.

ARBET SINRIKTADE DAGEN

15. Den arbetsinriktade dagen engagerar medlemmar och anställda tillsammans, sida vid sida, i driften av klubbhuset. Klubbhuset fokuserar på styrkor, talanger och förmågor, den arbetsinriktade dagen får därför inte omfatta kliniker för medicinering eller program för öppenvård eller terapi inom klubbhuset.

16. Arbetet som utförs i klubbhuset är endast arbete som skapas av klubbhuset inom ramen för verksamheten och främjandet av klubbhusgemenskapen. Inget arbete för utomstående personer eller organisationer, oavsett om det utförs mot betalning eller inte, är godtagbart arbete i klubbhuset. Medlemmarna får inte betalt för något klubbhusarbete och det finns inte heller några konstruerade belöningssystem.

17. Klubbhuset är öppet minst fem dagar i veckan. Den arbetsinriktade dagen motsvarar normal arbetstid.

18. Klubbhuset är organiserat i en eller flera arbetsenheter, som var och en har tillräckligt med anställda, medlemmar och meningsfullt arbete för att upprätthålla en full och engagerande arbetsinriktad dag. Enhetsmöten hålls såväl för att främja relationer som för att organisera och planera dagens arbete.

19. Allt arbete i klubbhuset är utformat för att hjälpa medlemmarna att återfå sitt egenvärde, få ett mål och få självförtroende, det är inte avsett att vara arbetsspecifik utbildning.

20. Medlemmarna har möjlighet att delta i allt arbete i klubbhuset, inklusive administration, forskning, medlemsregistrering och introduktion, uppsökande verksamhet, anställning, utbildning och utvärdering av anställda, PR, påverkansarbete och utvärdering av klubbhusets effektivitet.

ANSTÄLLNING

21. Klubbhuset gör det möjligt för sina medlemmar att återvända till avlönat arbete genom Övergångsanställning, Anställning med stöd och Självständig anställning, därför tillhandahåller klubbhuset inte anställning till medlemmar genom företag inom verksamheten, fristående klubbhusföretag eller skyddade verkstäder.

Övergångsanställning

22. Klubbhuset erbjuder sitt eget program för Övergångsanställningar, som garanterar medlemmarna möjligheter till arbete på ordinarie arbetsmarknad. Som ett utmärkande drag för klubbhusets program för Övergångsanställningar garanterar klubbhuset en ersättare för alla arbeten om medlemmen är frånvarande.

Därutöver uppfyller programmet för övergångsanställning följande grundkriterier:

a. Önskan att arbeta är den enskilt viktigaste faktorn för att fastställa möjligheten till arbete.

b. Möjligheter till arbete fortsätter att vara tillgängliga oavsett framgången vid tidigare arbeten.

c. Medlemmarna arbetar i arbetsgivarens lokaler.

d. Medlemmarna erhåller avtalsenlig lön, dock minst minimilön, som betalas ut direkt av arbetsgivaren.

e. Övergångsanställningar upprättas utifrån ett brett utbud av arbetsmöjligheter.

f. Övergångsanställningar är deltid och tidsbegränsade, i allmänhet 15 till 20 timmar per vecka och pågår i sex till nio månader.

g. Valet och utbildningen av medlemmar med övergångsanställning är klubbhusets ansvar, inte arbetsgivarens.

h. Klubbhusets medlemmar och anställda informerar alla berörda myndigheter som handhar bidrag till medlemmarna om övergångsanställningar.

i. Övergångsanställningar handhas av klubbhusets anställda och medlemmar och inte av ÖA-specialister.

j. Det förekommer inga övergångsanställningar inom klubbhuset. Övergångsanställningar vid en organisation med överinseende måste ligga utanför klubbhusets lokaler och uppfylla alla ovanstående kriterier.

Anställning med stöd och Självständig anställning

23. Klubbhuset erbjuder sina egna program för anställning med stöd och självständig anställning för att hjälpa medlemmarna att få, behålla och förbättra sin anställning. Som ett utmärkande drag för anställning med stöd från klubbhuset upprätthåller klubbhuset en relation med den arbetande medlemmen och arbetsgivaren. Medlemmar och anställda fastställer gemensamt vilket typ av stöd som önskas, hur ofta det ska ske och var det ska ske.

24. Medlemmar som arbetar självständigt fortsätter att ha tillgång till allt stöd och alla möjligheter som klubbhuset erbjuder, inklusive främjande av rättigheter, samt hjälp med boendefrågor, kliniska, juridiska, ekonomiska och personliga frågor och deltagande i kvälls- och helgprogram.

UTBILDNING

25. Klubbhuset stödjer medlemmar att nå sina mål för yrkesutbildning och utbildning genom att hjälpa dem att dra nytta av utbildningsmöjligheter i samhället. Om klubbhuset även tillhandahåller ett internt utbildningsprogram använder det sig i betydande utsträckning av medlemmarnas färdigheter i att lära ut och handleda.

HUSETS FUNKTIONER

26. Klubbhuset är beläget i ett område där det går att garantera tillgång till allmänna transportmedel, både för att komma till och från klubbhuset och för att få tillgång till möjligheter till arbete. Klubbhuset tillhandahåller eller ordnar effektiva alternativ när tillgången till allmänna transportmedel är begränsad.

27. Stöd för att komma i kontakt med samhällets tjänster tillhandahålls av medlemmar och anställda. Detta sociala stöd är en central del av arbetet på klubbhusets enheter. Det inbegriper hjälp med rättigheter, boende och att föra medlemmarnas talan, främjande av en hälsosam livsstil samt hjälp med att få tillgång till medicinska, psykiatriska, farmakologiska och missbruksrelaterade tjänster av kvalitet i samhället.

28. Klubbhuset erbjuder hjälp, aktiviteter och möjligheter som är till för att hjälpa medlemmar att utveckla och upprätthålla en hälsosam livsstil.

29. Klubbhuset har åtagit sig att säkra ett brett val av säkra och anständiga bostäder till ett överkomligt pris, inklusive möjligheter till självständigt boende för alla medlemmar. Klubbhuset har tillgång till möjligheter som uppfyller dessa kriterier, eller om sådana inte finns utarbetar klubbhuset sitt eget program för boende. Klubbhusprogram för boende uppfyller följande grundkriterier:

- a. Medlemmar och personal sköter programmet tillsammans.
- b. Medlemmar som bor där gör så av egen vilja.
- c. Medlemmar väljer var de vill bo och med vem.
- d. Policyer och rutiner utvecklas på ett sätt som stämmer överens med resten av klubbhuskulturen.
- e. Nivån på stödet ökar eller minskar utifrån hur medlemmens behov ändras.

f. Medlemmar och anställda uppsöker aktivt andra medlemmar för att hjälpa dem behålla sin bostad, i synnerhet när medlemmen är inlagd på sjukhus.

30. Klubbhuset genomför en objektiv utvärdering av sin effektivitet, inklusive Clubhouse International- ackreditering.

31. Klubbhuschefen, medlemmarna, de anställda och andra tillämpliga personer deltar i ett heltäckande två eller tre veckor långt utbildningsprogram om klubbhusmodellen vid ett certifierat utbildningshus.

32. Klubbhuset har fritidsprogram och sociala program på kvällar och helger. Helgdagar firas på den faktiska helgdagen.

FINANSIERING, LEDNING OCH ADMINISTRATION

33. Klubbhuset har en oberoende styrelse, eller, om det är knutet till en finansiär som huvudman, en fristående rådgivande styrelse som består av personer som är i en unik position att tillhandahålla stöd och föra klubbhusets talan i frågor som rör ekonomi, juridik, lagstiftning, anställningsutveckling och samhällligt stöd.

34. Klubbhuset utarbetar och upprätthåller sin egen budget, som godkänns av styrelsen eller stöds av en rådgivande styrelse, som tillhandahåller synpunkter och rekommendationer innan räkenskapsåret påbörjas, och regelbundet övervakas under räkenskapsåret.

35. De anställdas löner är konkurrenskraftiga jämfört med jämförbara tjänster inom social- och hälsoområdet.

36. Klubbhuset har stöd från tillämpliga hälsomyndigheter och alla nödvändiga tillstånd och ackrediteringar. Klubbhuset samarbetar med personer och organisationer som kan öka dess effektivitet i det bredare samhället.

37. Klubbhuset arrangerar öppna forum och har förfaranden som gör det möjligt för medlemmar och anställda att aktivt delta i beslutsfattande, i allmänhet genom konsensus om ledning, policyskapande och klubbhusets framtida inriktning och utveckling.

Referenser

1. **Suicide Zeros kommunbarometer (2022)**
<https://www.mynewsdesk.com/se/suicidezero/documents/suicide-zero-kommunbarometer-2022-punkt-pdf-420607>
2. **Suicide Zeros kommunbarometer Västernorrland (2022)**
<https://www.mynewsdesk.com/se/suicidezero/pressreleases/vaesternorrlands-kommuner-saknar-insatser-foer-att-foerebygga-sjaelvmord-3169638>
3. **Rangordning av samordnad tillgänglighet Västernorrland (2022)**
<https://www.svt.se/datajournalistik/sjukvard-i-din-region/?kategori=tillganglighet-och-vantetider&nyckeltal=genomforda-forsta-besok-inom-90-dagar-i-allmanpsykiatrisk-vard®ion=vasternorrland>
4. **Samhällets kostnad för sjukdomar 2017**
https://ihe.se/wp-content/uploads/2019/09/IHE-Rapport-2019_6_.pdf

5. **Kostnader för bipolär sjukdom, depression, schizofreni och ångest (2014)**
<https://lakartidningen.se/wp-content/uploads/EditorialFiles/ZX/%5BCWZX%5D/CWZX.pdf>
6. **Nationella riktlinjer för vård och stöd vid schizofreni och schizofreniliknande tillstånd (2018)**
<https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepoint-dokument/artikelkatalog/nationella-riktlinjer/2018-9-6.pdf>
7. **The Clubhouse model: An outcome Study on attendance, work attainment and status, and hospitalization recidivism (2001)**
<https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/12441619/>
8. **Recovery promoting factors in day centers & clubhouses (2017)**
https://lucris.lub.lu.se/ws/portalfiles/portal/20187277/Jenny_Hultqvist_Kappa.pdf
9. **Work-ordered day as a catalyst of competitive employment success (2012)**
<https://psycnet.apa.org/record/2012-28657-007>
10. **Psychosocial change in Members of Clubhouse Paris (France) Over an 18-Month Period: A Longitudinal Mixed Methods Study (2021)**
<https://pubmed.ncbi.nlm.nih.gov/32504150/>
11. **Slutrapport Samhällsekonomisk utvärdering (2022)**
<http://www.sverigesfontanhus.se/wp/wp-content/uploads/2022/01/220126-Fonta%CC%88nhus-Slutrapport.pdf>
12. **Från delar till helhet – En reform för samordnade, behovsanpassade och personcentrerade insatser till personer med samsjuklighet (Samsjuklighetsutredningen) (2021)**
<https://www.regeringen.se/rattsliga-dokument/statens-offentliga-utredningar/2021/11/sou-202193/>

Behov av en Mötesplats för vuxna med psykisk ohälsa

...”jag har möjligheten att gå hit och det ger ringar på vattnet och jag har lättare att göra saker hemma. Hjärnan är inte i vänteläge”.

Projekt:	mötesplats	ID-nr/dnr	Siffror.
Beställare:	IAF Missbruk & Psykisk ohälsa, Verksamhetschef Jennie Marklund		
Version:	1.0		
Skreven av:	Mattias Gillow	Datum	2022-09-12
Godkänd av:	Jenny Marklund	Datum	Klicka här för att ange datum.
Projektwebbplats:	Sökväg till intranät eller motsvarande.		

Innehållsförteckning

.....	0
1 Sammanfattning	3
1.1 Bakgrund	4
1.1.1 Idéburen sektor som komplement	5
1.1.2 Idéburet offentligt partnerskap – IOP avtal.....	6
1.2 Begreppet Mötesplats	6
1.3 Målgruppsbeskrivning	7
1.4 Statistik.....	7
2 Nuläge	8
2.1 Problem i nuvarande processer.....	9
3 Mötesplats som komplement till övrigt utbud.....	9
3.1 Alternativ 1: Fontänhus	10
Möjligt tillvägagångsätt.....	10
Alternativ 2: kommunen driver själv en öppen mötesplats.....	10
4 Referenser.....	11

1 Sammanfattning

Människor med funktionsnedsättningar mår både fysiskt och psykiskt sämre än andra. De har sämre boendemiljöer, tunnare sociala nätverk och svårare att få och behålla ett arbete, vilket leder till att de lever i ekonomiskt ansträngda livssituationer och löper betydligt större risk än andra att drabbas av utanförskap. Forskning visar att det finns tydliga kopplingar mellan graden av delaktighet och inflytande i samhället och social position. Personer med lägre socioekonomisk position erfar oftare sämre kontroll och inflytande över sina egna livsvillkor, över utvecklingen av samhället i stort och de upplever också oftare mindre gemenskap och delaktighet.

Att erbjudas tillgång till en mötesplats är många gånger en viktig faktor för vuxna personer med psykisk funktionsnedsättning. En mötesplats syftar till att bryta social isolering, skapa struktur i vardagen, stödja och stimulera till meningsfulla aktiviteter och bidra till sociala kontakter [1]. Här krävs inget medlemskap eller biståndsbeslut och besökarna är välkommen oavsett om man väljer att komma någon gång då och då eller varje dag. Det utgör således en hälsofrämjande och återhämtningsinriktad arena i gapet mellan biståndsprovade insatser som sysselsättning och arbetsmarknadsåtgärd.

Cirka 80 % av Sveriges kommuner erbjuder en öppen mötesplats för målgruppen [2], tyvärr saknar Sundsvalls kommun sedan många år tillbaka en tillgänglig öppen mötesplats för personer med psykisk funktionsnedsättning och samsjuklighet, och behovet av en sådan arena skulle väl komplettera de behovsprövade insatser (Individstöd, sysselsättning/dagverksamhet, arbetsmarknadsåtgärd) som idag erbjuds inom IAF:s verksamheter.

Från båda verksamheterna Arbete & försörjning samt Missbruk & psykisk ohälsa, upplever man ett glapp i insatsmixen mellan meningsfull sysselsättning och arbetsmarknadsåtgärd. Det rör sig om enskilda som lider av psykisk ohälsa och som har en potentiell arbetsförmåga men inte inom en överskådlig tid så att arbetsmarknadsåtgärder är en lämplig insats. Samtidigt har man inte en sådan funktionsnedsättning att meningsfull sysselsättning är aktuellt. En insats om meningsfull sysselsättning med dess risk för inlåsnings effekt är inte rätt då den enskilde både behöver och önskar stöd att förbättra sin arbetsförmåga.

Sammanfattningsvis upplevs en tydlig avsaknad av kompletterande insats i Sundsvalls kommun för de som står allra längst ifrån arbetsmarknaden men som inte är aktuella för meningsfull sysselsättning, men som däremot har en önskan och behov av meningsfull fritid, återhämtning och arbetsförberedande aktiviteter.

Alternativen som här presenteras innebär att det inrättas en kompletterande insats till IAFs grunduppdrag, i form av en social mötesplats med återhämtningsinriktade aktiviteter för vuxna personer med psykisk funktionsnedsättning och samsjuklighet. Ifall förutsättningar finns så förordas en drift av verksamheten i samverkan med flera myndigheter och organisationer utifrån att man ingår ett partnerskap med idéburen sektor.

1.1 Bakgrund

Kommunen har ett lagstadgat ansvar att skaffa sig en bild av levnadsförhållanden för personer med psykiska och fysiska funktionsnedsättningar, samt följa upp deras behov av insatser. I detta uppdrag ligger också ett åtagande att planera insatser i samverkan med berörda samhällsorgan och organisationer. Avsaknaden och behovet av en öppen mötesplats för målgruppen är idag svår att förbise, där återhämtningsinriktade och rehabiliterande insatser är särskilt betydelsefulla faktorer till social inkludering, delaktighet i samhället och förberedelse till arbete och studier.

Möjligheten till socialt stöd, sociala aktiviteter och sysselsättning är en viktig faktor för att personer med psykisk ohälsa och psykisk funktionsnedsättning ska få en fungerande vardag och sociala kontakter. Det är inte minst betydelsefullt för att förebygga psykisk ohälsa och förhindra återinsjuknande [3]. Att erbjudas tillgång till en öppen mötesplats är många gånger en avgörande tidig hälsofaktor för personer med psykisk funktionsnedsättning.

Det främjande och förebyggande insatsperspektivet betonas särskilt i slutbetänkandet Hållbar socialtjänst – En ny socialtjänstlag (SOU 2020:47) som föreslår att socialtjänsten tydligare ska inrikta verksamheten mot förebyggande insatser, att socialtjänsten ska planera sina insatser för enskilda inom samtliga verksamheter och då särskilt beakta behovet av tidiga och förebyggande insatser och kunna erbjuda insatser utan föregående behovsprövning.

En Mötesplats kan bidra till ökad återhämtning, social funktion, livskvalitet samt minskad isolering [2]. Där målsättningen över tid är att ge deltagarna en strukturerad vardag och ett socialt sammanhang [4]. Mot den bakgrunden har merparten av Sveriges kommuner utvecklat innehåll på mötesplatser så att personer med psykisk funktionsnedsättning får möjlighet till social samvaro i ett sammanhang där deras behov synliggörs [2]. De erbjuder till exempel samtal och föreläsningar, matlagning, studiecirklar, hälsoaktiviteter, dans och social samvaro (musik, kaffe, mat) samt möjlighet att delta i arbetsgrupper. En erfarenhet är att initialt aktivt bjuda in deltagarna eftersom många med psykisk funktionsnedsättning har svårt att komma i väg till en ny aktivitet [5].

Både från Arbete och försörjning och Missbruk och psykisk ohälsa upplever man ett glapp i insatsmixen mellan meningsfull sysselsättning och arbetsmarknadsåtgärd. Det rör sig om enskilda som lider av psykisk ohälsa och som har en potentiell arbetsförmåga men inte inom en överskådlig tid så att arbetsmarknadsåtgärder är en lämplig insats. Samtidigt har man inte en sådan funktionsnedsättning att meningsfull sysselsättning är aktuellt. En insats om meningsfull sysselsättning med dess risk för inlåsnings effekt är inte rätt då den enskilde både behöver och önskar stöd att förbättra sin arbetsförmåga. Utbudet av förberedande och återhämtningsinriktade insatser för vuxna personer med försörjningsstöd i Sundsvall är skralt. Det som finns att tillgå är I Kraft Arena, som vänder sig till personer som förväntas uppnå en arbetsförmåga inom en snar framtid.

För att möta ohälsan hos personer som står långt från arbetsmarknaden behövs olika typer av insatser. Risken att falla mellan stolarna är idag påtaglig för målgruppen, med konsekvenser av sämre mående, ökat utanförskap och högre samhällsekonomiska kostnader som följd.

Det är uppenbart att det i Sundsvall saknas en öppen mötesplats för vuxna personer med psykisk ohälsa. Det skulle komplettera nuvarande insatsutbud och möjliggöra ett stärkt behovsanpassat stöd för målgruppen.

1.1.1 Idéburen sektor som komplement

Idéburen sektor med Ideella föreningar, sociala företag och stiftelser är verksamheter som i många kommuner i landet förstärker och kompletterar kommunernas och regioners insatser för att ge personer med en psykisk funktionsnedsättning;

- Ett varierat utbud av meningsfull sysselsättning
- Ökad valfrihet genom att urvalet av insatser lokalt utökas och breddas.
- En sysselsättning som är särskilt anpassad till den enskildes förutsättningar och som stärker individens möjligheter att leva ett självständigt liv.
- Bättre möjligheter att närma sig arbete/studier.

I Socialstyrelsens uppföljning av 2016 års statsbidrag till de idéburna verksamheter som erbjuder sysselsättning för personer med psykisk funktionsnedsättning, så konstaterar man att verksamheterna bidrar till ett utökad och varierat utbud av meningsfull sysselsättning som ett komplement till den kommunala verksamheten. Uppföljningen visade även att arbetet i verksamheterna genomsyras av ett deltagar-/brukarperspektiv, vilket gör att sysselsättningen anpassas till målgruppen genom olika arbetssätt och metoder som alla utgår från deltagarnas behov och förmågor [6].

Liknande resultat och beskrivningar står att finna bland rapporter från brukarrörelsen och svenska intervjustudier under hela 2000-talet. Kunskap har vuxit fram om bland annat värdet av att förmedla hopp och att utforma stöd utifrån den enskildes unika behov och erfarenheter [7,8].

Den idéburna Stiftelsen Sveriges Fontänhus har låtit göra en förstudie för att undersöka möjligheten till att initialt etablera Fontänhus i Sundsvall med sikte på spridning till flera delar av vårt län [9]. Detta är ett koncept för en rehabiliterande verksamhet för vuxna människor med psykisk ohälsa som påminner om den idé man lyft inom verksamheten Missbruk & Psykisk ohälsas ledningsgrupp. Förstudiens förslag tillsammans med de förväntade samhällsekonomiska positiva resultaten är ett intressant alternativ till att kommunen finansierar drift i egen regi. Ett samarbete med Fontänhus skulle med fördel kunna ske utifrån ett IOP-avtal, med flera samhällsaktörer engagerade.

1.1.2 Idéburet offentligt partnerskap – IOP avtal.

Ett IOP-avtal tecknas för att lösa en samhällsutmaning där samordnade insatser från flera parter behövs. Genom ett partnerskap skapar parterna en verksamhet som möter ett gemensamt formulerat problem eller behov. I detta fall behovet av öppen mötesplats för vuxna personer med psykisk ohälsa som befinner sig i glappet mellan biståndsprovade insatser som sysselsättning och arbetsmarknadsåtgärd.

IOP tecknas utifrån en vilja att arbeta långsiktigt tillsammans, där civilsamhället bidrar till innovation, gemenskap och välfärd. Ideellt engagemang utgör grunden för idéburen organisering, ger människor en röst och möjliggör egenmakt.

När parterna ingår ett Idéburet offentligt partnerskap, definierar de tillsammans en samhällsutmaning. På så sätt ökar möjligheten att förstå ett samhällsproblem och vad det är som behövs för att det ska lösas.

1.2 Begreppet Mötesplats

Tillgången till stöd för målgruppen, vad gäller de grundläggande behoven, är central för en framgångsrik rehabilitering. Det gäller särskilt för den delgrupp som har långvariga och väsentliga funktionsnedsättningar. Ett sådant stöd kan handla om kamratstöd, basalt socialt stöd i det vanliga livet, mötesplatser och social färdighetsträning etc. En fungerande gruppverksamhet kan vara ett viktigt led i återhämningsprocessen. Det kan röra sig om återhämningscirklar och självhjälpsgrupper, friskvård, rösthörargrupper, kvinnonätverk med flera [10].

Det finns inte någon självklar definition av begreppet mötesplats, vilket också visar sig i den stora variationen av hur begreppet används i olika studier och inom olika organisationer. För att en plats ska kvalificeras som en fullgod ”mötesplats” i vid mening så bör följande kriterier stämma in[11]:

- Det är gratis eller billigt att få tillträde till platsen, inget medlemskap krävs
- Folk kan komma och gå som de vill, inga krav på ekonomisk eller social status ställs
- Platsen är öppen under stora delar av dygnet
- Platsen är tillgänglig för många
- Platsen har många återkommande besökare
- Platsen är välkommande och bekväm att vistas på
- Platsen möjliggör möten med både nya och gamla bekanta
- Mat och dryck är viktigt, men inte avgörande.

Inom kommunal omsorgsverksamhet används vanligtvis begreppen mötesplats, träffpunkt, aktivitetshus och öppen verksamhet synonymt, och riktar sig till en specifik målgrupp. Mötesplatsen utgår då generellt från ett främjande perspektiv med fokus på att hitta och utveckla faktorer som bidrar till positiv hälsa genom att förstärka friskfaktorer. Mötesplatsen blir en plats där människor möts och interagerar med möjlighet att skapa sociala nätverk och

tillgodose människans behov av social samvaro [11]. Med mötesplats utifrån målgruppens behov menas i denna kontext; en frivillig och öppen verksamhet som erbjuder olika typer av aktiviteter [12].

För att ytterligare förtydliga beskrivningen av innebörden med en öppen mötesplats så exemplifieras det här med Norrtälje kommun och Göteborgs stads beskrivningar [13,14]:

”Träffpunkten Kvarnen i Norrtälje är en mötesplats för dig med psykisk ohälsa. Här kan du träffa andra människor för gemenskap och social samvaro. En meningsfull fritid kan vara en viktig del för en god hälsa. Träffpunktens verksamhet utformas av dig som besökare tillsammans med oss. För att besöka vår träffpunkt behövs ingen kontakt med myndigheter eller förändringen. Du kan besöka träffpunkten när du vill under våra öppettider. Du är välkommen oavsett om du väljer att komma någon gång då och då eller varje dag, du väljer själv hur länge du ska stanna”.

”Aktivitetshuset i Göteborgs stad är öppna för alla. Du kan vara med i olika aktiviteter och fylla din dag med något som känns roligt och meningsfullt. Aktivitetshuset erbjuder social gemenskap, meningsfull sysselsättning, kursverksamhet och möjlighet att delta i arbetsgrupper. Du kan komma ensam, men det går också bra att ta med dig din boendestödare, socialsekreterare eller någon annan kontaktperson. Aktiviteterna är gratis och du behöver inte ansöka om bistånd för att gå till ett aktivitetshus”.

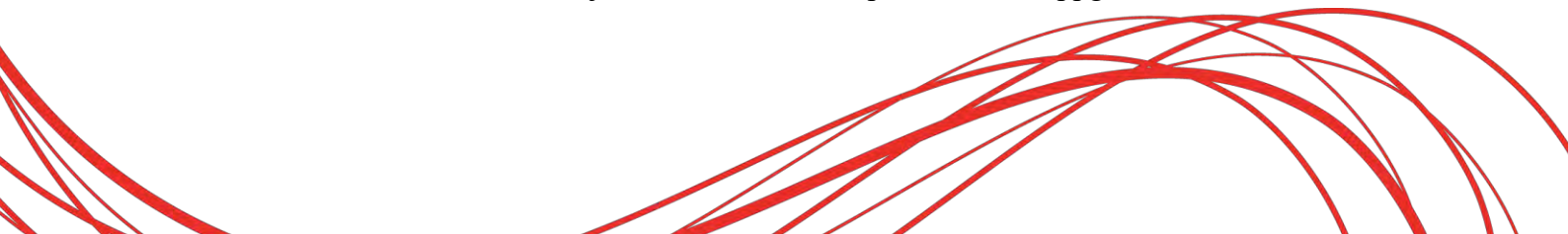
1.3 Målgruppsbeskrivning

Flertalet undersökningar har konstaterat att övervägande många personer med psykisk funktionsnedsättning än idag lever utanför samhällsgemenskapen. De har fortfarande sämre levnadsförhållanden än den övriga befolkningen och har sämre möjligheter att klara av löpande utgifter och har svårare att klara av oförutsedda utgifter. De deltar heller inte aktivt i fritids- och kulturlivet och har sällan andra kontakter än med professionella. Målgruppen har lägst andel i arbete i jämförelse med andra funktionshindergrupper och den arbetslivsinriktade rehabiliteringen fungerar inte tillfredställande [15].

Det nämnda behovet av en mötesplats relateras således främst till den grupp av personer som har stora och långvariga konsekvenser av psykisk ohälsa, och där även samsjuklighet i form av beroendesjukdom kan förekomma. Det är en varaktig funktionsnedsättning som försvårar för individen att leva ett liv som andra. En psykisk funktionsnedsättning är inte statistiskt utan varierar ofta över tiden. En person med psykisk funktionsnedsättning kan därför periodvis fungera som andra men ibland ha stora svårigheter i vardagslivet [16].

1.4 Statistik

Under våren 2019 gjorde FoU Västernorrland en analys av målgruppen som då uppbar försörjningsstöd i Sundsvalls kommun, totalt ca 1290 personer. Det som framkommer i studien är att psykisk och fysisk ohälsa är det som sticker ut som främsta arbetshinder bland biståndstagarna. En dryg tredjedel av personerna (36 %) har psykisk eller fysisk ohälsa som främsta arbetshinder. Detta kan jämföras med sociala problem som uppgår till 18 % och

bristande kunskaper i svenska språket som ligger på 17 % [17]. Det skulle innebära att ca 465 personer vid tidpunkten för analysen hade psykisk eller fysisk ohälsa som främsta arbetshinder. Situationen bedöms vara liknande även idag.

I den omfattande inventeringen som kommunförbundet genomförde i Sundsvalls kommun under 2013/2014 fanns 478 personer som definierades tillhöra målgruppen psykisk ohälsa. Inventeringen visade bl.a. att närmare hälften (ca 240 personer) i den identifierade målgruppen levde på försörjningsstöd och att hälften (120 personer) bland de identifierade inte hade haft vare sig sysselsättning, studier eller arbete under de senaste 12 månaderna [11]. Liknande resultat återfanns 2015 i kvalitetsregistret Psykos R, som visade att 60 procent av de registrerade personerna saknade sysselsättning [18]. Någon nyare fördjupad inventering har inte gjorts sedan dess, men med tanke på den ökande psykiska ohälsan i samhället så kan man anta att behoven av återhämtningssinriktade insatser fortsatt är stora.

Antal personer med psykisk funktionsnedsättning som har beviljat beslut om dagverksamhet/meningsfull sysselsättning enligt Sol har mellan åren 2019 – 2022 sjunkit från 123 till 87 personer (Tabell 1).

Tabell 1.

År	Avslag	Bifall / beviljade beslut	Pågående
2019	3	43	123
2020	6	40	120
2021	2	32	112
2022 (tom 3 maj)	0	16	87

Minskningen kan antas bero på att flera dagverksamheter tvingats hålla stängt under pandemin, men även att färre personer väljer att ansöka om denna typ av insats.

2 Nuläge

På en övergripande nivå är sambandet mellan arbete eller sysselsättning och god hälsa väl belagt i såväl svensk som i internationell forskning [19]. Arbetslöshet påverkar hälsan, men hälsan påverkar också risken för arbetslöshet. För invånare i Sundsvall som uppstår försörjningsstöd som inkomstkälla är psykisk ohälsa vanligt förekommande och utbudet av aktiverande och återhämtningssinriktade insatser mycket få. Det som står tillbuds idag är I Kraft Arena samt rehabvägledarna (projekt som avslutas dec 2022).

Det finns en tydlig gräns inom IAF:s verksamheter när man som behovssökande bedöms vara redo för arbete/studier alternativt vara i behov av långvarig meningsfull sysselsättning. Är ens behov i gränslandet däremellan, dvs behov av social kontext, meningsfull vardag och av succesiv återhämtningssinriktad aktivitet så kan IAF idag inte erbjuda något frivilligt alternativ för vuxna med psykisk ohälsa. För enskilda individer får det betydelsen av att man ”faller

mellan stolarna” och stödet uteblir. Detta är något som frekvent diskuteras bland chefer och medarbetare inom verksamhetsområdena arbete/försörjning samt missbruk/psykisk ohälsa.

Behovet av sociala aktiviteter för att på sikt öka livskvaliteten och möjligheterna till arbete/sysselsättning är således högt aktuellt för målgruppen vilket även synliggörs utifrån tidigare lokala analyser, nationella rekommendationer, brukarrörelsen och verksamheternas uttryckta behov av att kunna erbjuda en social mötesplats för återhämtning.

2.1 Problem i nuvarande processer

Riktade insatser till särskilt utsatta grupper

Alla som drabbas av psykisk ohälsa ska få tillgång till en jämlik, tillgänglig, god och säker vård och omsorg i enlighet med bästa tillgängliga kunskap. Med en sådan ambition är det viktigt att vara medveten om att olika grupper och olika individer har olika behov och förutsättningar. Därför behöver vissa grupper synliggöras, de som visat sig mer utsatta på olika sätt. Det rör sig både om grupper som riskerar psykisk ohälsa i ökad utsträckning och därför bör uppmärksammas tidigt, men också de grupper som av olika skäl har svårt att få tillgång till samhällets vård- och stödutbud [20].

Tyvärr saknas det ett tydligt ”mellanled” avseende aktiviteter till återhämtning för personer med psykisk funktionsnedsättning i Sundsvall. Vårt utbud inom Sundsvalls kommun förutsätter att man som individ bedöms vara kvalificerad för någon av insatserna; sysselsättning eller arbetsmarknadsinsats. Det uppstår ett tydligt glapp, där glappet består i att det många gånger finns ett större stödbehov hos dessa individer än vad kommunens arbetsmarknadstorg kan tillhandahålla, samt att de sysselsättningsverksamheter som finns inte är tillräckligt inriktade mot återhämtning gentemot arbetsmarknaden.

3 Mötesplats som komplement till övrigt utbud

Ledningsgruppen för Missbruk och Psykisk ohälsa har utifrån sin upplevelse om glappet diskuterat och funnit att en öppen mötesplats för målgruppen kan vara ett alternativ. Tanken med en sådan skulle vara att det var en mötesplats som erbjuder sysselsättning med kompetens att fånga upp och stärka förmåga till arbete eller studier och stöd att komma vidare men där det inte ställs de krav som ställs inom en arbetsmarknadsåtgärd. Det finns inga tidsbegränsningar, förväntningar på deltagande på en viss nivå eller en viss tids drogfrihet. Man erbjuder sysselsättning där tiden för återhämtning är lång, längre än vad man idag kan erbjuda inom arbetsmarknadssidan, men verksamheten har ett rehabiliterande förhållningssätt som skiljer sig från meningsfull sysselsättning. Mötesplatsen ska också vara öppen för fler med psykisk ohälsa än de som pga. psykisk sjukdom har en funktionsnedsättning och därmed viss möjlighet att få meningsfull sysselsättning.

3.1 Alternativ 1: Fontänhus

Fontänhusets Riksförbund har med stöd av brukarrådet Västernorrland låtit genomföra en förstudie för att undersöka möjligheten till att initialt etablera Fontänhus i Sundsvall med sikte på spridning till flera delar av vårt län [9]. Detta är ett koncept för en rehabiliterande verksamhet för vuxna människor med psykisk ohälsa som påminner om den idé man lyft i ledningsgruppen.

Fördelar med Fontänhusmodellen är att det utgör en psykosocialt arbetsinriktad rehabilitering som utgår från återhämtningsprocessen där deltagarna har stort inflytande och delaktigheten är hög. Alla är välkomna och deltagande i verksamheten är frivillig. Man bidrar efter förmåga och har stöd av handledare som är anställda i Fontänhusens regi. De är en beprövad arbetsmodell med samhällsekonomiskt goda resultat. Enligt den utvärdering av Fontänhusens 13 verksamheter i Sverige som genomfördes av företaget ”PayOff- 2022, så finner man att investeringen som läggs för att starta upp ett Fontänhus återbetalar sig relativt snabbt i form av minskad belastning på samhällets trygghetssystem [9]. För kommunens del innebär det att kostnaderna för försörjningsstöd och handläggning minskar samt att skatteintäkter ökar.

Möjligt tillvägagångsätt

Att ge samordningsförbundet i Sundsvall i uppdrag att undersöka förutsättningarna för en långsiktig finansiering i samverkan och förberedande projektering med syfte att ingå ett IOP-avtal för att starta ett Fontänhus i Sundsvall.

Kostnader för projekteringsuppdraget bör ske utifrån en samfinansiering.

Mindre kostnadsposter som kan uppstå under projekteringsfasen såsom studiebesök, konferenser, arbetsträffar mm., kan delvis kortsiktigt finansieras via kommunens statliga stimulansmedel för psykisk ohälsa, förutsatt att nya medel finns att söka för 2023.

Alternativ 2: kommunen driver själv en öppen mötesplats

Kommunen driver själv en öppen mötesplats för målgruppen i lämpliga lokaler. Lokalen bör ligga hyfsat centralt med god tillgänglighet. Två handledartjänster på heltid skapar en psykosocial återhämtningsinriktad aktivitetsarena för vuxna 18–65 år, där innehållet formas tillsammans med deltagarna som ska ha stora möjligheter att påverka och besluta om verksamhetens utformning. Beräknade kostnader för löner, lokaler samt verksamhet behöver undersökas ifall man vill gå vidare med ett sådant alternativ.

4 Referenser

1. Nationella riktlinjer för vård och stöd vid schizofreni och schizofreniliknande tillstånd - Stöd för styrning och ledning. Stockholm: Socialstyrelsen;2018.
2. Socialstyrelsen; Öppna jämförelser 2021 – Personer med psykisk funktionsnedsättning – Socialpsykiatri.
3. <https://roi.socialstyrelsen.se/riktlinjer/nationella-riktlinjer-for-var-d-och-stod-vid-schizofreni-och-schizofreniliknande-tillstand>.
4. SOU 2018:90. För att börja med något nytt måste man sluta med något gammalt. Förslag för en långsiktigt hållbar styrning inom området psykisk hälsa. Slutbetänkande av Nationell samordnare för utveckling och samordning av insatser inom området psykisk hälsa, Stockholm 2018.
5. Socialstyrelsen 2013: Se tecken och ge rätt stöd – vägledning för att uppmärksamma äldre med psykisk ohälsa inom socialtjänst och kommunal hälso- och sjukvård.
6. Socialstyrelsen 2017-5-17. Sysselsättning för personer med psykisk funktionsnedsättning, uppföljning av 2016 års verksamhetsbidrag.
7. RSMH Brukarrevision, Sundsvall 2020. Röda huset- En sysselsättning inom Sundsvalls kommun.
8. Socialvetenskaplig tidskrift 2019:3-4. Urban Markström: Stöd till personer med psykisk funktionsnedsättning, etablering av ett nytt verksamhetsfält.
9. Förstudie Fontänhus Sundsvall/Timrå/Härnösand, Therese Persson -Sveriges Fontänhus RF.
10. Socialstyrelsen; Samordna rehabiliteringen, Stöd till utveckling av arbetsinriktad rehabilitering för personer med psykisk sjukdom eller funktionsnedsättning.
<https://www.socialstyrelsen.se/globalassets/sharepointdokument/artikelkatalog/ovrigt/2011-5-2.pdf>
11. Planering för mötesplatser i staden Fokusområde: Annedal, Stockholm Anton Lindberg. Kungliga Tekniska Högskolan Skolan för arkitektur och samhällsbyggnad, Institutionen för Samhällsplanering och miljö. <https://www.divaportal.org/smash/get/diva2:737021/FULLTEXT01.pdf>
12. MUCF: Uppdrag att stärka förutsättningarna att skapa mötesplatser för unga hbtq-personer. Delrapportering av regeringsuppdrag (2019/01404/MRB).
13. 2022-08-29 <https://www.tiohundra.se/omsorg/socialpsykiatri/daglig-sysselsattning/kvarnen/>
14. 2022-08-29 <https://goteborg.se/wps/portal/start/funktionsnedsattning/psykisk-funktionsnedsattning/oppen-verksamhet>
15. Carolina Klockmo Kommunförbundet, utredning gjord för Sundsvalls kommun: 2016 Förslag till utveckling av verksamhet riktad till personer med psykiska funktionshinder. Med visionen om återhämtning som teoretisk grund.
16. <https://kunskapsguiden.se/omraden-och-teman/psykisk-ohalsa/yrkesintroduktion-for-baspersonal-som-arbetar-med-personer-med-psykisk-funktionsnedsattning/halsa/>
17. Sundsvalls kommun: Sara Lindblom, Marlene Svensson. Avd. Hållbar tillväxt. Sammanfattning av kartläggning om ekonomiskt bistånd i Sundsvall. 2021-11-01.
18. Analys och gemensam handlingsplan – Överenskommelse om psykisk hälsa i Västernorrlands län, Kommunförbundet & Landstinget Västernorrland. Antagen av beredningsgruppen 2016-10-14.
19. SOU 2016:55. Det handlar om jämlik hälsa. Delbetänkande av Kommissionen för jämlik hälsa Stockholm 2016.
20. SOU 2006:100. Ambition och ansvar: Nationell strategi för utveckling av samhällets insatser till personer med psykiska sjukdomar och funktionshinder.

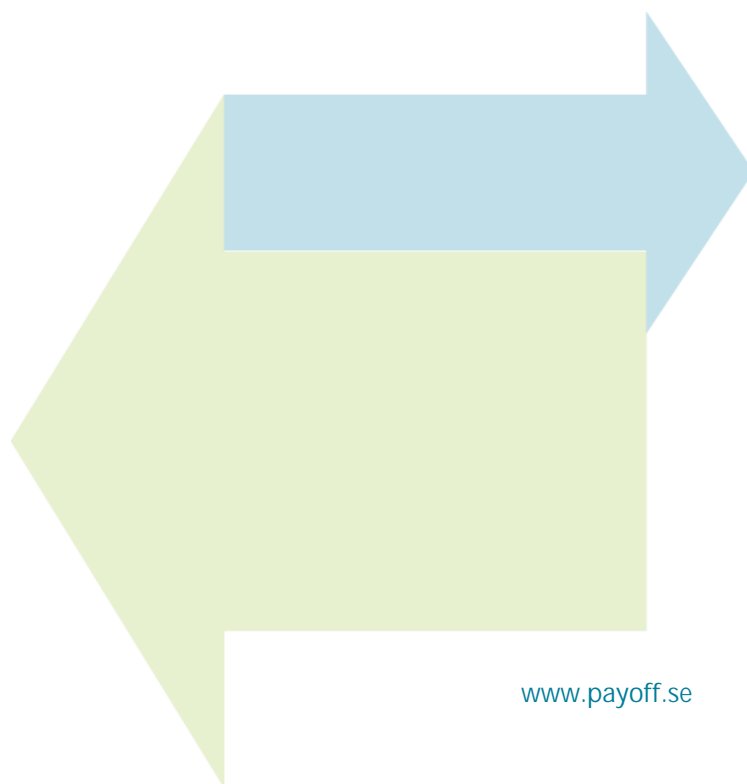

Utvärdering av sociala investeringar

Slutrapport utvärdering

Socioekonomisk utvärdering,
Sveriges Fontänhus Riksförbund

2022-01-26

Innehållsförteckning

SAMMANFATTNING	4
RESULTAT	4
FONTÄNHUSENS BETYDELSE FÖR MEDLEMMARNA.....	4
SAMHÄLLSEKONOMISKT RESULTAT	6
AVSLUTANDE REKOMMENDATIONER.....	7
INLEDNING.....	9
BAKGRUND.....	9
UPPDRAGET	9
METOD.....	10
SAMHÄLLSEKONOMISK NYTTA.....	11
FONTÄNHUSENS BETYDELSE FÖR MEDLEMMARNAS LIV OCH MÅENDE.....	13
AVSNITT 1. MÅENDE, FÖRSÖRJNING OCH BEHOV AV OLIKA RESURSER ÅRET INNAN KONTAKT MED FONTÄNHUS	13
AVSNITT 2. MÅENDE, FÖRSÖRJNING OCH BEHOV AV OLIKA RESURSER EFTER ATT MEDLEMMEN FÅTT STÖD FRÅN FONTÄNHUSEN	19
AVSNITT 3. MEDLEMMARNAS MÅENDE FÖRE OCH EFTER KONTAKT MED FONTÄNHUS UPPDELAT PÅ KÖN, ÅLDER OCH UTBILDNING	25
AVSNITT 4. MEDLEMMARNAS FÖRSÖRJNING FÖRE OCH EFTER KONTAKT MED FONTÄNHUS UPPDELAT PÅ UTBILDNINGSNIVÅ	29
SAMHÄLLSEKONOMISK UTVÄRDERING	31
GRUNDLÄGGANDE BEGREPP	32
SAMHÄLLSEKONOMISKT RESULTAT OCH ANALYS.....	34
SAMHÄLLSEKONOMISK UTANFÖRSKAPSKOSTNAD	34
SAMHÄLLSEKONOMISK INTÅKT	36
GENOMSNIITTLIG KOSTNAD OCH FINANSIERING PER MEDLEM	38
LÖNSAMHET OCH ÅTERBETALNINGSTID.....	39
MEDLEMMARNAS BERÄTTELSE.....	41
BEHOV OCH LÄNGTAN EFTER STÖD OCH GEMENSKAP	41
PÅVERKAN PÅ JOBB/STUDIER.....	41
FONTÄNHUS VS ANDRA STÖD OCH INSATSER.....	42
FÖRÄNDRINGAR I MÅENDE EFTER DELTAGANDE	42
JÄMSTÄLLDHET	42
FRAMTIDSTRO	43

LIVET UTAN FONTÄNHUS	43
ÖVRIGT	43
SAMMANFATTANDE ANALYS	43
SLUTSATSER OCH REKOMMENDATIONER.....	44
SAMMANFATTANDE SLUTSATSER	44
NÅGRA STRATEGISKA FUNDERINGAR.....	44
FONTÄNHUSEN HAR STOR BETYDELSE OCH GÖR SKILLNAD.....	45
AVSLUTANDE REKOMMENDATIONER.....	46
AVSLUTNINGSVIS.....	48
BILAGA	49
ANALYS AV BAKGRUNDSVARIABLER.....	49

Sammanfattning

Sveriges Fontänhus Riksförbund är en del av en världsomfattande organisation med representation i över 30 länder. Runt om i världen finns över 300 fontänhus, vilka stödjer människor som lever med psykisk ohälsa. Sveriges Fontänhus Riksförbund arbetar för att skapa en gemensam plattform för Sveriges 13 befintliga fontänhus samt arbetar för att starta nya fontänhus.

Payoff har fått i uppdrag av Sveriges Fontänhus Riksförbund att genomföra en extern utvärdering av fontänhusens verksamhet i Sverige, med fokus på de samhällsekonomiska effekter som verksamheten skapar.

Resultat

Generellt är det utvärderingens uppfattning att:

- Medlemmarna på fontänhusen får ett effektivt stöd för att deras mående ska förbättras och att det leder till betydligt förbättrad upplevd hälsa samt betydligt minskat behov av stöd från sjukvården.
- Flera medlemmar får ett så effektivt stöd att de klarar av att ta tydliga steg mot arbete, studier och egenförsörjning. Grunden för detta arbete finns inom ramen för verksamhetens 37 riktlinjer, där strukturen kring den Arbetsinriktade dagen spelar en viktig roll.
- Medlemmarna beskriver att de som helhet är mycket nöjda med det stöd som de får från fontänhusen och flera av de intervjuade individerna har berättat att stödet har varit direkt livsavgörande.
- Den samhällsekonomiska utvärderingen visar på hög lönsamhet samt att återbetalningstiden är kort. Huvudorsakerna är att insatsen kostar relativt lite i förhållande till de resultat som skapas i form av minskad förbrukning av sjukvård och andra samhällsresurser samt den ökade andelen av medlemmarna som klarar av arbete och studier. Både kommunen, regionen och staten får en positiv samhällsekonomisk lönsamhet. Återbetalningstiden på samhällsnivå är sju månader, vilket indikerar att fontänhusen är en effektiv insats för målgruppen.

Fontänhusens betydelse för medlemmarna

När medlemmarna först kommer i kontakt med fontänhusen mår de allra flesta dåligt eller mycket dåligt. De flesta arbetar inte, har stora behov av stöd och förbrukar omfattande resurser inom vården, främst inom psykiatrin. Däremot är det bara ungefär hälften av medlemmarna som har stöd från socialtjänsten, främst boendestöd. När det gäller medlemmarnas försörjning sker den till absolut största delen genom olika typer av bidrag, framför allt sjukpenning och sjukersättning. Även försörjningsstöd och aktivitetsstöd förekommer i relativt stor omfattning.

När utvärderingen ställer frågor till medlemmarna kring hur deras situation har utvecklats och hur de mår idag visar det sig att måendet har förbättrats radikalt.

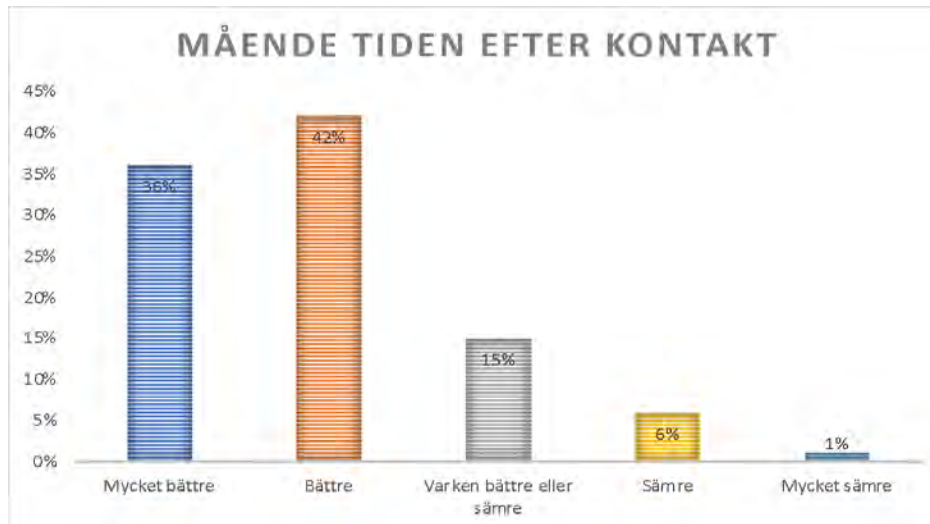

Diagram a. Medlemmarnas mående tiden efter kontakt med Fontänhus

Medlemmar upplever dessutom att det förbättrade måendet börjar förbättras relativt snabbt efter de första kontakterna med fontänhuset. Över hälften av medlemmarna beskriver att måendet börjar förbättras redan under första halvåret, varav knappt en tredjedel upplever en förbättring redan under första månaden.

Det är tydligt att fontänhusens stöd till medlemmarna har stor påverkan på deras liv och mående. I diagrammet nedan beskrivs fördelningen mellan de vanligaste alternativen till vad fontänhusen har betytt för medlemmarna. Flera alternativ kunde väljas när medlemmarna besvarade frågan.

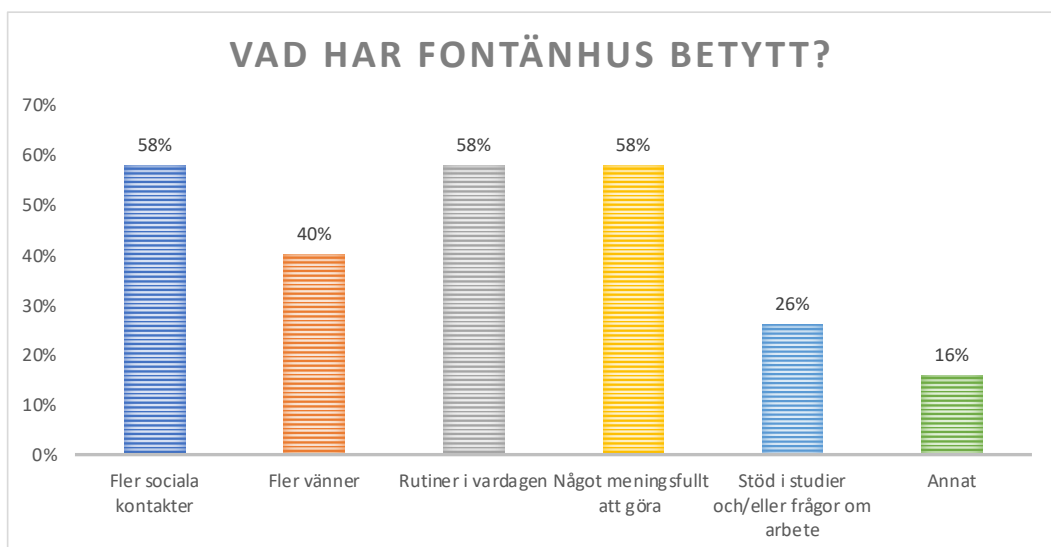

Diagram b. Medlemmarnas åsikt om vad Fontänhuset betytt. Flera alternativ kunde väljas när medlemmarna besvarade frågan.

Påverkan på arbetssituation och behov av sjukvård

När det gäller uppföljning av hur utvecklingen har sett ut för medlemmarna, avseende arbete, har vi ställt frågan utifrån att det är cirka två år sedan respondenterna inledde sin

kontakt med fontänhusen. Idag arbetar 20 procent av medlemmarna i någon omfattning, varav 12 procent arbetar heltid. Samtidigt finns det en stor grupp, cirka var tredje medlem, som anger att hen fortfarande inte har några planer på att börja arbeta.

Hälften av alla medlemmar uppger att de idag mår så pass mycket bättre att deras behov av stöd från sjukvården har minskat. Samtidigt beskriver tio procent av medlemmarna att de idag förbrukar mer sjukvård än tidigare. Kommentarer indikerar dock att den ökade förbrukningen främst beror på att de nu har fått rätt stöd från vården, vilket de tidigare har saknat. Det finns inget i underlaget som indikerar att medlemmarna förbrukar mer vård på grund av att de idag mår sämre än tidigare.

Sammanfattande analys av fontänhusens betydelse för medlemmarna

Det tydliga budskapet från medlemmarna är att de är nöjda, eller till och med mycket nöjda, med det stöd som de har fått från handledare och andra medlemmar inom sitt fontänhus. Det som främst lyfts fram av medlemmarna som framgångsfaktorer är en kombination av gemenskapen och rutinerna inom huset, stöttningen med arbetssökande och/eller studier samt frivilligheten i deltagandet.

Samhällsekonomiskt resultat

När respondenterna kommer till fontänhusen lever de i ett omfattande utanförskap. Merparten av respondenter har inget arbetet och merparten förbrukar stora volymer av olika samhällsstöd, exempelvis inom vården. Den totala utanförskapskostnaden är cirka 900 000 kr per individ och år, vilket är betydligt högre än genomsnittet i Payoffs databas som ligger på cirka 700 000 kr per individ och år. Uppgifterna i databasen baseras på ett hundratal tidigare genomförda utvärderingar av arbetslivsinriktade satsningar.

När medlemmarna svarar på utvärderingens frågor har de fått stöd från fontänhusen i cirka två år. Flera har då klarat av att ta steget till arbete samt att behovet av sjukvård minskat. Dessa stegförflyttningar skapar en genomsnittlig samhällsekonomisk intäkt motsvarande 160 000 kr per år. Denna intäkt överstiger klart den genomsnittliga samhällsekonomiska kostnaden för stödet från fontänhusen. Det betyder att fontänhusens verksamhet skapar en betydande samhällsekonomisk lönsamhet. Återbetalningstiden för de satsade resurserna är sju månader på samhällsnivå. Både kommun, region och staten får en betydande ekonomisk vinning genom de stegförflyttningar mot egenförsörjning och bättre mående som medlemmarna gör med stöd av fontänhusen.

Om medlemmarna i framtiden klarar av att behålla sina jobb och dessutom att fler medlemmar på sikt kan ta steget till att försörja sig själva kommer intäkten att öka ytterligare och skapa en ökad lönsamhet av den sociala investeringen som fontänhusen innebär.

Utvärderingen visar även att trots att det skapas intäkter motsvarande 160 000 kr per medlem och år återstår fortfarande ca 740 000 kr av den ursprungliga utanförskapskostnaden på 900 000 kr. Framför allt kan utanförskapskostnaden minska ännu mer genom att ytterligare fler av medlemmarna i framtiden kommer i arbete eller ökar sin sysselsättningsgrad. Det finns ingen annan enskild faktor som har så stor ekonomisk påverkan som att en medlem kommer i arbete. Det finns därmed omfattande ekonomiska incitament att fortsätta att stödja målgruppen över tid.

Avslutande rekommendationer

Avslutningsvis vill vi lyfta fram några rekommendationer, vilka vi hoppas ska kunna bidra till diskussioner inom Sveriges Fontänhus Riksförbund, hos personal och medlemmar på respektive hus samt i samverkan med berörda parter, finansiärer och intressenter. Vi är medvetna om att arbetet på fontänhusen ser lite olika ut och att man har kommit olika långt i sitt arbete. Rekommendationerna nedan utgår dock från en övergripande nivå och det är upp till varje enskilt fontänhus att analysera på vilket sätt respektive hus kan dra nytta av rekommendationerna.

Utvärderingen rekommenderar Sveriges Fontänhus Riksförbund och respektive fontänhus att arbeta med följande:

- Fontänhusen bör ytterligare utveckla och förtydliga sin metodik, sin kompetens och sina nätverk med fokus på ökad matchning av medlemmar mot arbete och studier. BIP-forskningen, världens största forskningsstudie avseende arbetslivsinriktad rehabilitering, visar exempelvis tydligt att matchning mot arbete och studier är en avgörande framgångsfaktor för individens/medlemmens möjligheter att utvecklas och leva ett självständigt liv. Denna utvärdering visar att fontänhusen redan idag jobbar med fokus på arbete och studier. Samtidigt visar utvärderingen att det finns en stor grupp medlemmar som uppger att de trots detta inte är i en aktiv process mot just studier och arbete. Vi rekommenderar därför fontänhusen att analysera och vidta åtgärder för att ytterligare utveckla det arbetsinriktade arbetet. Metoder som är lämpliga att använda i detta arbete är exempelvis Supported Employment, Supported Education och/eller IPS (Individual Placement Support). Fontänhusen jobbar till viss del redan enligt dessa eller liknande metoder. Men eftersom den absolut största samhällsekonomiska potentialen ligger i att fontänhusen kan öka andelen medlemmar som kan ta steget till studier och arbete är det av stor vikt att fontänhusen utvecklar detta arbete ytterligare. Vi rekommenderar även fontänhusen att utveckla sitt samarbete med kommunernas Arbetsmarknadsenheter samt med Arbetsförmedlingen. Kopplat till detta arbete bör även nätverk med lokala, socialt engagerade arbetsgivare utvecklas ytterligare.
- Skapa en gemensam, nationell modell för uppföljning av fontänhusens verksamhet. Detta blir både ett internt lärande och en möjlighet att synliggöra fontänhusens verksamhet på en aggregerad nationell nivå. Modellen för uppföljning bör fokusera på att följa upp och visa på skapade resultat, d.v.s. vilka stegförflyttningar har individerna/medlemmarna gjort i form av: 1) Hur många har gått till arbete och i vilken omfattning, 2) Hur många har gått till studier, 3) Hur många har gått till andra arbetslivsinriktade insatser.
- Modellen för uppföljningen bör utformas för att genomföra uppföljning över tid, för att kunna visa på hur hållbara och långsiktiga resultaten är. Genom idén med ett medlemskap bör det finnas goda förutsättningar att följa medlemmarna under längre tid. Denna långsiktiga uppföljning bör fokusera på att visa: 1) Klarar medlemmar som gått till arbete att behålla sitt arbete och eventuellt öka omfattning/tjänstgöringsgrad, 2) Klarar medlemmar som går till studier att avsluta sina studier med godkända resultat, 3) Klarar medlemmar som går till studier att i nästa steg ta sig in på arbetsmarknaden för att kunna försörja sig själva. 4) Klarar medlemmar att minska sitt bidragsberoende 5) Innebär etableringen på arbetsmarknaden mindre behov av offentliga insatser? 6) Innebär stödet från fontänhus

att medlemmar som i dagsläget inte är aktuella för studier eller arbete ändå mår så pass mycket bättre att de får minskade behov av exempelvis hälso- och sjukvården.

- Syfte och mål måste för respektive fontänhus generellt bli tydligare, speciellt med koppling till den arbetslivsinriktade rehabiliteringen samt för att underlätta styrning och uppföljning. Målen bör formuleras med utgångspunkt från en nationell modell och med fokus på att skapa resultat och effekter på både individ- och organisationsnivå. I ett nästa steg kan verksamhetsberättelserna utvecklas för att tydligare visa resultat istället för en omfattande redovisning av genomförandet och aktiviteter.
- Fontänhusen bör aktivt använda denna utvärdering och kunskapen om de samhällsekonomiska resultaten både som underlag för interna analyser och beslutsfattande samt som underlag i strategiska diskussioner med finansiärer, andra berörda parter och intressenter.
- Vi vet att många av fontänhusen strävar mot att nå fler målgrupper, bl.a. UVAS, unga vuxna som varken arbetar eller studerar. Dessa ungdomar är i många fall i en väldigt utsatt situation och behöver stöd, struktur samt sysselsättning. Vi rekommenderar fontänhusen att fortsätta att utveckla sin verksamhet för att nå fler och nya målgrupper där fontänhusen skulle kunna göra skillnad.
- Slutligen vill vi lyfta fram möjligheterna med samverkan tillsammans med olika samordningsförbund. Vi vet att det redan idag finns viss samverkan. Payoff känner väl till samordningsförbundens verksamhet och det är vår uppfattning att denna samverkan skulle kunna utvecklas ytterligare, i syfte att stärka stödet till medlemmarna och för att parterna i förbundet är ansvariga för insatser och samordning av den arbetslivsinriktade rehabiliteringen.

Inledning

Bakgrund

Sveriges Fontänhus Riksförbund är en del av en världsomfattande organisation med representation i över 30 länder. Runt om i världen finns över 300 fontänhus, vilka stödjer människor som lever med psykisk ohälsa. Sveriges Fontänhus Riksförbund arbetar för att skapa en gemensam plattform för Sveriges 13 befintliga fontänhus samt arbetar för att starta nya fontänhus.

Fontänhusens verksamhet bygger på gemensamma, internationella riktlinjer vilka har utformats av Clubhouse International. Riktlinjerna är en grund för alla fontänhus runt om i världen. Totalt är det 37 riktlinjer, vilka är uppdelade på följande områden; Medlemskap, Relationer, Utrymme, Arbetsinriktade dagen, Anställning, Utbildning, Husets funktioner samt Finansiering, ledning och administration.

Det finns en tydlig tanke med fontänhusens verksamhet att medlemmar ska stödjas till ett liv där de hamnar i ett sammanhang, mår bättre och för de som har förmågan ska medlemmen få stöd till utbildning och arbete.

Psykisk ohälsa är dyr och kostnadskrävande för både individen och samhället. Kostnader uppstår dels i form av förlorat produktionsvärde för de individer som inte klarar av att arbeta. Dels uppstår det kostnader inom vården, kommuner m.fl. för stöd till dessa personer. Men framför allt skapar psykisk ohälsa lidande för individen och deras närstående. De personer som får stöd av Fontänhus mår ibland mycket dåligt.

Fontänhusmodellen har, enligt studier, visat sig vara en väl fungerande modell för psykosocial arbetsrehabilitering. I en studie från National Institute för Mental Health i USA framgår exempelvis att medlemmar i fontänhus upplever mindre stigma, bättre livskvalitet, minskad risk för suicid och större förbättring än i andra rehabiliteringsprogram. Ett bra resultat för individen kan exempelvis vara arbete i någon form eller studier på gymnasie- eller universitetsnivå. Statistik i internationella studier visar att ett bra resultat av fontänhusens verksamhet även kan vara minskat antal vårdtygn, minskad användning av olika sociala insatser samt minskad användning av öppenvårdsinsatser. Genom att medlemmarna får stöd att må bättre och i större omfattning försörja sig själva genom arbete skapar fontänhus positiva samhällsekonomiska effekter.

Uppdraget

Payoff har fått i uppdrag av Sveriges Fontänhus Riksförbund att genomföra en extern utvärdering av fontänhusens verksamhet i Sverige, med fokus på de samhällsekonomiska effekter som verksamheten skapar.

Frageställningar som ska belysas är exempelvis

- I vilken omfattning kan fontänhus minska medlemmarnas behov av olika stödinsatser från samhället, exempelvis hälso- och sjukvården samt socialtjänst?
- I vilken omfattning kan fontänhusen öka medlemmarnas försörjning genom arbete studier, d.v.s. att medlemmarna på kortare eller längre sikt klarar av att få

och behålla ett lönearbete i någon form? I den utvecklingsprocessen är ofta studier ett viktigt steg för individen.

- Vilka samhällsekonomiska effekter skapar den minskade resursförbrukningen och den ökade produktionen som blir resultatet av att fontänhusens medlemmar mår bättre och kan arbeta mer?

Utifrån dessa frågeställningar ska även en analys göras ur ett strategiskt perspektiv. Denna analys ska ge förklaringar och kompletterande beskrivningar av verksamhetens genomförande, arbetsmetoder, samverkan, resultat och möjliga långsiktiga effekter. Sammantaget kan utvärderingen i nästa steg användas som beslutsunderlag för utveckling av den befintliga verksamheten samt framtida satsningar på nya fontänhus.

Utvärderingens olika delar

Utvärderingen består av följande delar;

- *Utvärdering* av fontänhusens betydelse för medlemmarnas liv och mående
- *Samhällsekonomisk utvärdering* av de konkreta resultat som skapas hos fontänhusens medlemmar i form av att de i ökad omfattning kan försörja sig genom arbete och studier samt att deras behov av stödinsatser från samhället minskar.
- Medlemmarnas berättelser
- *Strategiska reflektioner* utifrån verksamhetsberättelser och strategisk information.
- Rapport och presentation

Metod

Datainsamling, urval och population

Data har samlats in genom en *enkätundersökning* med 92 slumpmässigt utvalda medlemmar, varav 86 medlemmar uppfyllde kravet om att ha haft kontakt med sitt fontänhus minst fem gånger sedan de blev medlemmar. Urvalet har varit slumpmässigt bland de individer som blev medlemmar under året 2018 - 2019. Urvalskriterierna har beslutats i samråd med ett verksamhetsråd från fontänhusen. Verksamhetsrådet har bestått av ordförande i Sveriges Fontänhus Riksförbund, klubbhuschefer från två fontänhus, samt medlemmar från två fontänhus.

Data har även samlats in genom *djupintervjuer* med medlemmar. Totalt har 13 medlemmar intervjuats, en från vardera av de 13 fontänhusen. Intervjuerna har skett under oktober 2021. Dessa intervjuer har inte haft som syfte att vara underlag för statistiska analyser. Istället har syftet varit att utvärderarna ska få en djupare kunskap om fontänhusens verksamhet och vad den betyder för medlemmarnas liv. Urvalet har därför skett genom att klubbhuschefer har valt ut medlemmar, vilka de vet har en omfattande erfarenhet av fontänhusens verksamhet och som varit villiga att ställa upp för att dela med sig av denna kunskap till utvärderarna.

Intervjuerna har genomförts i form av semistrukturerade samtal. Det betyder att utvärderarna har haft ett antal frågeställningar att utgå ifrån, men att medlemmarna har varit fria att berätta vad de tycker är viktigt och stort fokus har legat på att ställa följdfrågor utifrån vad medlemmarna har berättat.

Dessutom har vi tagit del av *verksamhetsberättelserna* från huvuddelen av fontänhusen, avseende verksamhetsåret 2020. *Djupintervjuer* har även gjorts med tre *klubbhuschefer*.

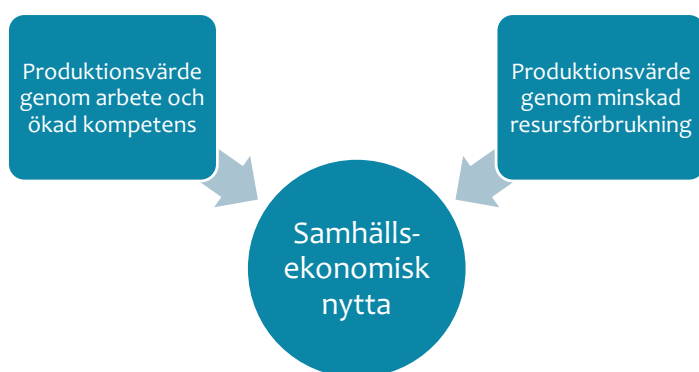
Samhällsekonomisk nytta

Inom ramen för utvärderingen ska en samhällsekonomisk effektutvärdering göras. Syftet är att beskriva samhällsekonomiska effekter av att arbeta på det sätt som fontänhusen gör för att stötta sina medlemmar. *Målet* är att beslutsfattare, personal, medlemmar och övriga berörda skall få ökad förståelse för värdet av sociala investeringar samt ökad kunskap om de värden som skapas av fontänhusen.

Den samhällsekonomiska utvärderingen ska visa på i vilken omfattning som de resurser som satsas i fontänhusen skapar samhällsekonomiska effekter genom att stödja medlemmarna så att de mår bättre samt att de i högre grad kan leva ett bra och självständigt liv där de i ökad grad klarar av att försörja sig själva och minskar sin förbrukning av offentliga resurser.

Modell för utvärdering av ekonomisk nytta

De monetära värdena samlas under begreppet samhällsekonomisk nytta och består av den ökade produktion som medlemmarna kan skapa med hjälp av det stöd som de får från fontänhusen. Den ökade produktionen skapas genom att fontänhusen ökar medlemmarnas möjligheter att, på kort eller på längre sikt, få ett arbete som leder till ökad grad egenförsörjning och ett bättre mående. Detta värde kan delas upp i flera delar. Dels att medlemmar över huvud taget kan ta steget in på arbetsmarknaden, alternativt öka sin tjänstgöringsgrad. Det betyder att de kan öka den tid de utför ett arbete som de får lön för. Dels består värdet i att medlemmar genom stöd får ökade förutsättningar att utföra ett mer kvalificerat arbete än de hade kunnat utföra utan stödet. Slutligen består värdet av att medlemmarna mår bättre och därigenom förbrukar mindre samhällsresurser, exempelvis vård. Alla dessa delar bidrar till att medlemmen kan medverka till ett ökat samhällsekonomiskt värde.

Figur 1. Samhällsekonomisk nytta skapas genom mer arbete, ökad kompetens samt mindre resursförbrukning

Med modellen ovan beskriver vi värdet av den samhällsekonomiska stegförflyttning som medlemmarna klarar av att göra med stöd från fontänhusen. Den ekonomiska stegförflyttningen beskriver både den totala effekten och fördelningen mellan olika aktörer i samhället.

Fontänhusens betydelse för medlemmarnas liv och mående

Inom ramen för utvärderingen har en enkätundersökning gjorts med slumpvis utvalda medlemmar. Frågorna i enkätundersökningen har fokuserat på vilken effekt fontänhusets stöd har skapat i medlemmarnas liv; dels hur det har påverkat deras mående och dels hur det har påverkat medlemmarnas möjligheter till arbete och studier.

Resultaten från enkätundersökningen är uppdelade i fyra olika avsnitt i detta kapitel. I avsnitt 1 redovisas det totala resultatet för hela populationen på de olika frågorna avseende mående, försörjning och resursbehov före medlemmarna fått stöd från fontänhus. I avsnitt 2 redovisar vi motsvarande frågor efter att den totala populationen medlemmar har fått stöd från fontänhusen. I avsnitt 3 redovisar vi medlemmarnas mående före och efter stöd från fontänhus uppdelat på kön, ålder och utbildning. Avslutningsvis i avsnitt 4 redovisar vi medlemmarnas försörjning före och efter att de fått stöd från fontänhus uppdelat på utbildningsnivå.

I rapportens bilagedel redovisar vi även fördelningen på bakgrundsvariabler.

Avsnitt 1. Mående, försörjning och behov av olika resurser året innan kontakt med fontänhus

Nedan presenterar vi svaren på de frågor som behandlar medlemmarnas mående, försörjningssituation och behov av olika stödresurser innan de fick kontakt med fontänhus.

Hur mådde du mesta delen av tiden innan du fick kontakt med fontänhus?

Den första frågan handlade om hur medlemmarna mådde under tiden innan de tog kontakt med fontänhus.

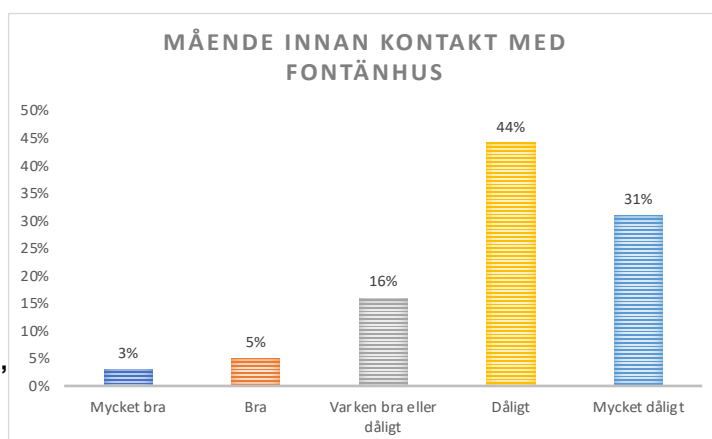

Diagram 1. Medlemmarnas mående tiden innan kontakt togs med fontänhus

Tre fjärdedelar av respondenterna uppgav att de mådde dåligt eller mycket dåligt tiden innan de fick kontakt med fontänhus. Endast åtta procent uppgav att de mådde bra eller mycket bra, varav tre procent mycket bra. Kan därmed konstatera att populationen har en omfattande ohälsa innan de får stöd från fontänhusen.

Hur försörjde du dig innan du fick kontakt med fontänhus?

Syftet med denna fråga var att kartlägga hur medlemmarna försörjde sig under tiden innan de fick stöd från fontänhusen.

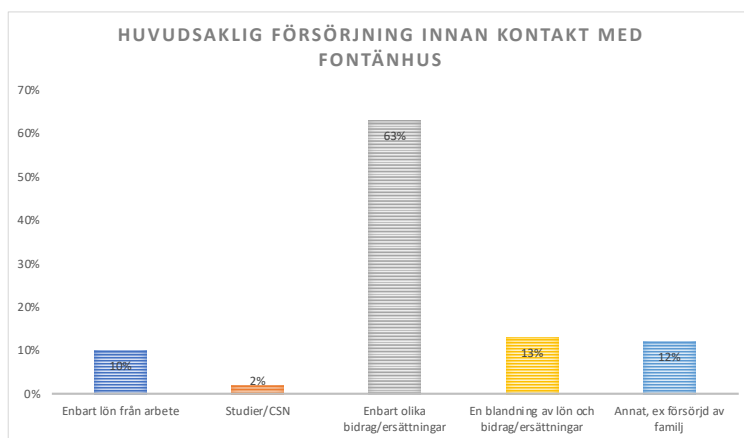

Diagram 2. Vilken var min huvudsakliga försörjning innan jag fick kontakt med fontänhus

Den i särklass vanligaste formen av försörjning var genom olika bidrag och ersättningar, drygt tre fjärdedelar om vi räknar in Blandningen av lön och bidrag. Var tionde hade enbart lön som försörjningsform medan 12 procent försörjdes av familj, anhöriga eller genom sparande medel. Bedömningen är att medlemmarna i populationen lever i ett stort ekonomiskt utanförskap, där få medlemmar har något arbete eller studerar.

Försörjning enbart med lön från arbete

Av de individer som klarade av att försörja sig enbart med lön från arbete, hade den absoluta merparten av individerna en subventionerad anställning. De som försörjde sig genom lön från arbete hade generellt låga löner. Det betyder att även om ett antal av medlemmarna har någon form av lönearbete innan de fick stöd från fontänhusen så hade de begränsade inkomster och skapade begränsade produktionsvärden.

Försörjning via studiemedel

Enbart två procent uppgav att de studerade/hade försörjning från studier före de fick stöd från sitt fontänhus. Bedömningen är därför att det var väldigt få bland medlemmarna som var i en process där de var på väg att stärka sin ställning i samhället och på arbetsmarknaden.

Försörjning via olika bidrag/ersättningar

Den absoluta merparten av alla individer i den utvärderade populationen uppgav att deras huvudsakliga försörjning bestod av olika typer av bidrag eller ersättningar under perioden före de fick stöd från fontänhusen. Som framgår av tabellen nedan var sjukpenning den vanligaste försörjningsformen. Försörjningsstöd och sjukpenning svarade tillsammans för över hälften av medlemmarnas försörjning (avser gruppen som enbart hade försörjning av bidrag och ersättningar).

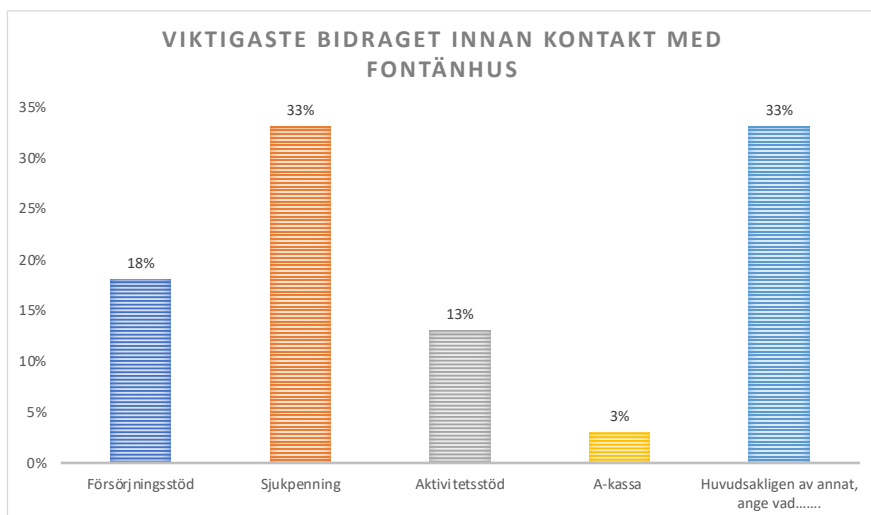

Diagram 3. Vilket var det viktigaste bidraget innan jag fick kontakt med fontänhus

För gruppen "Huvudsakligen av annat" var det i särklass vanligaste svaret Sjukersättning och därefter Pension.

En blandning av lön och bidrag/ersättningar

Drygt tio procent av den totala populationen uppgav att de försörjdes av en blandning av lön och bidrag/ersättning innan de fick stöd av fontänhusen. En stor majoritet i denna grupp uppgav att de arbetade deltid utan lönebidrag i kombination med sjukpenning.

Hur såg ditt behov av olika typer av sjukvård ut året innan du fick kontakt med fontänhus?

För att få en uppfattning kring populationens resursförbrukning har respondenterna svarat på frågor kring deras förbrukning av sjukvård. Respondenterna angav via sex olika svarsalternativ i vilken utsträckning de sökt vård året innan de fick stöd från fontänhusen. Det var möjligt att välja flera svarsalternativ.

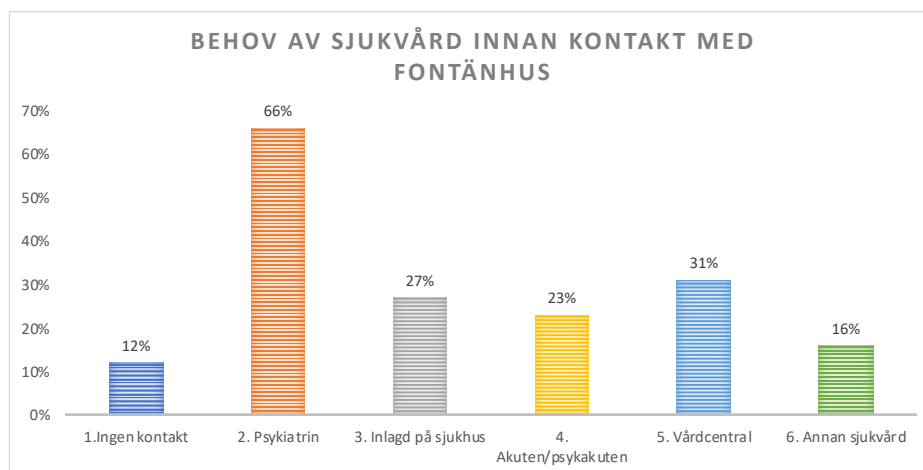

Diagram 4. Vilket var ditt behov av olika typer av sjukvård året innan du fick kontakt med fontänhus. Flera alternativ kunde väljas när medlemmarna besvarade frågan.

Bland uppgifterna kring hur mycket sjukvård respondenterna förbrukande sticker kontakten med psykiatrin ut. Två tredjedelar av alla respondenter uppgav att de var i behov

av stöd från psykiatrin innan de fick stöd från fontänhus. Det är också en fjärdedel av respondenterna som angav att de varit inlagda på sjukhus alternativt besökt akuten/psykakuten året innan de fick kontakt med fontänhuset. Av samtliga respondenter var det bara drygt en tiondel som uppgav att de inte haft någon kontakt alls med vården.

Hade kontakt med psykiatrin

En mycket stor andel av respondenterna, drygt 65 procent, uppgav att de haft kontakt med psykiatrin innan de fick stöd från fontänhusen. Hälften av dessa hade mer än tio besök under året, dvs att respondenterna behövde stöd från psykiatrin ungefär en gång i månaden eller mer.

Inlagd på sjukhus

Drygt 25 procent av respondenterna uppgav att de hade varit inlagda på sjukhus året innan de fick stöd från fontänhusen. Utav dessa anger 80 procent att de legat inne på sjukhus mer än tio dygn. Flera medlemmar förbrukar mycket stora mängder sjukhusvård, ända upp till 120 dygn på ett år.

Besökte akuten/psykakuten

En fjärdedel av medlemmarna hade behov av att besöka akuten eller psykakuten före de fick stöd från fontänhusen. Alla respondenter i denna grupp uppgav dessutom detta i kombination med (bland annat) kontakt med psykiatrin. Den vanligaste frekvensen låg på mellan två och fem besök under året.

Besökte vårdcentral/hälsocentral

Cirka en tredjedel av alla respondenter hade besökt vårdcentral/hälsocentral året innan de fick stöd av fontänhusen. Merparten av respondenterna uppgav att man i genomsnitt besökte vårdcentral upp till en gång i månaden.

Annan sjukvård, ange vad

För att fånga upp även andra typer av vårdförbrukning fanns möjlighet för respondenterna att ange svarsalternativet "Annan sjukvård, ange vad". Drygt femton procent av respondenterna hade sökt annan typ av vård. Följande kommentarer beskriver denna vårdförbrukning;

- Vuxenhabiliteringen
- Substitutionsmottagning. Gick även hos psykolog där
- Diabetesmottagning (typ 2).
- Beroendemottagning
- Samtal med psykolog på privat klinik
- Sjukgymnastik och fotoperationer
- Har haft kontakt med flera olika kliniker, vad gäller somatiska sjukdomar, sedan många år tillbaka
- Låg inne på akuten, rehab
- Rättspsyk.
- Reumatologen, hjärtmottagning
- Var inlagd på behandlingshem för alkoholmissbruk

Den generella bedömningen, utifrån uppgifterna ovan, är att medlemmarna som kommer till fontänhusen mår dåligt eller mycket dåligt och förbrukar stora resurser inom vården innan de får stöd från fontänhusen. Många i populationen förbrukar även vård i många olika former och på många olika ställen.

Hur såg ditt liv ut innan du fick kontakt med fontänhus – hade du kontakt med polis, domstol eller kriminalvård?

För att få ytterligare förståelse och underlag för populationens förbrukning av samhällsresurser har utvärderingen ställt frågor kring kriminalitet. Frågan kartlägger respondenternas kontakt med polis och rättsväsendet. Även här var det möjligt att välja flera svarsalternativ, totalt sett tio svarskombinationer.

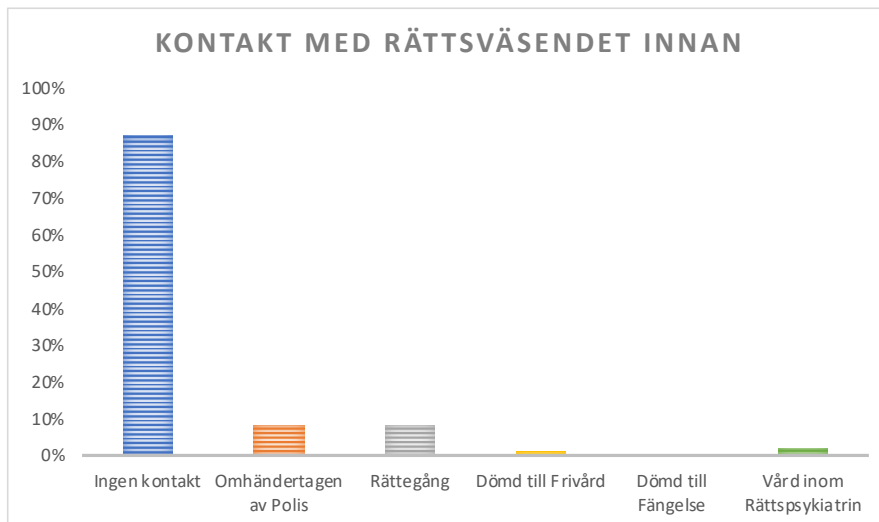

Diagram 5. Hade du kontakt med polis, domstol eller kriminalvård året innan du fick kontakt med fontänhus

Har inte blivit gripen av polis, deltagit i rättegång eller blivit dömd till frivård eller fängelse

Den absoluta majoriteten av respondenterna uppgav att de inte haft någon kontakt med rättsväsendet innan de fick stöd från fontänhusen.

Har blivit omhändertagen eller gripen av polis

En mindre grupp uppgav att de har blivit omhändertagna eller gripna av polis. När de sedan ombes beskriva omfattningen uppgav respondenterna att det enbart har hänt vid ett tillfälle.

Har deltagit i rättegång

En mindre grupp uppgav även att de har deltagit i rättegång och även här skedde det endast vid ett tillfälle.

Har blivit dömd till frivård

En person uppgav att den blivit dömd till frivård.

Har blivit dömd till vård inom rättspsykiatri

Två personer uppgav att de blivit dömda till vård inom rättspsykiatri.

Generellt är bedömningen att kontakt med polis, rättsväsende och kriminalvård är begränsad för populationen, dvs resursförbrukningen är liten. Men för de två personer som blir dömda till vård inom rättspsykiatri genereras omfattande kostnader. Men för den genomsnittliga populationen är dessa kostnader relativt begränsade.

Hur såg ditt liv ut året innan du fick kontakt med fontänhus – hade du kontakt med socialtjänsten i din kommun?

För att få kunskap om populationens förbrukning av kommunala resurser har utvärderingen ställt frågor kring kontakten med socialtjänsten. Kontakt med socialtjänsten kan man ha utifrån olika behov och därför har denna fråga sju olika svarsalternativ. Det är även möjligt att ha flera olika behov av socialtjänst och därmed kunna besvara med flera alternativ.

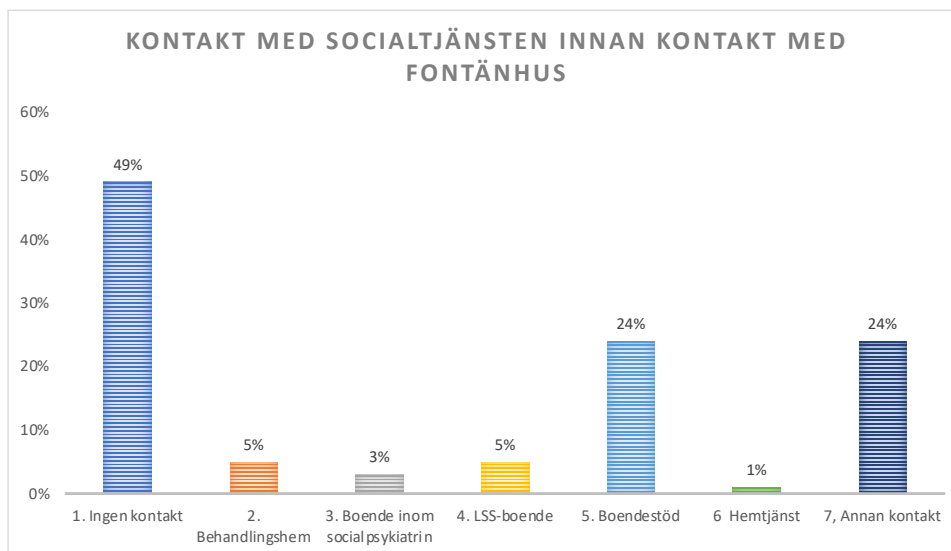

Diagram 6. Hade du kontakt med socialtjänsten året innan du fick kontakt med fontänhus. Flera alternativ kunde väljas när medlemmarna besvarade frågan.

Hälften av respondenterna svarar att de inte har haft någon kontakt med socialtjänsten alls. Den andra hälften har en eller flera kontakter med socialtjänsten. Främst bestod socialtjänstens insatser av boendestöd eller stöd i form av olika typer av boenden. En relativt stor post var också "Annan kontakt", vilken beskrivs enligt nedan.

Hade annan kontakt med socialtjänsten

Utöver de andra alternativen uppgav var fjärde person någon annan kontakt med socialtjänsten, såsom;

- Återfallsprevention
- Ekonomiskt bistånd, för att täcka upp till existensminimum
- Kontaktperson
- Kontakt med vuxenheten
- God man
- Kontaktperson inom socialpsykiatri n.
- Vuxenbehandlare Individ & Familj

Bedömningen är att vissa individer har en relativt omfattande kontakt och stöd från socialtjänsten, men att ungefär hälften inte har någon kontakt alls med socialtjänsten. Samtidigt finns flera personer med komplex problematik, vilken behöver stöd från flera olika verksamheter. Både inom socialtjänsten och i kombination med exempelvis sjukvården.

Avsnitt 2. Mående, försörjning och behov av olika resurser efter att medlemmen fått stöd från fontänhusen

Detta avsnitt avser frågor tiden efter att medlemmen fått stöd från fontänhusen. Svaren beskriver således den stegförflyttning som medlemmarna har gjort från att de tog kontakt med fontänhusen till hur de mår och försörjer sig cirka två år senare. De första två frågorna fokuserar på medlemmarnas mående och de följande frågorna fokuserar på hur deras behov av olika stödresurser har påverkats.

Hur mår du idag jämfört med hur du mätte innan du fick kontakt med fontänhus?

Nedan redovisar vi svaren på frågor där medlemmarna själva får skatta sitt mående i förhållande till tiden innan de fick kontakt och stöd från fontänhusen.

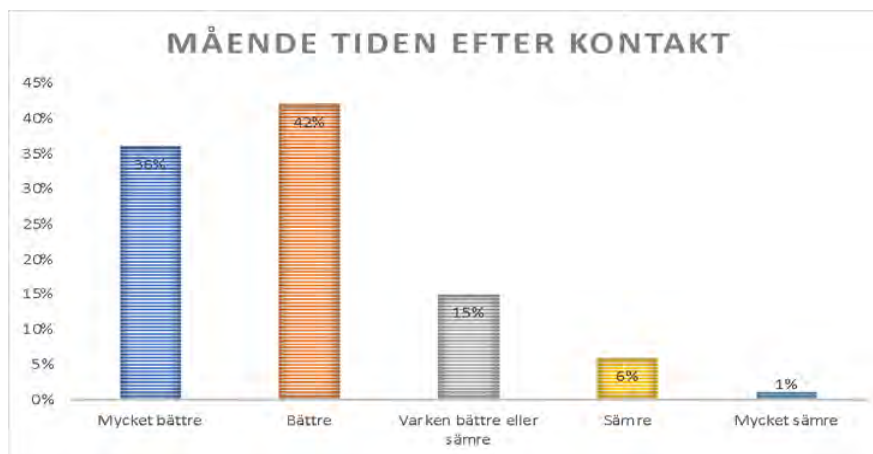

Diagram 7 Medlemmarnas mående tiden efter att de fått stöd från fontänhus

Måendet som personerna upplever idag, dvs. efter att de har fått stöd från fontänhusen, skulle i frågan jämföras med måendet som personerna upplevde innan sin kontakt med fontänhus. I föreläget berättade tre fjärdedelar att de mätte dåligt eller mycket dåligt tiden innan sin kontakt med fontänhus.

I Efterläget bedömer fyra av fem att de mår bättre eller mycket bättre efter att de ha fått stöd av fontänhusen. Endast en mindre grupp upplever att de mår sämre idag jämfört med när de tog kontakt med fontänhusen. Det finns även en grupp som trots att de fått stöd från fontänhusen under två år upplever sitt mående som oförändrat.

Den generella bedömningen är att medlemmarna i stor utsträckning skattar att de har förbättrat sitt mående med stöd av fontänhusen.

Hur länge tyckte du att det tog innan du mätte "Bättre" alternativt "Mycket bättre" efter att du fick stöd från fontänhus?

Den stora grupp som upplevt en förbättring av sitt mående (se föregående tabell) fick även uppge hur lång tid de ansåg att det tog innan förbättringen inträffade. Fem svarsalternativ, från mindre än en månad till mer än 2 år fanns som svarsalternativ.

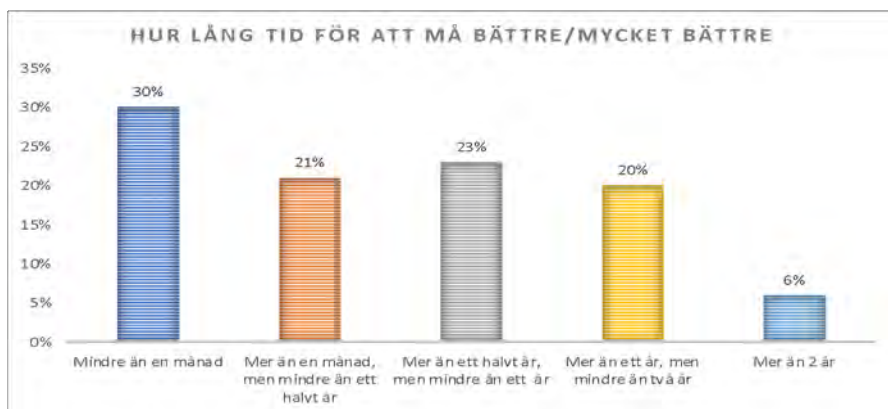

Diagram 8. Den tid det tog innan medlemmarna mådde "Bättre" alternativt "Mycket bättre" efter att de fick stöd från fontänhus

Merparten av respondenterna menade på att deras mående började förbättras redan inom en månad. Totalt uppger mer än 90 procent av respondenterna att deras mående börjar förbättras inom det de två första åren som de får stöd från fontänhusen.

Trots att medlemmarna beskriver att de i Föreläget har en omfattande problematik, de mår dåligt och är i behov av att omfattande stöd från samhället, tar det i många fall bara en till sex månader innan de upplever en förbättring.

Den generella bedömningen är att det stöd som fontänhusen ger till sina medlemmar har en tydlig och positiv inverkan på deras mående. Förbättringen inträffar dessutom relativt snabbt. Inom två år har i princip alla som fått stöd från fontänhusen förbättrat sitt mående på ett betydande sätt.

Hur ser din arbetssituation ut idag?

Huruvida personernas arbetssituation förändrats fick de förtydliga genom att även ange om de arbetar deltid eller heltid.

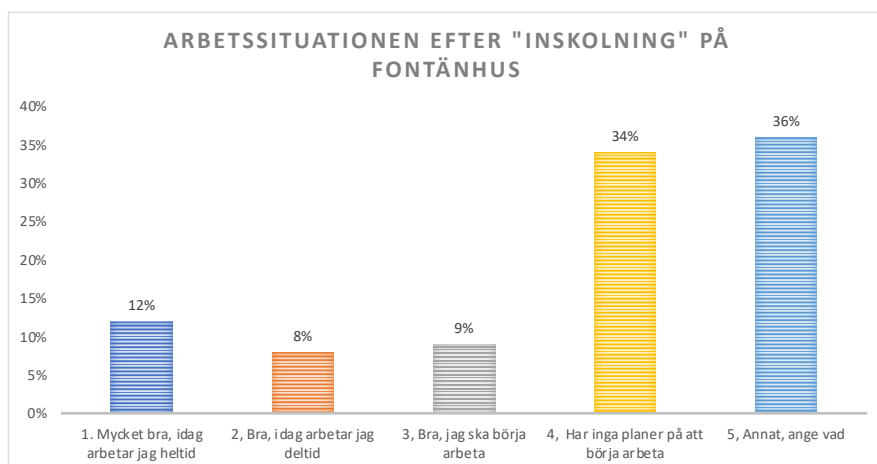

Diagram 9. Medlemmarnas arbetssituation idag

Två år efter att de tog kontakt med fontänhusen är det knappt en tredjedel som har börjat arbeta eller ska börja arbeta. Detta är en tydlig förbättring jämfört med innan medlemmarna fick stöd från fontänhusen. Av dessa jobbar varannan med lönebidrag och varannan antingen utan lönebidrag eller så är de osäkra på huruvida de har lönebidrag. Av de som arbetar har även den genomsnittliga lönen ökat.

Samtidigt vill utvärderingen lyfta fram att en tredjedel av medlemmarna svarar att de i dagsläget inte har några planer på att börja arbeta. Generellt står medlemmarna i fontänhusen långt från arbetsmarknaden när de tar kontakt med husen. Utvärderingen har inte något underlag för att bedöma hur stor andel av dessa som har någon typ av framtida arbetsförmåga. Men eftersom en så pass stor andel av respondenterna anger att dom inte ingår i någon aktiv process mot arbete eller studier vill vi lyfta fram denna grupp i utvärderingen. Här kan det finnas en stor potential för framtida stegförflyttningar, förutsatt att medlemmen får ett individuellt anpassat stöd.

Den sista tredjedelen anger "annat". De som har angivit "annat" beskriver detta med kommentarer. Utav dessa svar tolkar vi att två av tre medlemmar i denna grupp är "aktiva" och att de i någon form är på väg mot arbete. Denna tolkning gör vi utifrån följande kommentarer;

Aktivt arbetsökande

- Arbetstränar eller ska börja arbetsträna
- Studerar eller ska börja studera
- Vill börja arbetsträna eller studera
- Jobbcoach hos arbetsförmedlingen.
- Pensionerad men jobbar på fontänhuset

Men det finns även några medlemmar som vi tolkar som "passiva" utifrån följande kommentarer:

- Sjukpensionär
- Kan inte arbeta pga somatiska sjukdomar
- Daglig sysselsättning
- Går till fontänhusen, men inte aktiv att söka arbete eller studier
- Pensionär
- Aktivitetsersättning
- Fortsatt sjukskriven. Ingen anställning

Bedömningen är att dessa personer i dagsläget inte aktivt är på väg mot egenförsörjning genom arbete.

Hur mycket kontakt med sjukvården har du idag?

I denna fråga ombads respondenterna att jämföra sin frekvens av kontakt med sjukvården från tiden innan fontänhuset med hur det ser ut idag.

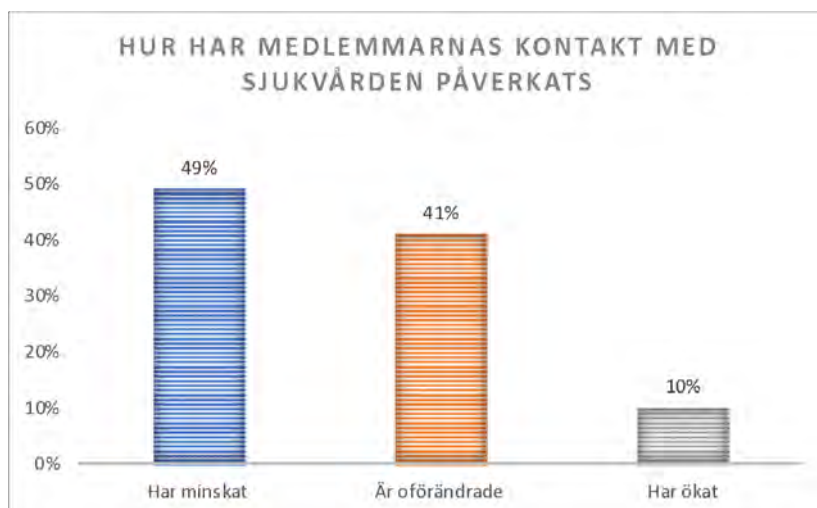

Diagram 10. Medlemmarnas kontakt med sjukvården idag jämfört med tiden innan de fick stöd av fontänhusen

Varannan person uppger minskade behov av vård efter att de har fått stöd från fontänhusen. Av de som minskat i behov kommenterades;

- Mindre kontakt med psykiatrin
- Depressionen blev gradvis bättre av att gå till fontänhuset samtidigt som jag åt medicin för den. Då behövde jag inte träffa läkare särskilt ofta.
- Har mindre kontakt hos psykiatrin då huset hjälper mig mycket med min rehabilitering.
- Min kontakt med psykolog har avslutats. Har fått en kurator inom psykiatrin i stället.

En mindre grupp anger att deras stöd från sjukvården har ökat. Av de vars behov ökat lämnades följande kommentarer;

- Efter att ha kontakt med fontänhuset har jag blivit bättre på att sätta ord på mitt mående. Jag har också fått stöd med att ta kontakt med sjukvården för att få hjälp med mitt mående.
- Har fått kontinuerlig kontakt med en psykolog på psykiatrin.
- Har gått på antabus i drygt elva månader. Först gick jag dit tre ggr/vecka och nu går jag dit två ggr/vecka.
- Hälsoskäl fysiskt

Bedömningen är att de som har minskat behov av stöd från sjukvården idag mår så pass mycket bättre att det klarar sig med det minskade stödet. Av de som har ökat vårdbehov signalerar kommentarerna att det ökade stödet från vården primärt beror på att de nu har fått rätt stöd från sjukvården, vilket de inte fick innan stödet från fontänhusen fanns.

Hur mycket kontakt med polis, rättegångar och kriminalvården har du idag?

En jämförande fråga i frekvensen kontakt med rättsväsendet innan och efter kontakten med fontänhus.

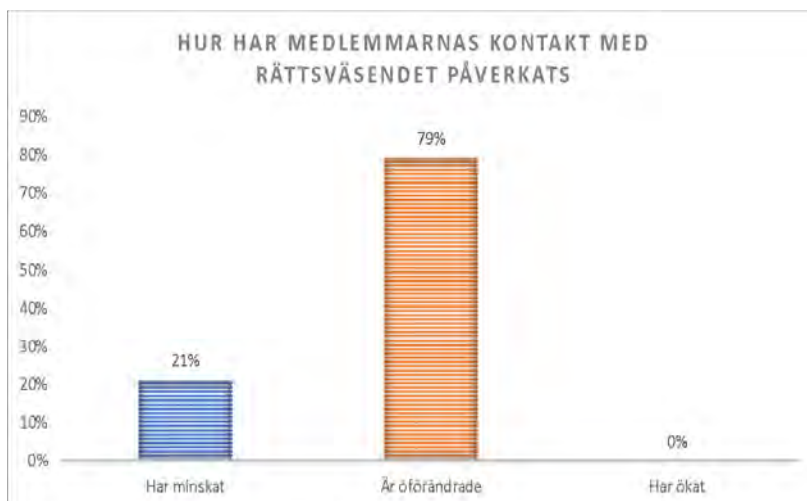

Diagram 11. Medlemmarnas kontakt med rättsväsendet idag

Den stora majoriteten besvarade med att deras kontakt med rättsväsendet var oförändrat och inte någon besvarade frågan med att kontakten ökat. Var femte uppgav att kontakten minskat.

Hur mycket kontakt med socialtjänsten har du idag?

Frågan berör om kontakten med socialtjänsten minskat, är oförändrad eller ökat under perioden efter fontänhuset jämfört med innan.

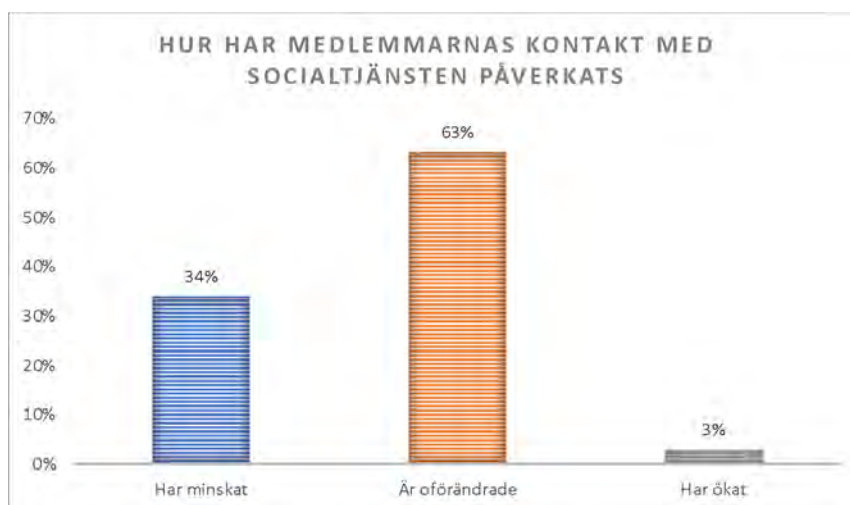

Diagram 12. Medlemmarnas kontakt med socialtjänsten idag jämfört med tiden innan de fick stöd av fontänhusen

Kontakten med socialtjänsten hade minskat eller var oförändrad för den absoluta merparten av medlemmarna, varav en tredjedel har minskat och två tredjedelar är oförändrade. Några av kommentarerna lyder;

- Då jag fått en anställning så är jag ej längre i behov av socialtjänsten.
- Boendestöd har glesast ut. Från början hade jag 2 ggr/v. Minskat successivt och har nu en gång per månad.
- Jag har inte längre boendestöd.
- Socialtjänsten. Tidigare ingen kontakt nu har jag träffat dem ibland.

Vad har fontänhuset betytt för dig?

I den avslutade frågan i enkäten ombeds respondenterna att göra en övergripande bedömning av vad fontänhuset betytt för medlemmarna. Respondenterna kunde välja mellan sex olika alternativ.

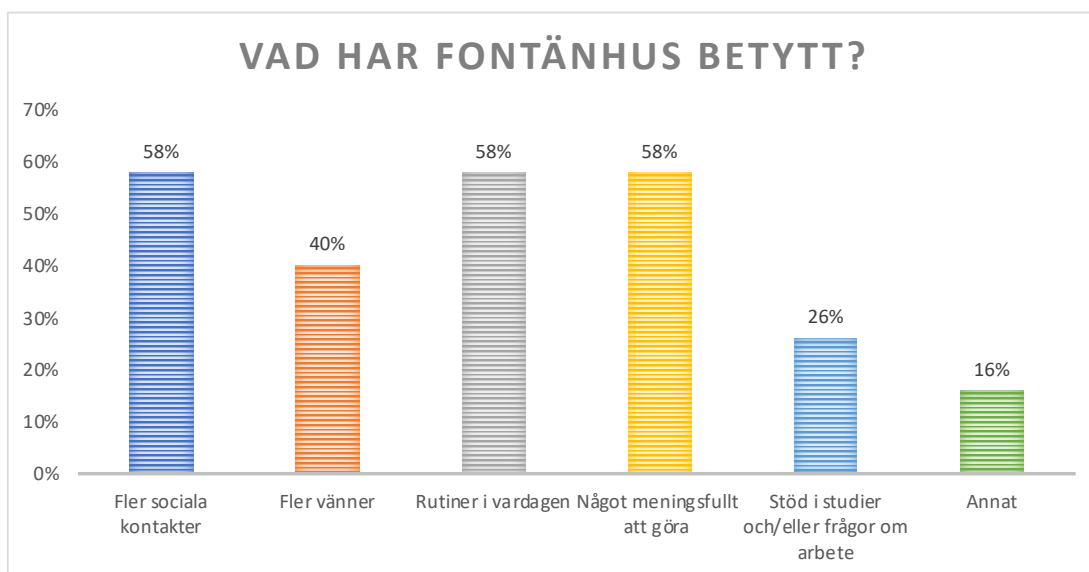

Diagram 13. Medlemmarnas åsikt om vad fontänhuset betytt för dem i deras liv. Flera alternativ kunde väljas när medlemmarna besvarade frågan.

Merparten av medlemmarna uppger att fontänhusen har gett möjligheter till fler sociala kontakter, rutiner i vardagen samt något meningsfullt att göra. En stor grupp uppger också att de har fått fler vänner genom att de är medlemmar på ett fontänhus.

En av fyra uppger att de har fått stöd för att närma sig studier och/eller arbete. Dessutom beskriver en sjättedel att de genom fontänhusen har fått betydelsefull hjälp enligt följande:

- Fått mycket hjälp med vårdkontakter.
- Stöd i min behandling
- En yrkesidentitet, fått upptäcka hur kompetent jag är
- En känsla av samhörighet, känna mig mindre misslyckad.
- Jag har fått insyn i en underbart vacker och omtänksam värld. Att det finns själar som bryr sig om alla människor i vårt samhälle. På riktigt.
- Ett sammanhang att återvända till
- Ett starkt nätverk som stärker mitt värde som människa i samhället, som litar och tror på mig och ser min potential för vidare jobb och studier.
- Stärkt min självkänsla, att jag duger, känt mig uppskattad och viktig.
- Handledning hos studieenheten har varit bra
- I used to attend the pomodoro study sessions and the procrastination group which really helped during my studies. I was especially important during covid
- Har hittat en trygg vuxen att anförtro mig åt. Vi jobbar tillsammans för att hitta en väg för mig till en givande sysselsättning.
- Självförtroende, ...! Tränat upp tidigare kunskaper.
- Mer aktivt liv, fått prova på tillsammans med andra i olika former.
- Någon som man kan prata med om alla sorts problem (studier och privat) eller bara träffa, prata, fika

Bedömningen, utifrån de svar som respondenterna har lämnat, är att deras kontakter och det stöd som de har fått från fontänhusens personal och andra medlemmar har varit mycket betydelsefullt. Respondenterna har både fått ett socialt bättre liv och de har fått konkret stöd för att både må bättre och att närma sig arbete och studier.

Avsnitt 3. Medlemmarnas mående före och efter kontakt med fontänhus uppdelat på kön, ålder och utbildning

I avsnittet nedan beskriver vi motsvarande information som ovan, men vi redovisar den utifrån bakgrundsvariablerna kön, ålder och utbildning.

Hur mätte du mesta delen av tiden innan du stöd från fontänhus, uppdelat på kön

Den första frågan handlade om hur medlemmarna mätte under tiden innan de fick kontakt med fontänhus. Nedan ser vi hur svaren fördelas utifrån kön.

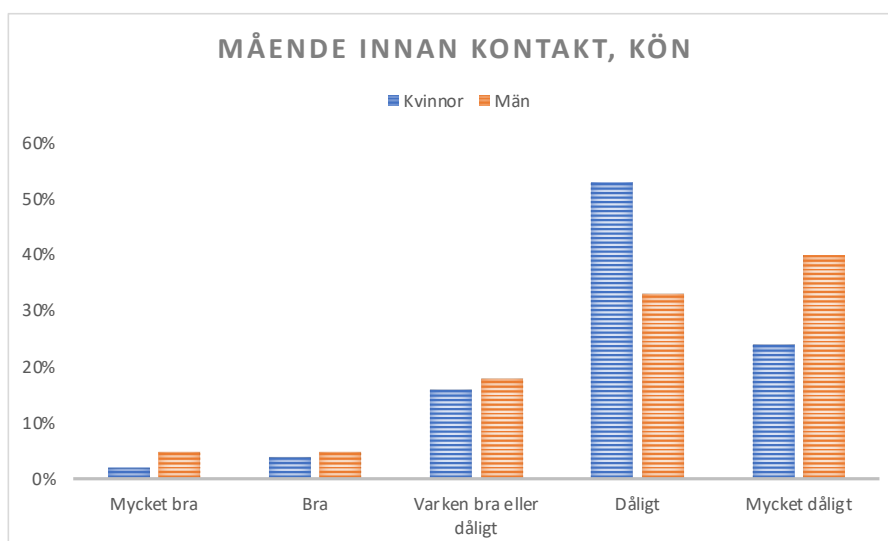

Diagram 14. Medlemmarnas mående tiden innan kontakt togs med fontänhus

Tre fjärdedelar av respondenterna uppgav att de mätte dåligt eller mycket dåligt tiden innan de fick kontakt. Kvinnor och män mätte i stor utsträckning likadant. Kvinnor uppgav i större utsträckning att dom mätte "Dåligt" medan män i större utsträckning uppgav att de mätte "Mycket dåligt".

Hur mår du idag jämfört med hur du mätte innan du fick kontakt med fontänhus, uppdelat på kön

Måendet hos medlemmarna idag, jämfört med tiden innan de fick kontakt och stöd från fontänhuset.

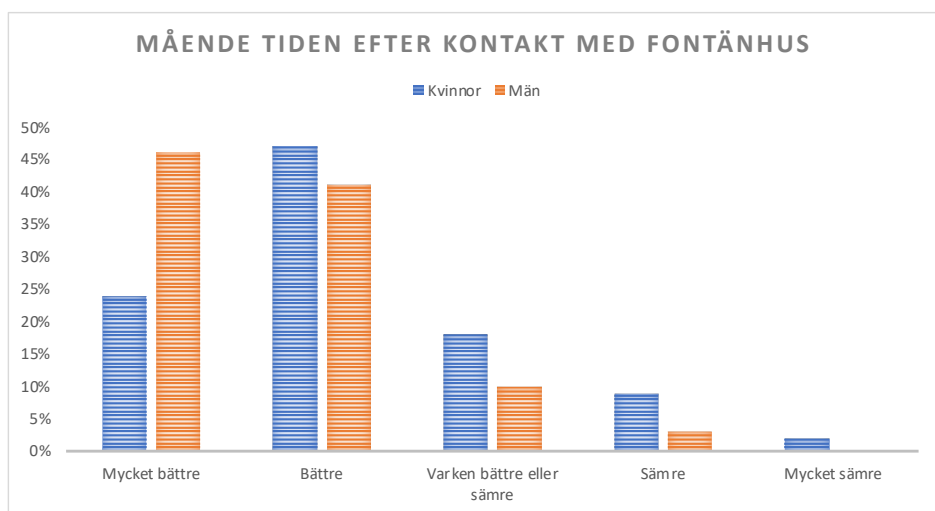

Diagram 15. Medlemmarnas mående tiden efter kontakt med fontänhus uppdelat på kön

Vi kan se att både kvinnor och män upplever en tydlig förbättring i måendet när de får stöd av fontänhusen. Kvinnor upplever i större omfattning en förbättring inom kategorin "Bättre" och männen upplever i större omfattning en förbättring i kategorin "Mycket bättre".

Det är som vi har redovisat tidigare en mycket stor andel av medlemmarna som anger att deras mående förbättras när de får stöd av fontänhusen. Hos kvinnor återfinns generellt en förbättring i måendet hos drygt sju av tio medan det hos männen återfinns en generell förbättring hos knappt nio av tio. Det är en mycket liten andel av både kvinnor och män som upplever ett försämrat mående i dagsläget jämfört med innan de fick stöd från fontänhusen.

Hur mådde du mesta delen av tiden innan du fick kontakt med fontänhus, uppdelat på åldersgrupper

Svaren på frågan om hur medlemmarna mådde under tiden innan de fick kontakt med fontänhus uppdelade på olika åldersgrupper redovisas i diagrammet nedan.

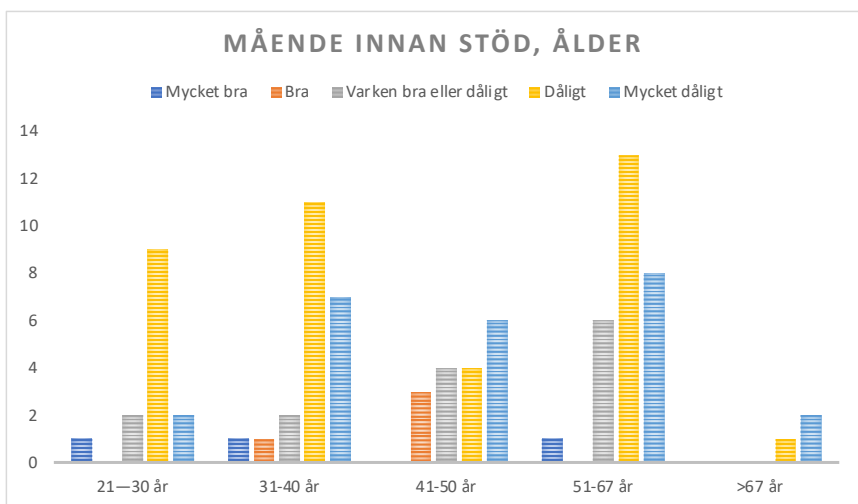

Diagram 16. Medlemmarnas mående tiden innan stöd från fontänhus, antal per ålder

Tre fjärdedelar av respondenterna uppgav att de mådde dåligt eller mycket dåligt tiden innan de fick kontakt med fontänhus. Den äldsta åldersgruppen, äldre än 67 år, är den

som mår sämst. Där anger samtliga att de mår dåligt eller mycket dåligt, med en tung övervikt på mycket dåligt. Åldersgruppen 41-50 år har den jämnaste fördelningen av mående, men där det samtidigt finns en stor grupp som anger att det mår mycket dåligt.

Hur mår du idag jämfört med hur du mätte innan du fick stöd från fontänhus, uppdelat på åldersgrupper?

Tabellen nedan beskriver hur medlemmarnas mående påverkades uppdelat i fem olika ålderskategorier.

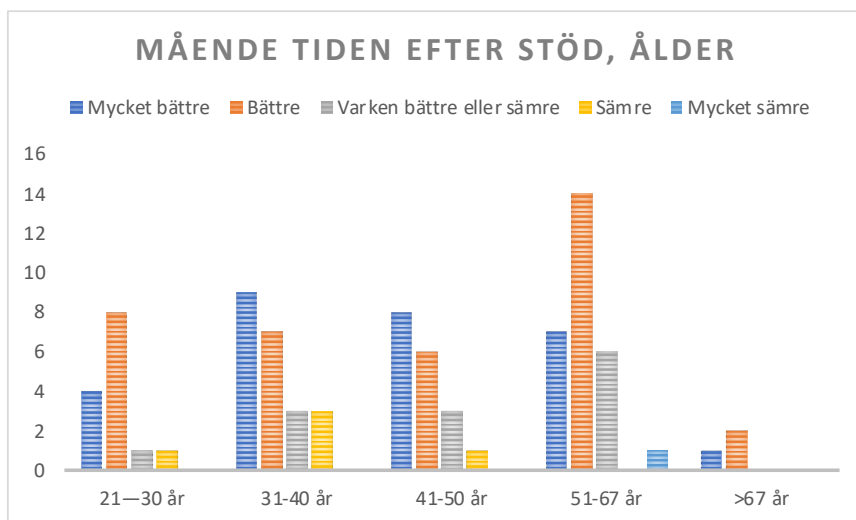

Diagram 17. Medlemmarnas mående tiden efter stöd från fontänhus, antal per ålder

Samtliga åldersgrupper uppvisar tydliga förbättringar i måendet idag, jämfört med innan de fick stöd från fontänhusen. Fyra av fem medlemmar mår "bättre" eller "mycket bättre". Hos gruppen över 67 år mår alla medlemmar bättre, medan det hos gruppen 31 till 40 år är drygt tre av fem som uppger samma förbättring.

Hur mätte du mesta delen av tiden innan du fick kontakt med fontänhus, uppdelat på hög- och lågutbildade

Med "högutbildade" avser vi de medlemmar som uppger att de har minst avslutade gymnasiestudier med godkända betyg.

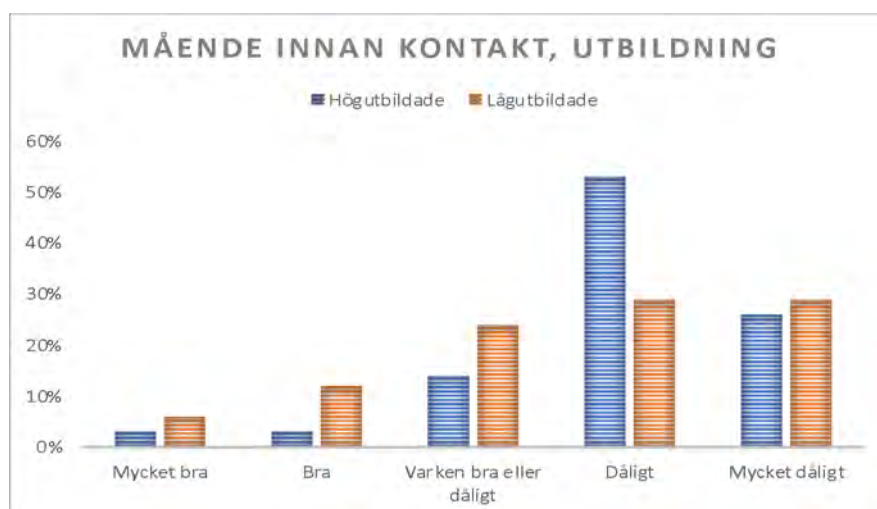

Diagram 18. Medlemmarnas mående tiden innan de fick kontakt med fontänhus, uppdelat på hög- och lågutbildade

Tre fjärdedelar av respondenterna uppgav att de mådde dåligt eller mycket dåligt tiden innan de fick stöd av fontänhusen. Generellt finns i gruppen med högutbildade en högre andel med sämre mående jämfört med gruppen lågutbildade. I gruppen högutbildade är det cirka 80 procent som mår dåligt eller mycket dåligt. I gruppen med lågutbildade är motsvarande siffra knappt 60 procent.

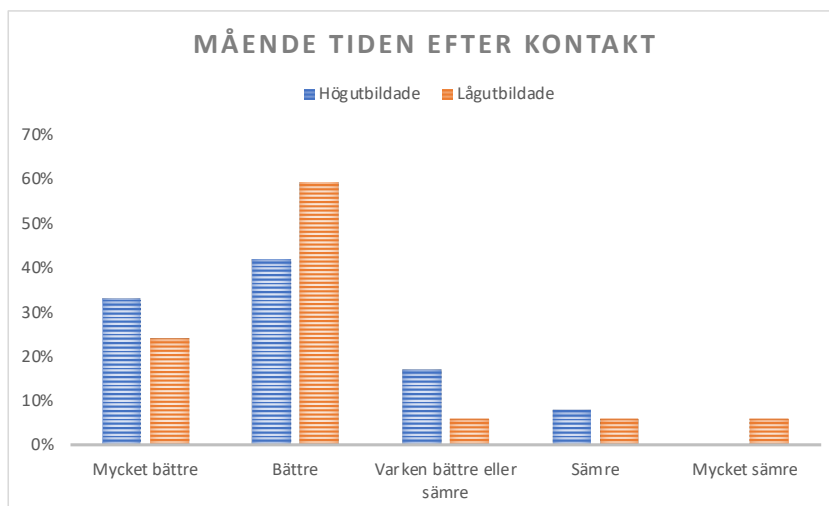

Diagram 19. Medlemmarnas mående idag jämfört med innan de fick stöd från fontänhus, uppdelat på hög- och lågutbildade

Förbättringen i mående är tydlig och betydande i båda grupperna. Vi vill även lyfta fram att det är en väldigt liten andel av respondenterna som anger att de mår sämre efter att de fått stöd från fontänhusen, oberoende av utbildningsnivå.

Hur länge tyckte du att det tog innan du mådde "Bättre" alternativt "Mycket bättre" efter att du fick stöd från fontänhus, uppdelat på utbildningsnivå

De som uttryckt en förbättring i sitt mående fick även besvara hur lång tid det tog innan de upplevde att förbättringen började uppstå. I tabellen nedan delas svaren upp mellan personer med gymnasieexamen - högutbildade - och personer utan gymnasieutbildning - lågutbildade.

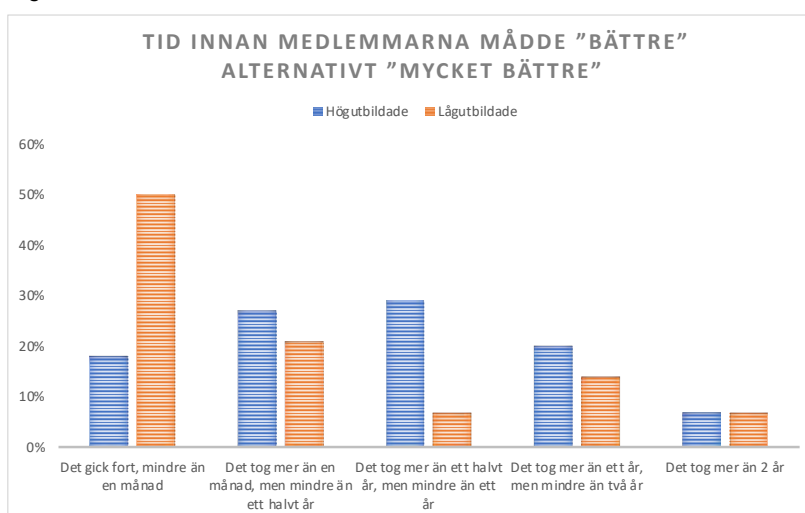

Diagram 20. Den tid det tog innan medlemmarna upplevde att de började må "Bättre" alternativt "Mycket bättre" efter att de fick stöd från fontänhus, uppdelat på utbildningsnivå

Lågutbildade, dvs personer som ej har avslutade gymnasieexamen, är den grupp som upplever den snabbaste effekten. Hälften av de lågutbildade medlemmarna upplever att deras mående börjar förbättras redan inom en månad efter att de börjat få stöd från fontänhusen. Motsvarande siffra för gruppen högutbildade är 20 procent. Inom det första året upplever merparten i båda grupperna att de börjar må betydligt bättre jämfört med innan de fick stöd av fontänhusen.

Avsnitt 4. Medlemmarnas försörjning före och efter kontakt med fontänhus uppdelat på utbildningsnivå

I detta avsnitt ligger fokus på hur medlemmarnas situation avseende arbete och försörjning har förändrats i Efterläget jämfört med Föreläget. Resultatet är uppdelat utifrån medlemmarnas utbildningsnivå; högutbildade respektive lågutbildade.

Hur försörjde du dig innan du fick kontakt med fontänhus, uppdelat på utbildningsnivå

Syftet med denna fråga var att kartlägga hur medlemmarna försörjde sig tiden innan de fick kontakt med fontänhus, uppdelat mellan högutbildade och lågutbildade.

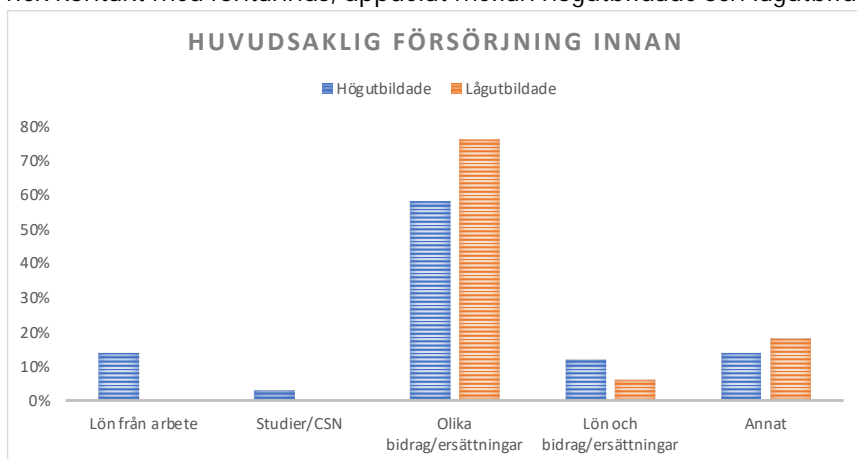

Diagram 21. Vilken var min huvudsakliga försörjning innan jag fick stöd från fontänhus, uppdelat på utbildningsnivå

Den absoluta merparten av medlemmarna i båda grupperna försörjer sig via bidrag och ersättningar. I gruppen lågutbildade är det över 70 procent som enbart försörjer sig via bidrag och ersättningar. Det är bara medlemmar i gruppen högutbildade som i någon omfattning klarar av att helt försörja sig genom arbete. Men denna grupp är liten. Det finns ingen i gruppen lågutbildad som vare sig studerar eller enbart klarar av att försörja sig via lön från arbete vid tiden innan de fick stöd från fontänhusen.

Hur ser din arbetssituation ut idag uppdelat på utbildningsnivå

Efter att det har fått stöd från fontänhus beskriver medlemmarna sin arbetssituation utifrån fyra olika kategorier samt uppdelat mellan personer med gymnasieexamen och personer utan gymnasieutbildning.

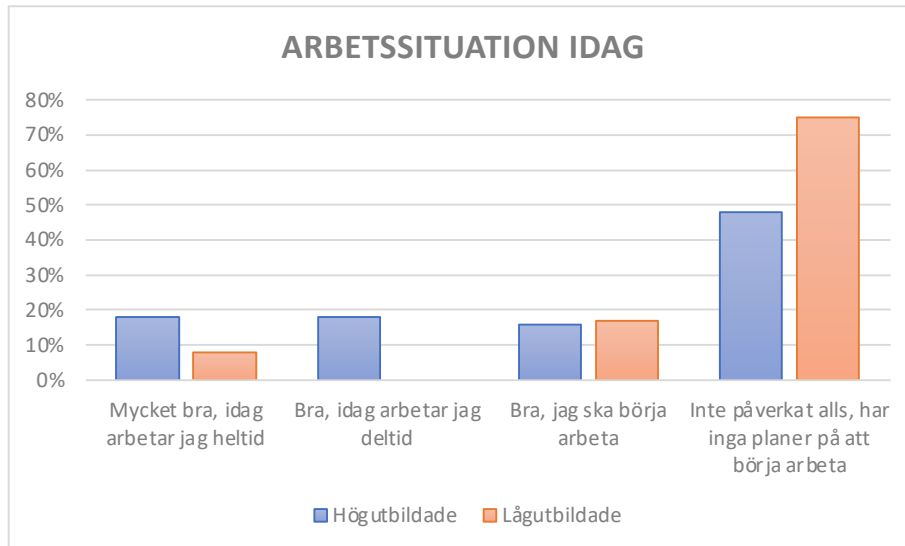

Diagram 22. Medlemmarnas arbetssituation idag, dvs efter cirka två års rehabiliteringstid, uppdelat på utbildningsnivå

Totalt har andelen som försörjer sig genom arbete ökat. Det finns nu medlemmar i båda grupperna som klarar av att försörja sig med heltidsarbete.

Knappt fyra av tio av personerna med gymnasieexamen har efter att de har fått stöd från fontänhus klarat av att ta steget till ett arbete på hel- eller deltid. Hos de lågutbildade är motsvarande nivå knappt tio procent. Men utvärderingen vill lyfta fram att en omfattande del av respondenterna i båda grupperna fortfarande befinner sig i en situation där de varken har något arbete eller anger att de har några konkreta planer på att börja arbeta. Här finns alltså en betydande potential för fontänhusen att arbeta med. Det motsvarar hälften av alla medlemmar i den högutbildade gruppen och tre fjärdedelar av de lågutbildade.

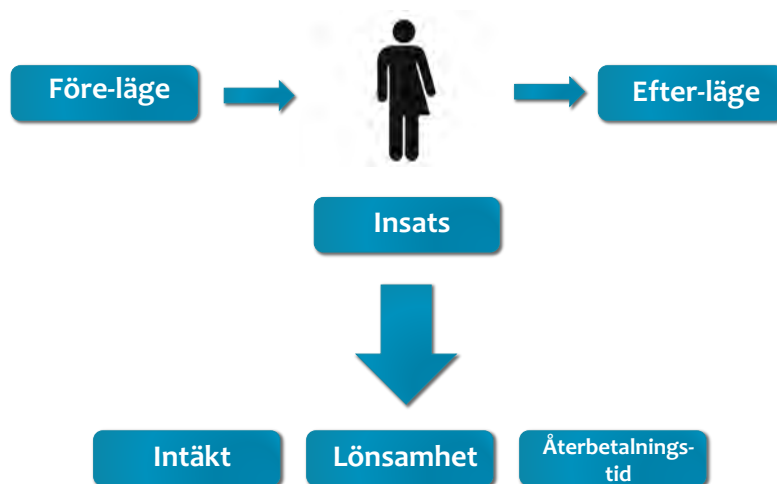
Samhällsekonomisk utvärdering

Samhällsekonomisk utvärdering är ett sätt att visa på värdet vid olika sociala satsningar och investeringar. Fontänhusen är en sådan satsning, där medlemmen får ett anpassat stöd för att kunna utvecklas mot bättre mående, ökad livskvalitet och stegförflyttningar mot studier och arbete. I förlängningen ska det leda till att medlemmen i ökad grad kan försörja sig själv genom arbete. Nedan beskriver vi grundläggande samhällsekonomiska samband.

Modell för medlemmarnas produktionsvärde

Samhällsekonomisk nytta skapas dels genom att individer i högre utsträckning arbetar, dels genom att individer kan klara sin livsföring utan/med minskade stöd från samhällets olika aktörer, t ex sjukvården, socialtjänsten och rättsväsendet. Fontänhusen kan stödja sina medlemmar i denna utveckling från icke-arbete och stora behov av olika stödinsatser till studier, arbete och minskade stödbehov.

Insatsen, som gör att medlemmarna klarar av att göra stegförflyttningar består i att fontänhusen stöder sina medlemmar för att de ska kunna klara sig bättre i livet och därigenom ökar medlemmarnas möjligheter att må bättre och i vissa fall få ett jobb som de kan försörja sig på.

Figur 2. Nyttosam, modell för samhällsekonomisk utvärdering av sociala investeringar

I vissa fall kan kopplingen till de samhällsekonomiska effekterna vara direkt och uppstå i närtid. Det sker exempelvis om en sjukskriven person kan bryta sjukskrivning och återgå i arbete. I andra fall kan kopplingen vara mer långsiktig. Exempelvis kan det ske genom att en medlem som mår dåligt får stöd så att hen klarar av att genomföra sina studier med godkända betyg. På så sätt ökar individen sina möjligheter att i framtiden etablera sig på arbetsmarknaden. Modellen som beskrivs ovan kallas Nyttosam och det är med hjälp av den som de samhällsekonomiska effekterna av fontänhusen har beräknats.

NyttoSam bygger på grundläggande nationalekonomisk teori kring cost/benefit-analyser, samt lagar och regler för vårt skattesystem, socialförsäkringssystem, arbetsmarknadspolitiska åtgärder samt standardkostnader för insatser inom sjukvård, socialtjänst och olika statliga insatser.

Grundläggande begrepp

När en individ gör stegförflyttningar från utanförskap och arbetslöshet mot egenförsörjning genom arbete och studier samt bättre mående ökar deras möjligheter att leva ett självständigt liv. Samtidigt skapas ekonomiska effekter som påverkar såväl individen, olika myndigheter och arbetsgivare samt samhället i stort. Nedan beskriver vi de ekonomiska begrepp som vi kommer att använda oss av för att visa på de ekonomiska effekter som skapas när medlemmarna på fontänhusen utvecklas för att i nästa steg gå vidare mot ett självständigt liv och i vissa fall mot studier och arbete.

Utanförskapskostnad/Potential

Med *utanförskapskostnad* avses de outnyttjade intäkter och de kostnader som finns för individen, utifrån ett samhällsekonomiskt sammanhang. Då individen i ökad omfattning kan arbeta och minskar sina behov av stöd från samhället frigörs en del av den ursprungliga utanförskapskostnaden. Det innebär att samhällets kostnader för individens utanförskap minskar. Om en individ kommer i heltidsarbete utan subventioner och inte längre har något behov av stöd har all utanförskapskostnad tagits bort. Det innebär att minskad utanförskapskostnad ska tolkas som att insatsen har fungerat och att individens utveckling har gått i positiv riktning.

Intäkter

Det totala ekonomiska resultatet för ökade intäkter och minskade kostnader samlar vi under rubriken *intäkter*. Dels består intäkterna av värdet av den ökade produktionen som individerna åstadkommer genom att individer i ökad omfattning kan arbeta. Dels består intäkterna av värdet av den minskade resursförbrukning som är ett resultat av att individer mår bättre, kan leva mer självständiga liv, har mindre behov av vård, minskat behov av olika stödinsatser samt minskat behov av handläggning av olika bidrag och ersättningar. Intäkterna är årligen återkommande i vår prognos av det framtida värdet. Utvecklas individerna positivt i framtiden kommer intäkterna att öka ytterligare och försämras individen kommer de framtida intäkterna att minska.

Lönsamhet och återbetalningstid

Lönsamhet beskriver värdet som finns kvar efter att kostnaderna för insatsen har räknats bort, d.v.s. intäkter minus kostnader. I denna utvärdering består kostnaderna av kostnaden för att bedriva verksamheten inom fontänhusen. Eftersom intäkterna är årligen återkommande medan insatskostnaden är en engångspost kan lönsamheten på kort sikt vara låg eller negativ, medan den på längre sikt kan skapa betydande värden i samhället. Ett alternativt sätt att beräkna lönsamheten är att "skriva av" insatskostnaden under de antal år som insatsen bedöms ha effekt på medlemmarnas beteende, d.v.s. en social investering.

Återbetalningstid är den tid som det tar för samhället att få tillbaka de resurser som har satsats. I denna utvärdering innebär det den tid det tar att skapa intäkter som överstiger kostnaden för individens stöd från fontänhusen.

Samhällsekonomiskt resultat och analys

Nedan redovisar vi de samhällsekonomiska resultat som har vi har identifierat och beräknat i denna utvärdering. Underlag för de samhällsekonomiska beräkningarna och analyserna är de svar som medlemmarna har svarat i enkäten avseende frågor kring försörjning och behov av stöd från olika samhällsfunktioner. Beräkningarna är därefter genomförda med Payoffs modell för samhällsekonomiska utvärderingar av sociala investeringar, Nyttosam. Nyttosam är en mycket väl beprövad modell för denna typ av utvärderingar.

Samhällsekonomisk utanförskapskostnad

Den samhällsekonomiska utanförskapskostnaden beskriver den ekonomiska omfattningen på medlemmarnas utanförskap. Det vill säga den sammanlagda kostnaden för samhället på årsbasis av att medlemmarna inte arbetar heltid och att de behöver stöd från olika samhällsaktörer.

Föreläge, efterläge och prognoser

Vi redovisar nedan i diagram 23 den genomsnittliga utanförskapskostnaden för medlemmarna i populationen för denna utvärdering. Utanförskapskostnaden beräknas i samtliga fall på ett års basis. Beräkningarna utgår från data avseende respondenternas situation vid följande lägen/tidpunkter;

- Föreläge, d.v.s. tiden innan medlemmen fått kontakt med fontänhus.
- Efterläge, dvs tiden efter att medlemmen fått kontakt med fontänhus och blivit "inskolad". I denna utvärdering är Efterläget satt till två år efter att medlemmen får kontakt med fontänhusen. Detta är beslutat i samråd med uppdragsgivaren.
Prognos 1. Samma situation som Efterläget med antagandet att ytterligare några medlemmar kommit i arbete jämfört med Efterläget
- Prognos 2. Samma situation som Efterläget med antagandet att behoven av sjukvård minskat jämfört med Efterläget
- Prognos 1+2. Antagande om både ökad andel i arbete och minskat vårdbehov

Syftet med prognoserna är att påvisa de ekonomiska effekter som uppstår om ytterligare medlemmarna på sikt kan minska sina vårdbehov och/eller kan komma in i arbete. Prognoserna utgår från antaganden om troliga, framtida utveckling för respondenterna. Antagandena bygger på underlag som individerna själva har lämnat i enkätundersökningen.

Utanförskapskostnad per medlem

En genomsnittlig individ i Payoffs omfattande databas som är arbetslös har en utanförskapskostnad motsvarande ca 700 000 kr per år. Potentialen består av två delar. Dels uteblivna samhällsekonomiska intäkter genom att medlemmen inte arbetar, dels samhällsekonomiska kostnader för olika typer av resursförbrukning. I vår databas fördelar sig den

genomsnittliga utanförskapskostnad ungefär med 600 000 kr per år för uteblivet produktionsvärde när individen inte arbetar samt cirka 100 000 kr per år i samhällskostnader för extra stöd i form av sjukvård samt stöd från olika myndigheter.

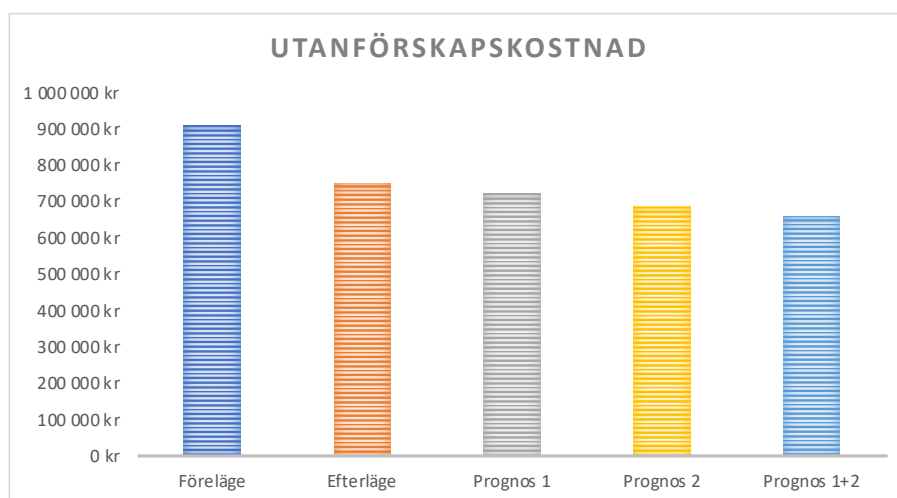

Diagram 23. Genomsnittlig samhällsekonomisk utanförskapskostnad per medlem och kr/år vid Föreläge, Efterläge samt vid prognos 1, 2 och 1+2

Denna utvärdering visar att utanförskapskostnaden per medlem för de populationen som besvarade vår enkät i Föreläget var ca 910 000 kr per år. Det är tydligt över de ca 700 000 kr som Payoff har som genomsnitt i sin databas. Anledningen till detta är primärt att den genomsnittliga medlemmen i fontänhus har stora behov av olika typer av stödinsatser i Föreläget. Dessa motsvarar ca 305 000 kr per medlem, där Regionen står för den största andelen, tätt följd av kommunen.

I Efterläget har fler medlemmar kommit in i arbete i kombination med minskade behov av sjukvård och olika kommunala tjänster. Utanförskapskostnaden har därför minskat med i genomsnitt 161 000 kr per medlem.

Prognos 1 bygger på antagandet att ytterligare tio medlemmar kommit i arbete jämfört med Efterläget, varav fem i heltidsarbete och fem i deltidarbete. Två av de fem i både hel- som deltid antas ha lönebidragsanställning med 80 procent subvention. Om denna positiva utveckling sker minskar utanförskapskostnad till 722 000 kr, dvs förbättrats med ytterligare cirka 27 000 kr per medlem jämfört med Efterläget.

Prognos 2 bygger på antagandet att behovet av sjukvård minskat med hälften för de medlemmar som uppgav att de hade behov av sjukvård i Föreläget. Då minskar utanförskapskostnad till 687 000 kr, dvs förbättrats med ytterligare cirka 62 000 kr jämfört med Efterläget.

Prognos 1+2 innebär ett scenario där antagandet om skeendet i såväl Prognos 1 som i Prognos 2 realiseras. I detta fall minskar utanförskapskostnad till 659 000 kr, dvs med ytterligare cirka 90 000 kr jämfört med Efterläget. Den totala utanförskapskostnaden har i detta fall minskat med 251 000 kr jämfört med Föreläget.

Samhällsekonomisk intäkt

Den intäkt som redovisas i detta avsnitt är i sin helhet kopplad till de stegförflyttningar mot arbete och minskat behov av sjukvård och annan resursförbrukning som populationen i denna utvärdering har gjort med stöd av fontänhusen. Resultaten bygger i sin helhet på de enskilda medlemmarnas utveckling och förändrade livssituation. Självklart kan det även skapas positiva effekter för närstående när medlemmarna mår bättre. Det ingår inte i detta uppdrag att beräkna effekter för närstående och det finns inte heller något underlag för dessa beräkningar.

Om vi ska utveckla detta resonemang ytterligare visar erfarenhet och forskning att personer som arbetar och försörjer sig själva blir positiva förebilder för sina barn, vilket ökar sannolikheten att även de kommer att utbilda sig och kunna försörja sig själva genom arbete i framtiden. Ett arbete och egenförsörjning skapar helt enkelt möjligheter till en bättre livs- och social situation för hela familjen.

Hur stora dessa troliga, men sekundära monetära effekter är kan vi dock inte uttala oss om i denna rapport. Vi beräknar således bara de ekonomiska effekterna som den enskilde medlemmen skapar. Men det är relevant att påpeka att det sannolikt finns ytterligare, positiva effekter utöver vad som beskrivs i denna rapport, vilka skapas i individens närmaste närhet, på kortare eller längre sikt.

Intäkt för hela populationen

Enligt vad vi har beskrivit ovan skapas samhällsekonomisk nytta när en individ gör stegförflyttningar mot bättre mående och arbete. Omfattningen på de ekonomiska effekterna varierar beroende på om anställningen är hel- eller deltid samt om den är med eller utan lönesubvention. Den potentiella långsiktiga ökningen i intäkt på grund av arbete, vilken kan uppstå genom att medlemmarna får stöd från fontänhusen, kan delas upp i fyra orsaker. För det *första* är det troligt att medlemmar som mår bättre har en allmänt större möjlighet att både få och behålla ett arbete. För det *andra* är det troligt att medlemmar som mår bättre har en större möjlighet att få ett heltidsjobb eller i alla fall ett jobb med högre tjänstgöringsgrad än de hade innan kontakten med fontänhus. För det *tredje* är det troligt att medlemmar som mår bättre både kan ta ett mer avancerat jobb med högre lön och dessutom få en mer positiv karriärsutveckling jämfört än de hade innan kontakt med fontänhus. Till detta kommer för det *fjärde* en ökad sannolikhet för att medlemmar erhåller ett arbete utan lönesubvention vilket skapar betydligt större samhällsekonomisk nytta än ett subventionerat arbete. Till detta tillkommer de ekonomiska effekterna av den minskade resursförbrukningen, exempelvis minskat vårdbehov, minskat behov av stöd från socialtjänsten, minskat behov av stöd från Arbetsförmedlingen, minskat behov av stöd från Försäkringskassan m.m.

Nedan redovisas den genomsnittliga intäkten per medlem som skapats genom individens stegförflyttningar från Föreläget till Efterläget samt vid de olika prognoserna 1, 2 och 1+2. Efterläget beskriver alltså de resultat som faktiskt har uppstått hos medlemmarna som ingår i denna utvärdering. Prognos 1, 2 och 1+2 visar på vilka effekter som uppstår om medlemmarna fortsätter sin positiva utveckling i framtiden enligt de antaganden som vi redovisat tidigare.

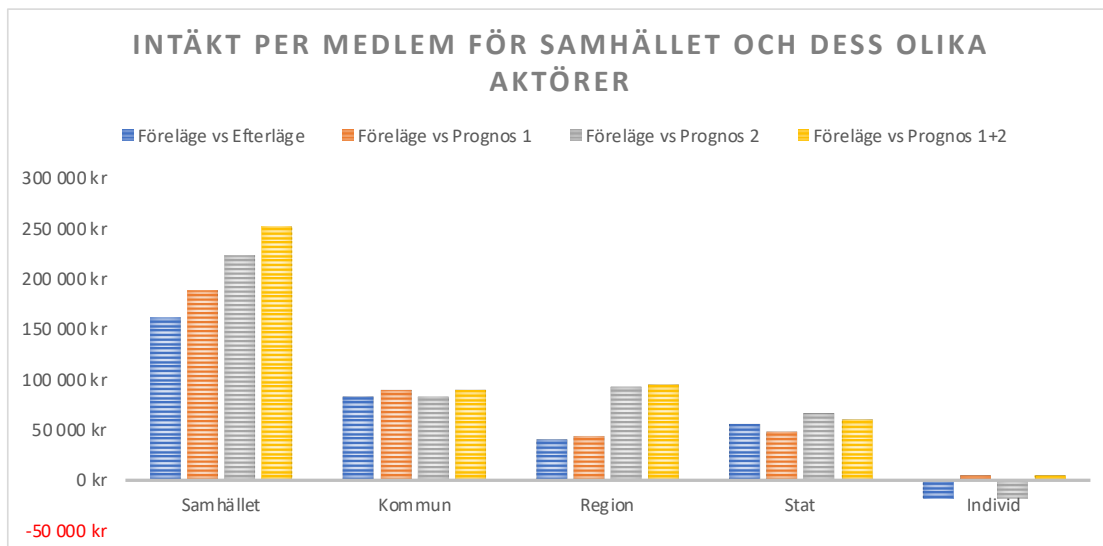

Diagram 24. Genomsnittlig samhällsekonomisk intäkt per medlem vid Efterläge och vid prognos 1, 2 och 1+2 jämfört med Föreläget uppdelat på samhällets olika aktörer.

Intäkt för samhället

Som framgår av diagram 24 speglar intäkten för samhället utvecklingen av utanförskapskostnaden som redovisades i diagram 23 ovan. Sälunda motsvarar intäkten i Efterläget, 161 000 kr per år, d.v.s. minskningen i utanförskapskostnad mellan Föreläget och Efterläget som var från 910 000 kr till 749 000 kr.

Intäkten på 161 000 kr är den faktiska utvecklingen i Efterläget jämfört med Föreläget. Intäkten är att betrakta som årligen återkommande i förhållande till den långvariga livssituation som medlemmarna hade i Föreläget. Övriga värden är prognosticerade intäkter som bygger på de antaganden som vi har beskrivit tidigare i denna rapport. Högsta intäkten nås då i Prognos 1+2, dvs i ett scenario där vi antagit att ytterligare medlemmar kommit i arbete kombinerat med att behoven av sjukvård minskat jämfört med Efterläget.

Orsaken till den positiva utvecklingen för Samhället är att, som vi beskrivit ovan, fler medlemmar kommit in i arbete i kombination med minskade behov av olika stödresurser. Samtidigt bör påpekas att trots den goda utvecklingen är den kvarstående potentialen/utanförskapskostnaden per medlem ca 659 000 kr vid Prognos 1+2. Det finns därmed omfattande ekonomiska incitament att fortsätta stödja den aktuella målgruppen.

Intäkter för olika sektorer i samhället

Från Föreläget till Efterläget ökar de *kommunala intäkterna* med 83 000 kr per år. Detta är primärt en konsekvens av att behoven av olika kommunala tjänster minskat i Efterläget. Även kostnader för försörjningsstöd inklusive handläggning av dessa har minskat. Skatteintäkterna har minskat marginellt då bruttointäkterna för medlemmarna minskat i Efterläget vilket i sin tur minskar skatteintäkterna för såväl kommunen som regionen. Att andelen som arbetar med lönebidrag har minskat i Efterläget påverkar dock inte kommunens ekonomi eftersom skatt betalas på hela lönen oavsett om den är subventionerad eller inte. Vad gäller *regionens intäkter* så är dessa kopplade till att vårdkostnaderna minskat i Efterläget samt viss påverkan på skatteintäkter. *Statens intäkter* är kopplade till minskade kostnader för såväl Arbetsförmedlingen som Försäkringskassan i kombination med

viss påverkan på skatteintäkterna. Att medlemmarnas intäkt minskat beror på att intäkterna från olika bidrag (främst försörjningsstöd) och ersättningar (främst sjukpenning och sjukersättning) minskat mer i Efterläget jämfört med vad inkomsten från högre arbetsinkomster ökat. Vad som dessutom påverkar inkomsten för medlemmarna är att medlemmar kommit i studier och då räknas enbart själva bidragsdelen som intäkt/disponibel inkomst, eftersom lånedelen ska betalas tillbaka.

Vid prognos 1 ökar samhällets intäkt beroende på antagandet att tio medlemmar ytterligare kommit i arbete, hälften på hel- respektive deltid, varav fyra med lönesubvention. Kommunens och Regionens ökade intäkter jämfört med Efterläget beror på ökade skatteintäkter medan statens intäkt minskat något pga ökade utbetalningar av lönesubventioner. Genomsnittsinkomsten för medlemmarna påverkas positivt när flera kommer i arbete.

Scenariot vid Prognos 2 är att behoven av sjukvård minskat jämfört med Efterläget vilket leder till en påtaglig ökning i samhällets intäkt. Detta beror framför allt på minskade vårdkostnader för regionen.

Den största effekten uppstår vid Prognos 1+2 då vi har ett scenario som bygger på en kombination av att fler medlemmar kommer i arbete samtidigt som behovet av vård minskar.

Denna utvärdering visar att en betydande del av de positiva samhällsekonomiska effekter som fontänhusen skapar kommer från minskad resursförbrukning, främst minskad vårdkonsumtion. Men utvärderarna vill lyfta fram att den absolut största potentialen till framtida samhällsekonomiska vinster bygger på att fontänhusen kan utveckla stödet till medlemmarna så att fler klarar av att i ökad grad arbeta och försörja sig själva. Stegflyttningar där individer ökar sin egenförsörjning genom arbete är den absolut mest kraftfulla ekonomiska hävstången som finns.

Genomsnittlig kostnad och finansiering per medlem

I den pilotstudie som Payoff genomförde under 2020 på tre av fontänhusen - Motala, Göteborg och Örebro – bedömdes att det behövs en "rehabiliteringstid" på cirka tre år för att den genomsnittliga medlemmen ska klara av att göra väsentliga stegflyttningar mot ett bättre mående samt mot studier och arbete. Med stöd av svaren i enkätundersökning från denna utvärdering bedömer vi dock att denna period, tiden till att den genomsnittlige medlemmen mår "Bättre" eller "Mycket bättre" efter hen fick kontakt med fontänhus, är kortare än tre år. Exempelvis uppgav 94 procent högst två år innan de mår Bättre eller Mycket bättre (se diagram 8 ovan). I denna utvärdering utgår vi därför från att det behövs två års "rehabiliteringstid", för att medlemmen ska klara av att göra väsentliga stegflyttningar mot ett bättre mående samt mot studier och arbete.

För att kunna räkna ut den genomsnittliga rehabiliteringskostnaden per medlem och år har vi utgått från fontänhusens totala budget för år 2020, vilken var cirka 71 mkr. Denna kostnad har relaterats till det totala antalet aktiva medlemmar, enligt den internationella definitionen.

I denna utvärdering gör vi även analys på aktörsnivå, dvs hur de ekonomiska effekterna har påverkat kommun, region och stat. För att göra detta har vi utgått från följande genomsnittliga fördelning av finansieringen av fontänhusens verksamhet; kommun 50%,

region 10%, stat 30 % och olika former av projektfinsiering 10%. Denna fördelning utgår från kunskap om de enskilda fontänhusens finansiering och har förankrats med uppdragsgivaren. Vi är väl medvetna om att finansieringen av Sveriges fontänhus ser olika ut. Vårt uppdrag är dock att ge en övergripande bild på nationell nivå. Varje enskilt fontänhus får därför analysera sitt lokala resultat utifrån hur finansieringen ser ut för just deras fontänhus.

Med hjälp av intäkten och denna "rehabiliteringskostnad" kan vi beräkna lönsamhet och återbetalningstid. Återbetalningstiden beskriver hur lång tid det tar det för samhället och berörda parter att få tillbaka sina satsade resurser genom att fontänhusens medlemmar utvecklas och i större omfattning kan försörja sig via lön jämfört med om medlemmarna inte hade fått något stöd från fontänhusen. Lönsamhet och återbetalningstid är två viktiga begrepp för att kunna bedöma effektiviteten av en insats.

Lönsamhet och återbetalningstid

Lönsamhet beskriver vilket ekonomiskt resultat som skapas när vi jämför den samhällsekonomiska intäkt som individen skapar genom att arbeta mer och förbruka mindre samhällsresurser med de kostnader som fontänhusen har för att stödja individen till ett bättre liv. Återbetalningstiden beskriver hur lång tid det tar för samhället och olika aktörer att få tillbaka sina satsade resurser. Återbetalningstiden påverkas alltså både av hur stora intäkter som skapas för respektive aktör och hur stor andel av fontänhusens kostnad som respektive aktör har bekostat.

I tabellen nedan redovisar vi lönsamhet och återbetalningstid för såväl samhället som för de aktörer som är finansierare av fontänhus verksamhet.

Tabell 1. Lönsamhet på kort och medellång sikt samt återbetalningstid för samhället som helhet. Siffrorna visar det faktiska resultat som har skapats hos populationen från Föreläge till Efterläge. Populationen omfattar 86 individer.

	Kort sikt, 1 år	Medellång sikt, 5 år	Per medlem, kort sikt	Payoff-tid, mån	Per medlem, medellång sikt
Samhället	6,8 mkr	55,1 mkr	79 000 kr	7	641 000 kr
Kommunen	4,3 mkr	27,2 mkr	50 000 kr	5	316 000 kr
Regionen	2,9 mkr	15,5 mkr	34 000 kr	2	181 000 kr
Staten	1,8 mkr	17,3 mkr	21 000 kr	8	201 000 kr

Samhället

Som framgår av tabellen ovan är lönsamheten efter ett år (kort sikt) 79 000 kr per medlem, vilket motsvarar en återbetalningstid på sju månader. Om den genomsnittliga medlemmen klarar av att stå kvar på samma nivå, när det gäller arbete och resursförbrukning, under de kommande fem åren (medellång sikt) kommer den totala lönsamheten att bli 641 000 kr per medlem.

Orsaken till den korta återbetalningstiden är dels att kostnaden för att stödja en medlem på ett fontänhus är relativt låg. Dels skapar stödet betydande intäkter för samhället när medlemmarna i ökad omfattning kan arbeta och att medlemmarna samtidigt mår så mycket bättre att behovet av stöd från vården minskar betydligt. Detta innebär i sin tur att ju fler medlemmar som kommer in i arbete i framtiden och ju fler medlemmar som

kan minska sina framtida behov av olika offentliga tjänster, främst sjukvård, kommer lönsamheten öka i takt med att intäkterna ökar. En återbetalningstid på fem månader signalerar att fontänhusen är en effektiv insats för medlemmarna.

Kommunen

Lönsamhet per medlem för kommunen är på kort sikt, ett år, 50 000 kr. Detta motsvarar en återbetalningstid på fem månader. På fem års sikt är lönsamheten över 300 000 kr per medlem. Förklaringen till kommunens relativt korta återbetalningstid beror på kostnaden för att stödja fontänhusens verksamhet är relativt låg i förhållande till de ökade skatteintäkter och minskade kommunala kostnader som skapas när medlemmarna/individerna mår bättre, utvecklas och ökar sin försörjning via lön från arbete.

Region

För regionen är lönsamheten per medlem på kort sikt, ett år, 34 000 kr, vilket motsvarar en återbetalningstid på två månader. På fem års sikt är lönsamheten över 180 000 kr per medlem. Förklaringen till regionens mycket korta återbetalningstid beror på kostnaden för att stödja fontänhusens verksamhet är låg i förhållande till de ökade skatteintäkter och framför allt de minskade regionala kostnader för vård, vilket blir resultatet när medlemmarna/individerna behöver mindre sjukhusvård, utvecklas och ökar sin försörjning via lön från arbete.

Staten

Lönsamhet per medlem för staten är på kort sikt, ett år, 21 000 kr. Detta motsvarar en återbetalningstid på 8 månader. På fem års sikt är lönsamheten över 200 000 kr per medlem. Förklaringen till statens relativt korta återbetalningstid beror på att kostnaden för att stödja fontänhusens verksamhet är relativt låg i förhållande till de ökade skatteintäkter och minskade statliga kostnader som skapas när medlemmarna/individerna mår bättre, utvecklas och ökar sin försörjning via lön från arbete.

Medlemmarnas berättelser

Fontänhus medlemmarna är i olika åldrar, har olika bakgrund och det finns flera olika bakomliggande orsaker till deras nuvarande livssituation. Samtidigt har alla medlemmar gemensamt att de inte mår bra och de klarar inte heller av att hitta vägar mot bättre mående på egen hand. Därför är det en viktig del i utvärderingen att låta medlemmarna själva komma till tals för att berätta om sin situation, hur de uppfattar stödet från fontänhus och på vilket sätt de anser att "deras hus" har betytt för deras utveckling, mående och - där det är relevant – deras möjlighet att komma i studier eller in i arbete.

Nedan beskriver vi vad medlemmarna själva har lyft fram som viktigt kring sitt fontänhus och hur deras deltagande har påverkat deras livssituation, mående och möjlighet att gå vidare mot studier och/eller arbete. Vi vill påpeka att verksamheterna på fontänhusen till viss del skiljer sig åt. Det är därför inte säkert att de punkter som lyfts fram nedan är generella för alla fontänhus, utan ska ses som punkter som de enskilda medlemmarna har lyft fram som viktiga.

Behov och längtan efter stöd och gemenskap

Flertalet medlemmar uppger att de innan sin kontakt med fontänhus var sysslolösa och "hemmasittare", ofta försörjda genom sjukpenning eller sjukersättning. Psykisk ohälsa med depressioner och/eller psykiatrisk diagnos såsom bipolär sjukdom var utbredd bland respondenterna.

Behoven av vård, främst kring psykisk ohälsa, var stort. Flera medlemmar hade ovanpå detta problem med sin privatekonomi. Med sitt deltagande på fontänhus hoppades de på att få något "vettigt" att göra om dagarna, dvs. en meningsfull återkommande sysselsättning. Vägen till fontänhus gick ofta genom rekommendationer från vänner, familj eller professionella såsom kurator men också genom Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen.

Förväntningarna på vad medlemskapet konkret skulle innebära var relativt låga. Majoriteten av respondenterna har dock uppgett att de relativt omgående har fått en positiv upplevelse när de kom i kontakt med "sitt hus".

Påverkan på jobb/studier

Fontänhuset erbjuder en meningsfull sysselsättning precis enligt respondenternas förhoppning och även en stark gemenskap. Det valfria deltagande uppskattas och ger en känsla av trygghet, att det är okej att komma till huset även vid en sämre dag. Med fokus på individens styrkor och kompetens växer medlemmarna och upptäcker möjligheter framåt tillsammans med gruppen. Handledare stöttar på vägen mot studier och arbete genom kontakt med olika myndigheter som Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan, men ger även hjälp med skrivande av cv och stöd vid distansstudier. Möjligheten att ha en välkomnande plats med anställda som har tid att stötta socialt och praktiskt lyfts som en avgörande anledning till lyckade resultat. Medlemmarna berättade exempelvis att de;

"Fick jobb genom huset, hjälpt mig att klara av jobb genom social träning på fontänhus",

"Arbetsinriktning är central på huset"

"Hade ej gymnasie- eller grundskolekompetens, fixat under medlemskapet"

Fontänhus vs andra stöd och insatser

"100 mils avstånd! Har varit i psykiatrin 25 år, det är bara här jag återhämtat mig".

Medlemmarna delar med sig av många olika upplevelser där jämförelser med tidigare stöd och insatser visar på stora skillnader. Någon uppger att de inte tagit del av annat stöd, andra berättar att de tidigare hamnat i gråzoner mellan olika myndigheter eller att sjukskrivningen medfört hemmasittande utan någon som helst arbetslivsinriktad rehabilitering. Fontänhusen upplevs ha mer fokus på styrkor och kompetenser som individen och gruppen innehar, snarare än sjukdomar och diagnoser. En av medlemmarna anser att;

"på fontänhus mår folk bättre med färre resurser."

Fontänhusets kontinuitet, där inget slutdatum existerar för individens deltagande, anses som en stor styrka jämfört med andra stöd där det upplevs som att man "lämnas på gatan" efter avslutad insats.

Förändringar i mående efter deltagande

Medlemmarna vittnar om stor skillnad i mående, med större trygghet, ökad hälsa, fler metoder att hantera sitt mående samt ökat mod. Husens arbetssätt med "reach out" där medlemmar och handledare kontakter andra medlemmar vid frånvaro uppges ha stor betydelse som hjälpt att bryta isolering och som har gett kraft att våga och orka ta tag i utmaningar. Skillnaden beskrivs i ordalag såsom

"helt avgörande"

"det bästa som kunnat hänt mig i mitt liv"

"skillnad idag som natt och dag".

Jämställdhet

Medlemmarna berättar om dagliga genomgångar av husets regler samt husmöten och diskussionsmöten där de jobbar aktivt mot kränkningar och jargonger som finns i samhället. Nolltolerans mot sexism och allas lika värde är grundläggande i fontänhusets värderingar vilket är specificerade i husregler som alla medlemmar skriver under vid sitt inträde i föreningen. Verksamheten beskrivs som att den "skall vara så jämställd som möjligt, har en policy för värdegrunder, beteende, diskriminering, datapolicy." En av respondenterna upplever att det är fler män än kvinnor som söker hjälp och att det medfört att det är fler medlemmar av manligt kön. Att alla medlemmar innehar ett lika stort värde, oberoende av olikheter såsom kön, beskrivs som en av de grundläggande och viktigaste delarna i verksamheten.

Framtidstro

Det återfinns stort hopp hos medlemmarna kring hur det framtida måendet och arbetssituationen kommer se ut. Parallellt med ett fortsatt deltagande i fontänhuset uttrycker en majoritet av medlemmarna att de hoppas på arbetsträning, avslutade studier eller arbete inom ett år. En av respondenterna vill se en framtid där hen själv är med och startar upp ett nytt fontänhus. Med stöd av handledarna på huset ser medlemmarna positivt på sina framtida arbetsmöjligheter.

Livet utan fontänhus

Fontänhusets betydelse för medlemmarnas liv blir tydligt när flera av dem berättar att de inte tror att de vore vid livet idag, om det inte vore för sitt medlemskap i fontänhus. De delger hur deras psykiska och fysiska hälsa vore sämre och att deras behov av vård hade varit större utan Huset.

“Hade inte levt, varit så djupt nere i depression. Helt klart”.

En medlem tror att dennes livsmönster hade upprepat sig med vård inom psykiatri och sjukskrivning. Nu har individen hopp om fortsatt förlängning på den anställningen hen fick via fontänhus. Arbetsättet där både handledare och medlemmar hjälps åt att kontakta andra medlemmar vid frånvaro från huset lyfts upp som ett stöd som medför att isolering och depression kan brytas.

Övrigt

Målgruppen unga vuxna tros vara en grupp som vissa fontänhus delvis missar medan möjligheten att arbeta inom trädgård anses viktigt hos andra. Det faktum att fontänhus medlemskap och aktiviteter bygger på frivillighet beskrivs som en stor anledning till att nätverket upplevs så starkt och att gemenskapen är så stor. Det stora engagemanget hos chefer, arbetsledare och handledare lyfts fram som en av nyckelfaktorerna.

Sammanfattande analys

Det tydliga budskapet från medlemmarna är att de är nöjda eller till och med mycket nöjda med det stöd som de har fått från handledare och andra medlemmar inom sitt fontänhus. Det som främst lyfts fram av medlemmarna som framgångsfaktorer är en kombination av gemenskapen och rutinerna inom huset, stöttningen med arbetssökande och/eller studier samt frivilligheten i deltagandet.

Slutsatser och rekommendationer

Sammanfattande slutsatser

Generellt är det utvärderingens uppfattning att:

- Medlemmarna på fontänhusen får ett effektivt stöd för att deras mående ska förbättras och att det leder till betydligt förbättrad upplevd hälsa samt betydligt minskat behov av stöd från sjukvården.
- Flera medlemmar får ett så effektivt stöd att de klarar av att ta tydliga steg mot arbete, studier och egenförsörjning. Grunden för detta arbete finns inom ramen för verksamhetens 37 riktlinjer, där strukturen kring den Arbetsinriktade dagen spelar en viktig roll.
- Medlemmarna beskriver att de som helhet är mycket nöjda med det stöd som de får från fontänhusen och flera av de intervjuade individerna har berättat att stödet har varit direkt livsavgörande.
- Den samhällsekonomiska utvärderingen visar på hög lönsamhet samt att återbetalningstiden är kort. Huvudorsakerna är att insatsen kostar relativt lite i förhållande till de resultat som skapas i form av minskad förbrukning av sjukvård och andra samhällsresurser samt den ökade andelen av medlemmarna som klarar av arbete och studier. Både kommunen, regionen och staten får en positiv samhällsekonomisk lönsamhet. Återbetalningstiden på samhällsnivå är sju månader, vilket indikerar att fontänhusen är en effektiv insats för målgruppen.

Några strategiska funderingar

Fontänhusens viktigaste uppgift är att ge individer med psykisk ohälsa förutsättningar för en bättre livssituation socialt och, i ett nästa steg, ekonomisk självständighet genom en möjlighet till egenförsörjning. Med den arbetsinriktade dagen som grund i verksamheten skapas goda förutsättningar för att respektive hus kan arbeta och stötta individerna/medlemmarna i deras arbetslivsinriktade rehabilitering. Samtliga hus arbetar dessutom kvalitetscertifierat och med väl beprövade aktiviteter och metodik i rehabiliteringen.

För att sätta in fontänhusens verksamhet i ett bredare perspektiv är det viktigt att förstå i vilken kontext husen verkar. Att skapa och vidmakthålla ett samhälle med en väl utvecklad och fungerande välfärd, som inkluderar alla, är en stor utmaning både för politiker, personal inom offentliga sektorn och för övriga medborgare. Personer med olika funktionshinder har rätt till och behov av särskilda insatser under olika skeenden i livet. För personer med svårare och allvarligare psykiska sjukdomar och funktionsnedsättningar krävs många gånger kvalificerade insatser för att minska konsekvenserna av sjukdomen och risken att drabbas av sämre livskvalitet och ett ekonomiskt och socialt utanförskap.

För att vi skall fortsätta utveckla och behålla välfärden på en rimlig nivå i framtiden är det avgörande hur många i arbetsför ålder som faktiskt försörjer sig själva. Dessutom ser det mycket olika ut demografiskt i riket vad gäller förutsättningarna för hur många individer i arbetsför ålder som skall försörja sig själva och de yngre och äldre som inte jobbar. Enligt Regionfakta, (www.regionfakta.com), är spridningen mellan länens försörjningskvot år 2020 89,6 för Dalarna och Stockholm 66,8 med ett genomsnitt för Riket på 76,6. Ju

högre mått (kvot) desto tyngre försörjningsbörda för de som befinner sig i åldersgruppen 20 – 64 år.

Förutsättningarna för att få och behålla ett arbete för de mest utsatta grupperna har förändrats radikalt senaste åren genom den pågående pandemin samtidigt som klimatkrisen ställer krav på en omställning av samhällets olika delar, bl.a. näringsliv och den offentliga sektorn. För att skapa ett hållbart samhälle krävs nya kompetenser och fler som kan nå egenförsörjning i stället för passivt bidragsberoende.

Dessutom är arbetsmarknadspolitiken sedan flera år tillbaka under stark förändring, vilket skapat en osäkerhet vad som gäller för personer med mer komplexa och sammansatta behov, t.ex. personer med psykiska funktionshinder. Det är enligt vår bedömning sannolikt att de mest utsatta grupperna inte får ett tillräckligt uthålligt och långsiktigt bra stöd via Arbetsförmedlingen och Försäkringskassan för att nå egenförsörjning. Redan idag visar det sig genom att kommunerna får ta ett betydligt större ansvar för arbetsmarknadsinsatser än vad de är rustade för både ekonomiskt och personellt.

Sett till ovanstående förutsättningar och utmaningar har fontänhusen en mycket viktig uppgift oavsett om vi ser verksamheten ur ett individ- eller ett mer övergripande samhällsperspektiv. Fontänhusen verkar som en aktör i civilsamhället, vilket ger husen en unik roll och ställning relativt de offentliga insatserna inom arbetslivsinriktad rehabilitering. Medlemmarna tar del av husens verksamhet av fri vilja, vilket skapar en bra grund för att individen skall fortsätta utvecklas och öka sina möjligheter till studier och arbete. Medlemmarna har en fast punkt för sin rehabilitering vilken kan kompletteras med externa insatser utifrån det individuella behovet. När individerna går från bidragsberoende till egenförsörjning skapas tydliga ekonomiska värden genom att individen utvecklas, mår bättre och kan etablera sig eller komma tillbaka i ett arbete. Det är dessa värden som vi försökt fånga, beskriva och analysera i denna rapport.

Fontänhusen har stor betydelse och gör skillnad

Vi har under vår utvärderings genomförande haft ett stort antal kontakter med de olika fontänhusens, chefer, medlemmar och dess Riksförbund. Vi har även tagit del av en omfattande dokumentation kring verksamheten, bl.a. verksamhetsberättelser, förstudier, kvalitetskriterier för certifiering via 37 riktlinjer och samtliga hemsidor kopplade till verksamheten. Nedan redovisar vi några reflektioner med fokus på individ-, organisations- och samhällsperspektivet av verksamheten:

- En första mer allmän reflektion är att huvuddelen av Sveriges kommuner saknar tillgång till ett fontänhus och varför finns det exempelvis inte minst ett hus i varje län. Vi vet att frågan om att starta nya hus har drivits på många håll i landet och att det finns en hel del utmaningar bl.a. kring finansieringen, för att etablera nya hus. Det är därför bra att det finns ett omfattande informationsmaterial och stöd via Sveriges Fontänhus Riksförbund och de enskilda fontänhusen, för att underlätta för dem som vill öppna hus på nya orter.
- För medlemmarna har respektive fontänhus en avgörande betydelse för hälsan, det psykiska måendet och möjligheter till en vettig livssituation. Varje hus gör skillnad både på kort och lång sikt och individen behandlas med stor respekt och har en möjlighet att jobba med sin rehabilitering i egen takt.

- Genom den arbetsinriktade dagen skapar fontänhuset en plattform för arbetslivsinriktad rehabilitering för medlemmar i arbetsför ålder. Någon liknande långsiktigt permanent verksamhet finns inte i den offentliga verksamheten, d.v.s. med de aktiviteter, uthållighet och kontinuitet som husen kännetecknas av.
- Ordinarie offentliga insatser med fokus på arbetslivsinriktad rehabilitering präglas enligt vår uppfattning av brister i samordning, samverkan och samarbete mellan de olika aktörerna. Detta får stora konsekvenser för de individer med mer omfattande psykisk ohälsa, som behöver långsiktiga och uthålliga insatser. Fontänhusen utgår från en helhetssyn på individens livssituation med den arbetsinriktade dagen som bas. Medlemmarna stöttar varandra parallellt med att externa professioner som behövs i den arbetslivsinriktade rehabiliteringen kopplas in.
- Konsekvensen av den bristande samordningen och det kortsiktiga perspektivet är betydligt ökade kostnader för den offentliga vården och för de olika insatser för att stötta individerna mot egenförsörjning. Samhället skulle vinna mycket om det fanns fler fontänhus. Framst skulle berörda individer få tillgång till ett bra stöd för sin arbetslivsinriktade rehabilitering och ha möjligheter till en betydligt bättre livssituation relativt vad kortsiktiga icke samordnade insatser från de offentliga aktörerna sannolikt leder till. Samtidigt är det de offentliga aktörerna staten, regionen och kommunerna/städerna som i ett nästa steg får ta del av de positiva ekonomiska effekter som fontänhusen skapar. De ekonomiska effekterna skapas genom att medlemmarna förbrukar mindre samhällsresurser och ökar sin egenförsörjning genom arbete.

Avslutande rekommendationer

Avslutningsvis vill vi lyfta fram några rekommendationer vilka vi hoppas ska kunna bidra till diskussioner inom Sveriges Fontänhus Riksförbund, hos personal och medlemmar på respektive hus samt i samverkan med berörda parter, finansärer och intressenter. Vi är medvetna om att arbetet på fontänhusen ser lite olika ut och att husen har kommit olika långt i sitt arbete. Rekommendationerna nedan utgår dock från en övergripande nivå och det är upp till varje enskilt fontänhus att analysera på vilket sätt respektive hus kan dra nytta av rekommendationerna.

Utvärderingen rekommenderar Sveriges Fontänhus Riksförbund och respektive fontänhus att arbeta med följande:

- Fontänhusen bör ytterligare utveckla och förtydliga sin metodik, sin kompetens och sina nätverk med fokus på ökad matchning av medlemmar mot arbete och studier. BIP-forskningen, världens största forskningsstudie avseende arbetslivsinriktad rehabilitering, visar exempelvis tydligt att matchning mot arbete och studier är en avgörande framgångsfaktor för individens/medlemmens möjligheter att utvecklas och leva ett självständigt liv. Denna utvärdering visar att fontänhusen redan idag jobbar med fokus på arbete och studier. Samtidigt visar utvärderingen att det finns en stor grupp medlemmar som trots detta uppger att de inte är i en aktiv process mot just studier och arbete. Vi rekommenderar därför fontänhusen att analysera och vidta åtgärder för att ytterligare utveckla det arbetsinriktade arbetet. Metoder som är lämpliga att använda i detta arbete är exempelvis

Supported Employment. Supported Education och/eller IPS (Individual Placement Support). Fontänhusen jobbar till viss del redan enligt dessa eller liknande metoder. Men eftersom den absolut största samhällsekonomiska potentialen ligger i att fontänhusen kan öka andelen medlemmar som kan ta steget till studier och arbete är det av stor vikt att fontänhusen utvecklar detta arbete ytterligare. Vi rekommenderar även fontänhusen att utveckla sitt samarbete med kommunernas Arbetsmarknadsenheter samt med Arbetsförmedlingen. Kopplat till detta arbete bör även nätverk med lokala, socialt engagerade arbetsgivare utvecklas ytterligare.

- Skapa en gemensam, nationell modell för uppföljning av fontänhusens verksamhet. Detta blir både ett internt lärande och en möjlighet att synliggöra fontänhusens verksamhet på en aggregerad nationell nivå. Modellen för uppföljning bör fokusera på att följa upp och visa på skapade resultat, d.v.s. vilka stegförflyttningar har individerna/medlemmarna gjort i form av: 1) Hur många har gått till arbete och i vilken omfattning, 2) Hur många har gått till studier, 3) Hur många har gått till andra arbetslivsinriktade insatser?
- Modellen för uppföljningen bör utformas för att genomföra uppföljning över tid, för att kunna visa på hur hållbara och långsiktiga resultaten är. Genom idén med ett medlemskap bör det finnas goda förutsättningar att följa medlemmarna under längre tid. Denna långsiktiga uppföljning bör fokusera på att visa: 1) Klarar medlemmar som gått till arbete att behålla sitt arbete och eventuellt öka omfattning/tjänstgöringsgrad, 2) Klarar medlemmar som går till studier att avsluta sina studier med godkända resultat, 3) Klarar medlemmar som går till studier att i nästa steg ta sig in på arbetsmarknaden för att kunna försörja sig själva. 4) Klarar medlemmar att minska sitt bidragsberoende 5) Innebär etableringen på arbetsmarknaden mindre behov av offentliga insatser? 6) Innebär stödet från fontänhus att medlemmar som i dagsläget inte är aktuella för studier eller arbete ändå mår så pass mycket bättre att de får minskade behov av exempelvis hälso- och sjukvården?
- Syfte och mål måste för respektive fontänhus generellt bli tydligare, speciellt med koppling till den arbetslivsinriktade rehabiliteringen samt för att underlätta styrning och uppföljning. Målen bör formuleras med utgångspunkt från en nationell modell och med fokus på att skapa resultat och effekter på både individ- och organisationsnivå. I ett nästa steg kan verksamhetsberättelserna utvecklas för att tydligare visa resultat istället för en omfattande redovisning av genomförandet och aktiviteter.
- Fontänhusen bör aktivt använda denna utvärdering och kunskapen om de samhällsekonomiska resultaten både som underlag för interna analyser och beslutsfattande samt som underlag i strategiska diskussioner med finansiärer, andra berörda parter och intressenter.
- Vi vet att många av fontänhusen strävar mot att nå fler målgrupper, bl.a. UVAS, unga vuxna som varken arbetar eller studerar. Dessa ungdomar är i många fall i en väldigt utsatt situation och behöver stöd, struktur samt sysselsättning. Vi rekommenderar fontänhusen att fortsätta att utveckla sin verksamhet för att nå fler och nya målgrupper där fontänhusen skulle kunna göra skillnad.
- Slutligen vill vi lyfta fram möjligheterna med samverkan tillsammans med olika samordningsförbund. Vi vet att det redan idag finns viss samverkan. Payoff känner väl till samordningsförbundens verksamhet och det är vår uppfattning att

denna samverkan skulle kunna utvecklas ytterligare, i syfte att stärka stödet till medlemmarna och för att parterna i förbundet är ansvariga för insatser och samordning av den arbetslivsinriktade rehabiliteringen.

Avslutningsvis

Avslutningsvis vill Payoff tacka för förtroendet att genomföra detta uppdrag och för det goda och transparenta samarbetet tillsammans med representanter för Sveriges Fontänhus Riksförbund samt personal och medlemmar på ett antal fontänhus runt om i landet. Vi vill även önska er lycka till i ert fortsatta och viktiga arbete för att stödja utsatta grupper och att arbeta för ett jämställt och socialt hållbart samhället.

Jonas Huldt, Claes Malmquist och Sven Vikberg

Payoff AB

Bilaga

Analys av bakgrundsvariabler

För att kunna fördjupa utvärderingens analyser har följande bakgrundsvariabler valts ut i samråd med uppdragsgivaren

- kön
- ålder
- utbildning
- vilken var anledningen till att du sökte dig till fontänhus
- har du varit i kontakt med fontänhus fem gånger eller mer sedan du blev medlem

Den sista frågan har utgjort ett filter för möjligheten att svara på enkätens övriga frågor; de som svarade "nej" på den ansågs inte tillräckligt insatta i fontänhusens verksamhet för att kunna ge adekvata svar på övriga frågor.

Kön

Fördelningen av medlemmarnas kön redovisas i tabellen nedan.

Tabell 2. Medlemmarnas kön, andel av alla 92 respondenter

	Andel
Kvinnor	53%
Män	46%
Def mig som annan	1%

Det innebär att det är en tämligen jämn fördelning mellan könen med en liten övervikt på kvinnor. När vi exkluderat de medlemmar som svarat "nej" på fråga 5 minskar kvinnornas andel till 52 procent medan männens andel ökar till 47 procent.

Ålder

Fördelningen av medlemmarnas ålder redovisas i tabellen nedan.

Tabell 3. Medlemmarnas ålder, andel av alla 92 respondenter

	Andel
Under 20 år	0%
Mellan 21 och 30 år	17%
Mellan 31 och 40 år	26%
Mellan 41 och 50 år	22%
Mellan 50 och 67 år	32%
Över 67 år	3%

Det betyder att medianåldern för alla 92 som svarat på enkäten är mellan 41 och 50 år. Tre procent uppger sig vara över 67 år medan ingen är yngre än 20 år. När vi exkluderat de medlemmar som svarat "nej" på fråga 5 minskar åldersgruppen mellan 21 och 30 års andel till 16 procent medan åldersgruppen mellan 50 och 67 års andel till ökar till 33 procent. Det betyder att nästa hela populationen avser medlemmar i arbetsför ålder.

Utbildning

Fördelningen av medlemmarnas högsta utbildning med godkända betyg redovisas i tabellen nedan.

Tabell 4. Medlemmarnas högsta utbildningsnivå, andel av alla 92 respondenter

	Andel
Ej avslutad grundskola	5%
Avslutad grundskola med godkända betyg	13%
Avslutad gymnasieutbildning med godkända betyg	39%
Avslutad högskoleutbildning med godkända betyg	33%
Annan avslutad utbildning, ange vad...	10%

Det betyder att en tredjedel av medlemmarna har en avslutad högskoleutbildning med godkända betyg och att drygt två tredjedelar har minst gymnasieutbildning med godkända betyg. Fem procent har ej avslutad grundskola. När vi exkluderat de medlemmar som svarat "nej" på fråga 5 är andelen som har minst gymnasieutbildning med godkända betyg oförändrad medan andelen som har högst avslutad grundskola har ökat med två procentenheter.

Exempel på "Annan avslutad utbildning" är;

- Tvåårig YH-utbildning
- Enstaka universitetskurser
- Sthlm KomVux
- Säljare
- Personlig tränare
- Kostrådgivning
- Båtbyggeri och finsnickeriutbildning Orust.

När vi längre fram i resultatredovisningen delar upp vissa svar på "hög" – respektive "låg-utbildade" definierar vi "högutbildade" som de 72 procent som har minst avslutad gymnasieutbildning med godkända betyg medan de "lågutbildade" utgörs av de 18 procent som ej har avslutad grundskola med godkända betyg.

Anledning att söka sig till fontänhus

I enkäten fanns fem fasta frågealternativ att svara på (se tabellen nedan) plus ett öppet svarsalternativ. Varje respondent kunde välja upp till tre olika alternativ.

Tabell 5. Medlemmarnas anledning att söka sig till fontänhus, andel av alla 92 respondenter

	Andel
1. Hade inget att göra	27%
2. Kände mig ensam	32%
3. Hade hört positiva saker om Huset	40%
4. Behövde struktur på dagen	43%
5. Behövde hjälp att komma igång med jobb/studier	22%
6. Annat, ange vad	15%

Svaren visar att det finns en mängd olika skäl till att medlemmarna sökte sig till fontänhus. I störst utsträckning sökte sig medlemmarna till fontänhuset på grund av att de hört positiva saker samt sökte något som gav struktur till dagen. Nästan samtliga angav tre olika alternativ därav är den sammanlagda procentsiffran långt över 100 procent.

På den öppna frågan "Annat, ange vad.." angavs bl a följande svar;

- Jag har social fobi och detta blev bra för mig i terapisyfte
- Del i återfallsprevention från Vuxenbehandlingen på Individ & Familj
- Klarade inte av ett arbete pga psykisk ohälsa men behövde arbeta
- Behövde ha en mening, något att göra för att inte bli tokig hemma. Sakta börja klara av det sociala igen.
- Hade sökt mig till psykiatrin, noll respons, och då jag är en nyfiken och aldrig vill fastna i en negativ fas, så ringde jag helt sonika upp FH, efter att upplevt ångestloppet som rena glädjeruset.
- Försök till att bryta isolering. Överstimulering.
- Kände medlemmar sen innan som rekommenderade fontänhuset.
- Kände mig inte redo för arbetslivet än, behövde ett trappsteg
- Arbetsförmedlingen förmedlade kontakt
- Bryta isolering
- Jag hade fått tips om att det fanns en specifik aktivitet där som jag var intresserad av att delta i och jag ville dessutom gärna försöka bygga upp ett tryggt kontaktnätverk.
- Via Arbetsförmedlingen när deras SIUS-verksamhet lades ner. Det var tänkt som en arbetsprövningsplats.
- Del av ett återfallspreventionsprogram som Individ & Familj gav mig
- Jag mådde riktigt psykiskt dåligt efter åtskilliga dödsfall och annat.

Kontakt med fontänhus fem gånger eller mer

Denna fråga ställdes som ett filter, syftet var att de som inte varit i kontakt med sitt Hus fler än fem gånger inte skulle besvara enkätens övriga frågor pga. för låg kännedom om Husets verksamhet.

Tabell 6. Medlemmar som varit i kontakt med fontänhus fem gånger eller mer, andel av alla 92 respondenter

	Andel
Ja	93%
Nej	7%

Sju procent, motsvarande sex medlemmar, svarade nej på denna fråga vilket innebär att 86 respondenter besvarade enkätens övriga frågor.

Som kommentarer för de som svarade "nej" angavs följande svar;

- Kändes inte som rätt plats för mig....
- Det har inte funnits något behov.
- Ej velat

Dnr

Årsredovisning 2023

Beslutad av styrelsen 2024-03-22

Ordförande har ordet

Har precis lämnat ett händelserikt verksamhetsår bakom oss. 2023 hade vi ungefär samma budget som året innan. Dock fick förbundet en delvis ny styrelse då det var allmänna val 2022 och den nyvalds styrelsen tillträdde första april 2023.

Styrelsen fortsatte under 2023 med att utveckla Arbetsmarknadstorget. Merparten av förbundets individinriktade insatser är kopplade till Arbetsmarknadstorget. Dock vill jag belysa några insatser som styrelsen jobbade med under föregående år som *inte* var direkt kopplade till Arbetsmarknadstorget.

I början av 2023 blev styrelsen uppvaktad av intresseföreningen Fontänhus ang. en förprojektering under året. Styrelsen ställde sig väldigt positiv till att bidra ekonomisk till förprojekteringen men av olika anledningar så kom den inte i gång förrän under 2024.

Fontänhus är en ett koncept för en rehabiliterande verksamhet för vuxna människor med en psykiskohälsa.

Det andra jag vill belysa är att vi under 2023 började tillsammans med Vuxenutbildningen och verksamhetsområdet arbete och försörjning inom IAF och Arbetsförmedlingen att försöka hitta ett nytt arbetssätt för de individer som har en lång progression i det svenska språket. Just denna målgrupp är en grupp som står väldigt långt ifrån vår arbetsmarknad.

Det gångna verksamhetsåret präglas av en mycket god samverkan mellan Sundsvalls kommun, Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan samt region Västernorrland i syfte att stärka den enskilde individen så att hen blir mer självständig. Året präglades verkligen av en mycket hög grad av måluppfyllelse bland förbundets alla insatser. Ett av många mål som jag vill belysa är:

- Målsättningen är att under 2023 genomföra minst 60 subventionerade anställningar med stöd av; lönebidrag, nystartsjobb och introduktionsjobb.

Resultatet överträffade det mesta med 164 anställningar eller 273 %. Genom förbundets deltagande så har Sundsvall fått över 100 nya självständiga skattebetalare.

Samverkan gör vi skillnad!

Sundsvall 2024-03-01
Jonas Väst

Innehållsförteckning sidor

ORDFÖRANDE HAR ORDET	2
1. FÖRVALTNINGSBERÄTTELSE	3
1.1. Översikt över verksamhetens utveckling	5
1.2. Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning	5
1.3. Händelser av väsentlig betydelse.....	5
1.4. Styrning och uppföljning av verksamheten	6
1.5. God ekonomisk hushållning, måluppfyllelse och ekonomisk ställning	8
1.5.1 Sammanställning av resultat från Samordningsförbundets individinriktade insatser	8
1.5.2 Inriktning 2022–2024	9
1.5.3 Verksamhetens mål 2023	9
1.5.4 Mål för ekonomi och god ekonomisk hushållning 2023	13
1.5.5 Målgrupper	13
1.5.6 Uppföljning och resultat för individinriktade insatser	13
1.5.7 Uppföljning och resultat för strukturövergripande insatser	19
1.5.8 Balanskravsresultat	21
1.6. Väsentliga personalförhållanden	21
1.7. Förväntad utveckling	21
2. RESULTATRÄKNING	22
2.1 Detaljerad budgetuppföljning 2023, tusentals kronor	23
3. BALANSRÄKNING	24
4. KASSAFLÖDESANALYS	25
5. DRIFTREDOVISNING	25
6. NOTER	26
7. STYRELSENS UNDERSKRIFT	27

1. Förvaltningsberättelse

Samordningsförbundet i Sundsvall redovisar årsredovisning för perioden mellan den 1 januari till den 31 december 2023. Förvaltningsberättelsen ska omfatta/beskriva nedanstående områden i enlighet med lagen (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning i tillämpliga delar. Förvaltningsberättelsens struktur följer RKR:s rekommendation R15, med vissa tillämpningar i förhållande till Finsam-förbundens struktur.

Årsredovisningen innehåller en översiktlig redogörelse av resultat och verksamhetsutveckling samt en redovisning av det ekonomiska utfallet för budgetåret 2023.

Till redovisningen hör bilagor gällande slutrapporter från insatser samt resultatrapport från NNS indikatorsenkäter.

Sammanfattning av verksamhetsåret 2023

För 2023 får Samordningsförbundet i Sundsvall 7 360 000 kr i driftsbidrag från huvudmännen, vilket är en minskning med 18 000 kr jämfört med från föregående år, tillsammans med det egna kapitalet förfogar förbundet över 8 172 116 kr för 2023. Kostnader för de insatser styrelsen beslutat om uppgick till 5 774 942 kr. 5 182 188 kr gick till individinriktade insatser, vilket motsvarar 70 % av driftsbidraget. 592 754 kr gick till strukturövergripande insatser vilket motsvarar 8 % av driftsbidraget. Resultatet för 2023 blev ett plusresultat på 476 308 kr. Med årets resultat har förbundet ett eget kapital 1 288 424 kr vid ingången till 2024.

Ett av förbundens mål är att individer som är i behov av samordnade rehabiliteringsinsatser skall uppnå eller förbättra sin arbetsförmåga. Under året har 199 personer, som fått stöd av Samordningsförbundets insatser, gått vidare till arbete eller studier. Samma siffra för 2022 var 137.

Ett mål som förbundet har för 2023 på strukturnivå är att fler upplever att samverkansstrukturen inom Samordningsförbundet i Sundsvall är en fungerande plattform för att initiera, upprätthålla och underhålla relationen mellan inblandade parter 2023 jämfört med 2022. Med svar från NNS indikatorsenkäter, kan utläsas att 92% av personalen, 78% av cheferna och 83% av styrelsen anser att samverkansstrukturen inom förbundet är en fungerande plattform. Jämfört med 2022 har det skett en tydlig ökning för personal med 25% och 11% för parternas chefer. Resultatet för styrelsen är oförändrat.

Ett annat mål för förbunden är att vi ska vara resurseffektiva. Förbundet hade i princip nästan samma ekonomiska förutsättningar 2023 som 2022. De insatser styrelsen valde att prioritera under 2023 var något färre under 2023 jämfört med 2022. Att då fler individer fått tagit del av förbundets insatser under 2023(734 individer) jämfört med 2022(713 individer) samt att fler avslutades till arbete eller studier (199 under 2023 jmf. 137 under 2022). Därmed anses målet uppfyllt.

Tabell 1, Sammanställning av resultat från Samordningsförbundets individinriktade insatser

Insatser 2023	Antal deltagare (♀/♂)	Volyminsats	Utfall arbete (♀/♂)	Utfall studier (♀/♂)
Arbetsförmedlare på AMT	398(175/223)	270	164(72/92)	9(4/5)
Arbetskonsulent AE	45(25/20)	ej aktuellt	5(3/2)	0
Arbetskonsulent gemensam	39(23/14)	ej aktuellt	5(2/3)	1(1/0)
Försäkringskassan på AMT	39(29/10)	111	5(3/2)	0
Psykolog	49(32/17)	207	3(2/1)	3(3/0)
Arbetsterapeut	40(20/20)	252	4(3/1)	0
SIP-samordnare på AMT	124(55/69)	179	0	0
Totalt	734(359/373)	1019	186(85/101)	13(8/5)

Som volyminsats räknas varje tillfälle som den insatsen gett kortare konsultativt stöd, antingen till en deltagare eller till annan personal på Arbetsmarknadstorget (AMT).

Organisation

Samordningsförbundet Sundsvall bildades den 1 december 2004 då alla fyra parter antog förbundsordningen. En reviderad förbundsordning antogs av parterna den 1 januari 2011 som fortfarande gäller. Samordningsförbundet är en fristående juridisk organisation med Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, Region Västernorrland och Sundsvalls kommun som medlemmar. Förbundets organisation består av en styrelse bestående av fyra ledamöter och fyra ersättare utsedda av förbundens medlemmar. Styrelsen är förbundets högst beslutande organ som ansvar för utveckling och ekonomi. Styrelsens arbete regleras i förbundsordningen. Till sin hjälp har styrelsen en förbundschef och en biträdande förbundschef. Bägge dessa är anställd av Sundsvalls kommun men dessa tjänster köps av förbundet.

Uppdrag

De verksamheter som förbundet finansierar kompletterar förbundsmedlemmarnas ordinarie verksamhet. Samordningsförbundets uppgift är i första hand att verka för att invånarna ska få stöd och rehabilitering till egen försörjning. På individnivå verkar Samordningsförbundet genom att finansiera insatser som bedrivs av de samverkande parterna. Samordningsförbundet stödjer också aktivt insatser som syftar till att skapa strukturella förutsättningar för att förbundsmedlemmarna ska kunna samarbeta bättre. Det kan till exempel handla om kompetensutveckling och kunskapsutbyte.

Finansiering

Samordningsförbundet Sundsvall finansieras via Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen med hälften av medlen, Region Västernorrland med en fjärdedel och Sundsvalls kommun med resterande fjärdedel. För 2023 får Samordningsförbundet i Sundsvall 7 360 000 kr i driftsbidrag från huvudmännen.

Verksamhetsidé och vision

Visionen för Samordningsförbundets arbete är "Samverkan som gör skillnad". Det övergripande målet med finansiell samordning inom rehabiliteringsområdet är att samhällets resurser används på ett bättre och mer effektivt sätt för att möjliggöra förbättrad hälsa och förmåga till förvärvsarbete och/eller studier hos medborgare i Sundsvalls kommun. De lokala behoven och kunskaperna ligger till grund för Samordningsförbundet i Sundsvalls inriktning och omfattning.

1.1. Översikt över verksamhetens utveckling

	2023	2022	2021	2020	2019
Verksamhetens intäkter	7 367 305	7 377 991	7 378 001	7 378 000	7 424 000
Verksamhetens kostnader	6 890 997	7 787 213	7 664 255	7 213 245	7 109 107
Årets resultat	476 308	-409 222	-286 254	164 757	314 893
Soliditet	33 %	22 %	33%	32%	30%
Antal anställda	0	0	0	0	0

Från och med verksamhetsåret 2016 så ligger en gemensamt beslutad fördelningsmodell till grund för den statliga tilldelningen till Samordningsförbunden. Samordningsförbundet Sundsvall har ingen egen anställd personal utan tjänsten förbundschef och biträdande förbundschef köps in av Sundsvalls kommun. Detta finns reglerat i ett avtal.

1.2. Viktiga förhållanden för resultat och ekonomisk ställning

För 2023 får Samordningsförbundet i Sundsvall 7 360 000 kr i driftsbidrag från huvudmännen, vilket är en minskning med 18 000 kr jämfört med från föregående år, tillsammans med det egna kapitalet förfogar förbundet över 8 172 116 kr för 2023.

Kostnader för de insatser styrelsen beslutat om uppgick till 5 774 942 kr. 5 182 188 kr gick till individinriktade insatser, vilket motsvarar 70 % av driftsbidraget. 592 754 kr gick till strukturövergripande insatser vilket motsvarar 8 % av driftsbidraget. Resultatet för 2023 blev ett plusresultat på 476 308 kr. Med årets resultat har förbundet ett eget kapital 1 288 424 kr vid ingången till 2024.

Detta gör att förbundet har ett eget kapital vid årets slut som ligger under Nationella rådets rekommendationer om storlek på eget kapital. Förbundet har under 2020, 2021 och 2022 fått samma tilldelning av driftsbidrag från huvudmännen men inför verksamhetsåret 2023 får förbundet en sänkning med totalt 18 000 kr i driftsbidrag från huvudmännen. Om detta är en trend att förbundet kommer att få minskat driftsbidrag finns en oro för förbundet framtida ekonomi. Orsaker till att förbundet gör ett plusresultat i år är att två insatser som var planerade att starta upp under 2023 inte kommit i gång. En av insatserna Bransch SFI - språket är nyckeln till arbete startade upp i januari 2024. Den andra insatsen förbundet reserverat medel till var förprojektering av ett Fontänhus i Sundsvall. Den kommer att genomföras under 2024.

1.3. Händelser av väsentlig betydelse

Den 27/4 arrangerades en inspirationsdag tillsammans med övriga förbund i länet, med temat SFI-elever med långsam språkprogression. Cirka 90 personer deltog och verksamhetschefer inom vuxenutbildningen i länet, rektorer för SFI, SFI lärare och nyckelpersoner inom kommunernas arbetsmarknadsförvaltningar var representerade. Resultatet av den dagen var att vi under hösten skulle starta upp Bransch SFI - språket är nyckeln med vuxenutbildningen i Sundsvall som projektägare. Starten av kursen blev framflyttat till i början av 2024.

Ett analysteam har bildats under 2023. Syftet med analysteamet är att ge Samordningsförbundets styrelse, strategirådet och våra huvudmän en tydlig helhetsbild av nuläget för människor utanför arbetsmarknaden i Sundsvall. Underlaget ska ge förutsättningar för att tydligare styra Samordningsförbundets arbete. Analysteamet beskriver hur livssituationen ser ut på ett övergripande plan, för de människor som kommer i kontakt med Samordningsförbundets medlemmar och som står utanför den reguljära arbetsmarknaden av något skäl.

Förbundet har fortsatt använda sig Indikatorsprojektets av enkäter under 2023. Indikatorer för finansiell samordning är ett instrument för Samordningsförbundet att bedöma egen verksamhetsutveckling över tid, möjliggöra jämförelser mellan förbund, samt ge förbund och ingående parter ett stöd att förbättra samordningen av arbetslivsrehabiliterande insatser. Förbundet har tillsammans med Hjärnkoll anordnat en föreläsningsserie under hösten med tema "psykisk(o)hälsa". Det har varit Hjärnkollambassadörer som varit föreläsare.

Vår vice ordförande blev på årsmötet invald i NNS styrelse. (Nationella Nätverket för Samordningsförbund)

1.4. Styrning och uppföljning av verksamheten

Samordningsförbundet verkar utifrån Lagen om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser (2003:1210) och förbundsordningen som beslutats av Samordningsförbundets medlemmar. Styrelsen är Samordningsförbundets högsta beslutande och förvaltande organ som har ansvar för utveckling och ekonomi. Styrelsens arbete regleras i förbundsordningen. I styrelsen ingår politiskt valda representanter från Sundsvalls kommun och Region Västernorrland. Försäkringskassan och Arbetsförmedlingen företräds av tjänstemän. Varje medlem har en ordinarie och en ersättare. Styrelsen har följande dokument för sin interna kontroll, risk och väsentlighetanalys, internkontrollplan, delegationsordning, attest och utanordningsinstruktioner. Styrelsen har tagit beslut om att följa Sundsvalls kommuns beslut om sammanträdesersättningar och förrättningsarvoden. Styrelsen får både via muntliga dragningar som skriftliga redovisningar från de insatser man finansierar gällande hur verksamheterna utvecklas. Avtal tecknas med respektive insatsägare där det framgår hur redovisning av verksamhet skall ske.

Styrelsen får kvartalsvis en genomgång av budget i förbundet. Samordningsförbundet Sundsvall upprättar också ett delårsbokslut per den 30 juni och ett årsbokslut.

Styrelsen antog den 25 november 2022 en budget och verksamhetsplan för 2023 och plan för 2024–2025. En ny styrelse tillträdde den 1 april. Caroline Nordgren från Region Västernorrland kom in som ny ersättare från regionen.

Vid det konstituerande styrelsemötet valdes Jonas Väst till ordförande och Christina Nordenö till vice ordförande för Samordningsförbundet Sundsvall.

Styrelsen har under året haft 8 protokollförda sammanträden: 27/1, 21/2, 3/4 konstituerande möte, 28/4, 26/5, 29/8, 27/10 och 28/11.

Styrelsen antog på sitt styrelsemöte den 28/4 en resepolicy och hur deltagande på konferenser och utbildningar ska ske. De utbildningar eller konferenser som ledamöter från styrelsen deltar redovisas på nästkommande styrelsemöte.

Utöver styrelsemöten har styrelsen haft ett antal arbetsmöten under året.

Styrelsen har under verksamhetsåret bestått av följande ledamöter:

Styrelsen har under 1/1 2023 till 31/12 2023 bestått av följande ledamöter:

Ordinarie:

Christina Nordenö

Jonas Väst

Peter Pettersson

Lina Kempe

Region Västernorrland

Sundsvalls kommun

Arbetsförmedlingen

Försäkringskassan

Ersättare:

Sanna Jonsson t.o.m. 31/3
Caroline Nordgren fr.o.m. 1/4
Thomas Burman
Pia Persbo
Lotta Qvarnlöf

Region Västernorrland
Region Västernorrland
Sundsvalls kommun
Arbetsförmedlingen
Försäkringskassan

Ändrade förutsättningar för Samordningsförbunden att följa upp finansierad verksamhet. Samordningsförbunden har utifrån förarbeten och lagstiftning ett tydligt uppdrag att följa upp sin verksamhet och finansierade insatser. Under 2023 har stora förändringar skett i det nationella uppföljningssystem som hittills har tillhandahållits av Försäkringskassan. Detta påverkar såväl den nationella som den lokala uppföljningen och möjligheten att redovisa omfattningen och resultatet av förbundsfinansierade insatser.

Samordningsförbunden har under nära 20 år haft tillgång till ett nationellt system för att genom sina medlemmar samla in individdata för deltagare i insatser finansierade av Samordningsförbund.

På så sätt har förbunden kunnat följa resultatet av de finansierade insatserna på aggregerad nivå både lokalt och nationellt. Uppföljningen har bland annat omfattat deltagares kön, ålder, kommund tillhörighet, utbildningsnivå och försörjning samt sysselsättning före och efter insats. År 2021 påbörjades arbetet med att ersätta systemet, då det byggde på gammal teknik och nått slutet av sin livscykel. Det nya systemet var från början tänkt att innehålla liknande variabler men skulle vara mer träffsäkert och ge bättre möjligheter för uppföljning.

År 2022 fattade dock Försäkringskassan beslut om att inte driftsätta det nya systemet. Motiveringen var att rättsavdelningen vid granskning av systemet gjort en ny tolkning av befintligt lagrum med slutsatsen att det finns brister i lagstödet för att hantera uppgifter om deltagare i sektorövergripande insatser.

Under våren 2023 lanserades därför ett mycket förenklat system för uppföljning där enbart antalet nya deltagare uppdelat på juridiskt kön anges.

Beslutet innebär att Samordningsförbundens medlemmar från och med januari 2023 inte längre kan samla in individdata inom den finansiella samordningen. I praktiken innebär det att vi saknar ett nationellt stöd för att följa upp deltagare i finansierade insatser samt hur stor andel som avslutas till arbete/studier. Konsekvensen är att det inte längre är möjligt att följa lagstiftningens intentioner om att Samordningsförbunden ska svara för uppföljning och utvärdering av den finansierade verksamheten.

1.5. God ekonomisk hushållning, måluppfyllelse och ekonomisk ställning

1.5.1 Sammanställning av resultat från Samordningsförbundets individinriktade insatser

Insatser 2023	Antal deltagare (♀/♂)	Volyminsats	Utfall arbete (♀/♂)	Utfall studier (♀/♂)
Arbetsförmedlare på AMT	398(175/223)	270	164(72/92)	9(4/5)
Arbetskonsulent AE	45(25/20)	ej aktuellt	5(3/2)	0
Arbetskonsulent gemensam	39(23/14)	ej aktuellt	5(2/3)	1(1/0)
Försäkringskassan på AMT	39(29/10)	111	5(3/2)	0
Psykolog	49(32/17)	207	3(2/1)	3(3/0)
Arbetsterapeut	40(20/20)	252	4(3/1)	0
SIP-samordnare på AMT	124(55/69)	179	0	0
Totalt	734(359/373)	1019	186(85/101)	13(8/5)

Som volyminsats räknas varje tillfälle som den insatsen gett kortare konsultativt stöd, antingen till en deltagare eller till annan personal på Arbetsmarknadstorget (AMT).

Siffrorna gällande antal deltagare är sammanställt från respektive insats årsrapport, då vi för närvarande inte har något bra uppföljningssystem på nationell nivå. Det uppföljningssystem vi idag använder oss av "uppföljning Finsam" går det inte att registrera på individnivå utan endast antal som varit i insatser finansierade av förbunden. Det bör därför förtydligas att 734 deltagare inte är unika individer utan en del av dem sannolikt har haft kontakt med fler än en insats under året. Resultatet för de insatser som registrerar volyminsats står för varje tillfälle som den insatsen gett kortare konsultativt stöd, antingen till en deltagare eller till annan personal på Arbetsmarknadstorget (AMT).

Det måste anses oerhört glädjande att 734 individer 2023 fått individinriktat stöd, för att ta steg mot arbetsmarknaden eller studier. 2022 var motsvarande siffra 713 individer. 2023 var kostnaden för att bedriva dessa insatser, 5 182 188 kr, motsvarande siffra för 2022 var 5 755 696. Med detta som bakgrund bedöms förbundets verksamhet som mer resurseffektiv jämfört med föregående år.

När man sedan analyserar utfallet i de insatser förbundet finansierar har alltså över 199 deltagare gått vidare till anställningar eller studier under året, vilket är 62 fler jämfört mot föregående år. Det bör observeras att resultatet gällande antal till arbete och studier bedöms vara exceptionellt högt. Vår analys är att det beror på en ovanligt stark arbetsmarknad. Vår bedömning är att det sannolikt kommer att vara svårt att nå ett sådant resultat under 2024. Kostnadsfördelning mellan administration/styrelse och individinriktade insatser respektive strukturövergripande insatser är att 70 % gått till individinriktade insatser, 8 % till struktur övergripande insatser och 22 % till administration/styrelse av förbundets förbrukade medel 2023.

Styrelsens sammanfattande bedömning av utfallet av insatserna

Styrelsen gläder sig åt att året resultat av de insatser förbundet finansierar har en mycket hög grad av måluppfyllelse. Både vad gäller personer till arbete och studier och de verksamhetsmål förbundet mäter via Indikatorsenkäterna. Totalt i de förbundsfinansierade insatser har 199 individer gått vidare till arbete eller studier. Att Arbetsmarknadstorget under 2023 fortsatt sitt utvecklingsarbete

med BIP och att personalen där nu kan mäta sina deltagares stegförflyttning mot arbete, genom skattningsverktyget SKAPA, känns också viktigt både utifrån verksamheten men även för deltagarnas skull, så att de kan se vilka viktiga framsteg som görs på vägen mot ett arbete och självförsörjning. Styrelsen vill också uppmärksamma det goda samverkans klimat som varit under året mellan berörda parter.

Uppföljning av verksamheten

1.5.2 Inriktning 2022–2024

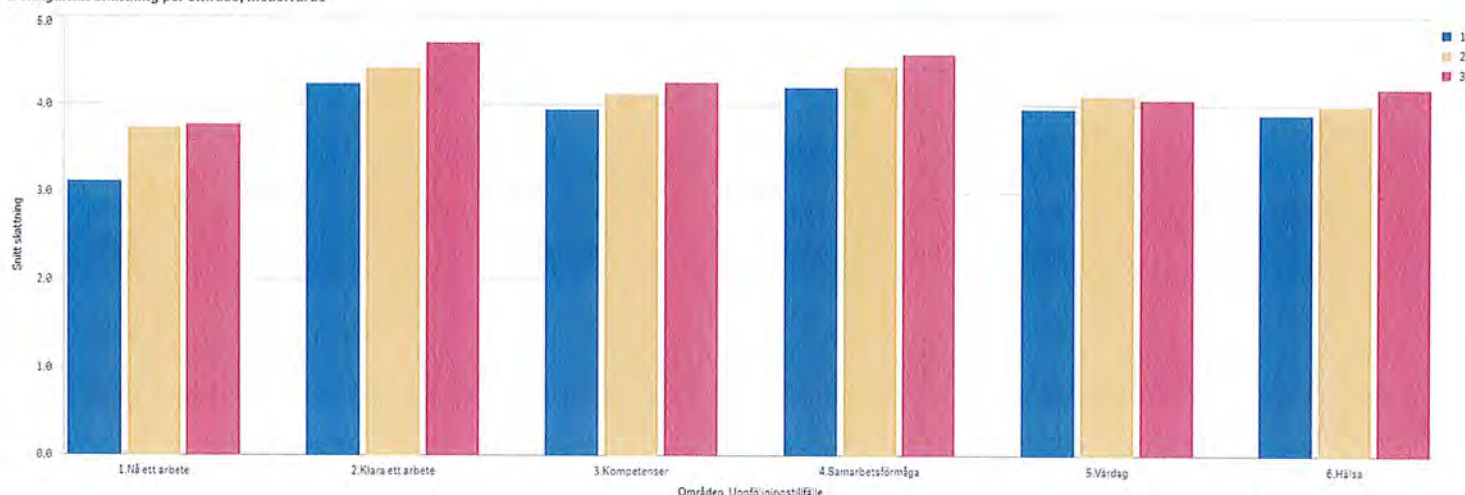
Det övergripande målet med finansiell samordning inom rehabiliteringsområdet är att samhällets resurser används på ett bättre och mer effektivt sätt för att möjliggöra förbättrad hälsa och förmåga till förvärvsarbete och/eller studier hos medborgare i Sundsvalls kommun. Sedan några tillbaka är Arbetsmarknadstorget i Sundsvall den naturliga samverkansytan för att uppnå detta övergripande mål.

- Fortsätta stödja och utveckla Arbetsmarknadstorget i Sundsvall och när nya idéer om insatser/projekt tas fram i samverkan är det styrelsens önskan att det skall undersökas huruvida de kan vara en del av AMT eller inte.
- Fortsätta utveckla och förbättra den samverkansstruktur som finns kring Samordningsförbundet i Sundsvall.

1.5.3 Verksamhetens mål 2023

- Fler deltagare i individinriktade insatser avslutas till studier eller arbete 2023 jämfört med 2022.
Utfall: Under 2022 avslutades totalt 137 individer till arbete eller studier. Motsvarande siffra under 2023 var 199 individer, varav 93 kvinnor och 103 män. Förbundet anser därmed att målet är uppnått. En förklaring till det höga resultatet bedöms vara att arbetsmarknaden fortsatt har varit mycket stark. Detta kan nog inte ses som ett normalt år gällande utfall till arbete eller studier.
- Fler deltagare i individinriktade insatser närmar sig egen försörjning 2023 jämfört med 2022.

Deltagarnas skattning per område, medelvärde

Utfall: SKAPA (skattning av progression mot arbete) är ett självskattningsinstrument som bygger på de sex indikatorer som har störts påverkan på en deltagares möjlighet att skaffa ett arbete eller komma i studier. I diagrammet nedan, kan det utläsas att medelvärdet har ökat inom samtliga områden, från mätillfälle 1-3. Antal deltagare som utfört mätning 1 är, 266 stycken, mätning 2 är det 122 stycken och slutligen mätning 3 har 31 stycken gjort hittills. Mätningar görs med cirka tre månaders mellanrum.

I tabell 2 nedan från "Resultatrapport från NNS indikatorsenkäter", bilaga 8, kan utläsas att 86% av deltagarna i en pågående insats anser att de är mera redo att arbeta eller studera jämfört med innan de fick hjälp av insatsen. Vilket är en ökning med 1% jämfört med 2022 års resultat, dock kan det noteras att det finns vissa skillnader mellan män och kvinnors upplevelse.

Med stöd av resultatet från både SKAPA och enkätsvaren, anser förbundet att målet är uppnått.

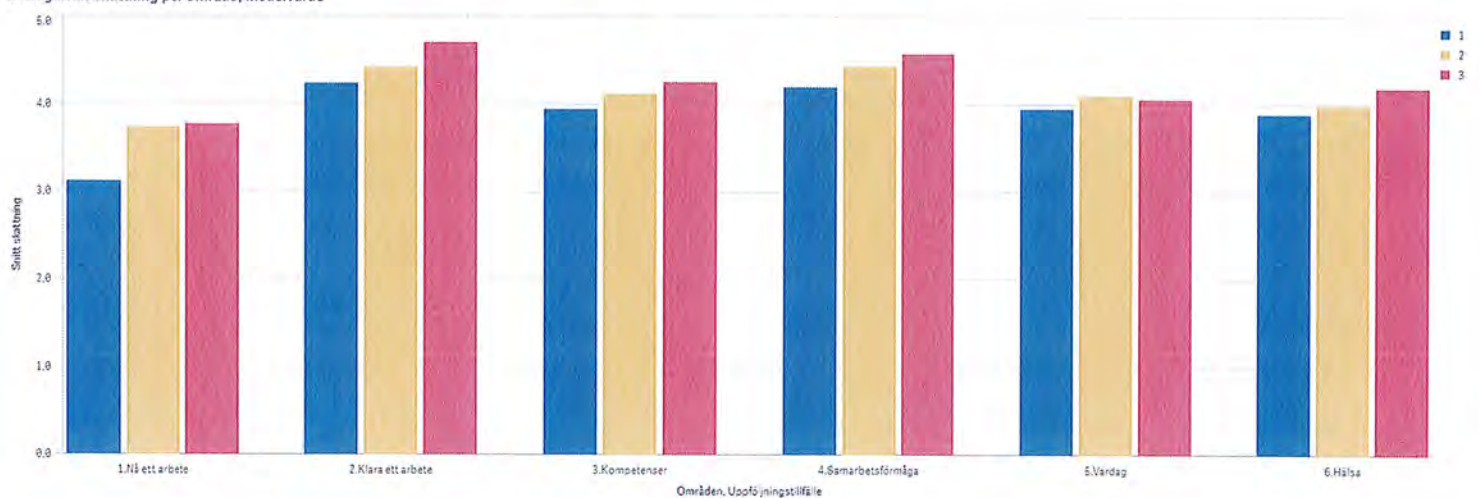
Tabell 2, sammanställning av deltagares skattning huruvida de är med redo att arbeta eller studera.

	Negativt	Varken eller	Positivt (Klart positivt)		Resultat jämfört med 2022
Känner du dig mer redo att kunna arbeta/studera jämfört med innan du fick kontakt med oss?	Deltagare - pågåendeenkät			svarsfrekvens	
<i>samtliga (n=42)</i>	0%	14%	86% (76%)	100%	↑ 1%
<i>kvinnor (n=19)</i>	0%	26%	74% (68%)	100%	↓ 10%
<i>män (n=23)</i>	0%	4%	96% (83%)	100%	↑ 11%

Som positiva svar räknas svarsalternativen till stor del, till mycket stor del, och helt och hållet. Graderingen "klart positivt" är en summering av de två sistnämnda svarsalternativen. Som negativa svar räknas svarsalternativen till liten del och inte alls.

- Fler deltagare i individriktade insatser upplever att de fått hjälp att utveckla sätt att hantera sin situation 2023 jämfört med 2022.

Deltagarnas skattning per område, medelvärde

Utfall: SKAPA (skattning av progression mot arbete) är ett självskattningsinstrument som bygger på de sex indikatorer som har störts påverkan på en deltagares möjlighet att skaffa ett arbete eller komma i studier. I diagrammet nedan, kan det utläsas att medelvärdet har ökat inom området hälsa från ett medelvärde vid tillfälle 1 på 3.9 till

ett medelvärde på 4.2 vid mättillfälle 3. Antal deltagare som utfört mätning 1 är 266 stycken, mätning 2 är det 122 stycken och slutligen mätning 3 har 31 stycken slutfört hittills. Mätningar görs med cirka tre månaders mellanrum.

I tabell 3 nedan, från "Resultatrapport från NNS indikatorsenkäter", bilaga 8, kan utläsas att 96% av männen och 95% av kvinnorna i en pågående insats anser att de har fått hjälp med att hantera sin situation. Jämfört med 2022 var resultatet för män 91% och för kvinnor 79%. Gällande deltagare som avslutat sin insats anger 85% av männen och 93% av kvinnorna att de fått hjälp att hantera sin situation. Jämfört med 2022 var resultatet för män 95% och för kvinnor 80%.

Med både SKAPA och enkätsvaren som underlag anser förbundet att målet totalt sett är uppnått, även om det finns någon respondentgrupp som haft en viss negativ utveckling.

Tabell 3, Sammanställning av deltagares skattning huruvida stödet hjälpt dem att hantera sin situation.

	Negativt	Varken eller	Positivt (Klart positivt)		Resultat jämfört med 2022
Har det stöd du fått hjälpt dig att hantera din situation?	Deltagare - pågåendeenkät			svarsfrekvens	
<i>Samtliga (n=42)</i>	0%	5%	95% (86%)	100%	↑ 10%
<i>kvinnor (n=19)</i>	0%	5%	95% (74%)	100%	↑ 16%
<i>män (n=23)</i>	0%	4%	96% (96%)	100%	↑ 5%
Har det stöd du fått hjälpt dig att hantera din situation?	Deltagare - avslutsenkät			svarsfrekvens	
<i>Samtliga (n=48)</i>	0%	10%	90% (79%)	100%	↓ 1%
<i>kvinnor (n=28)</i>	0%	7%	93% (82%)	100%	↑ 13%
<i>män (n=20)</i>	0%	15%	85% (75%)	100%	↓ 10%

Som positiva svar räknas svarsalternativen till stor del, till mycket stor del, och helt och hållet. Graderingen "klart positivt" är en summering av de två sistnämnda svarsalternativen. Som negativa svar räknas svarsalternativen till liten del och inte alls.

- Fler deltagarna upplever att det finns en planering som tar vid när insatsen avslutas 2023 jämfört med 2022.

Utfall: I tabell 4 nedan, från "Resultatrapport från NNS indikatorsenkäter", bilaga 8, kan utläsas att 94% av männen och 85% av kvinnorna anser att det finns en tillräcklig planering för vad som ska hända när insatsen avslutas. Jämfört med 2022 var resultatet för män 75% och för kvinnor 89%. Även om resultatet för kvinnorna gått ner en aning, så anser förbundet att målet är uppnått eftersom det på totalen skett en ökning med 7%.

Tabell 4, sammanställning av deltagarnas skattning huruvida det finns en tillräcklig planering vid avslut.

	Negativt	Varken eller	Positivt (Klart positivt)		
Finns det en tillräcklig planering för vad som ska hända efter att detta stöd upphört?	Deltagare - avslutsenkät			svarsfrekvens	
<i>Samtliga (n=43)</i>	2%	9%	88% (86%)	100%	↑ 7%
<i>kvinnor (n=27)</i>	4%	11%	85% (81%)	100%	↓ 4%
<i>män (n=16)</i>	0%	6%	94% (94%)	100%	↑ 19%

Som positiva svar räknas svarsalternativen till stor del, till mycket stor del, och helt och hållet. Graderingen "klart positivt" är en summering av de två sistnämnda svarsalternativen. Som negativa svar räknas svarsalternativen till liten del och inte alls.

- Fler upplever att samverkansstrukturen inom Samordningsförbundet i Sundsvall är en fungerande plattform för att initiera, upprätthålla och underhålla relationen mellan inblandade parter 2023 jämfört med 2022.

Utfall: I tabell 5 nedan, från "Resultatrapport från NNS indikatorsenkäter", bilaga 8, kan utläsas att 92% av personalen, 78% av cheferna och 83% av styrelsen anser att samverkansstrukturen inom förbundet är en fungerande plattform. Jämfört med 2022 har det skett en tydlig ökning för personal med 25% och 11% för parternas chefer. Resultatet för styrelsen är oförändrat. Med dessa jämförelser som bakgrund anser förbundet att målet är uppnått.

Tabell 5, sammanställning av personal, chefer och styrelsens skattning huruvida det finns fungerande samverkansstrukturer.

	Negativt	Varken eller	Positivt (Klart positivt)		Resultat jämfört med 2022
Har ni strukturer för att initiera, upprätthålla och underhålla relationer mellan inblandade aktörer?	Personal			svarsfrekvens	
(n=13)	0%	8%	92% (62%)	100%	↑ 25%
Har ni strukturer för att initiera, upprätthålla och underhålla relationer mellan de samverkande myndigheterna?	Parternas chefsgrupp			svarsfrekvens	
(n=9)	0%	22%	78% (56%)	100%	↑ 11%
Har ni strukturer för att initiera, upprätthålla och underhålla relationer mellan inblandade aktörer?	Styrelse			svarsfrekvens	
(n=6)	0%	17%	83% (83%)	100%	→

Som positiva svar räknas svarsalternativen till stor del, till mycket stor del, och helt och hållet. Graderingen "klart positivt" är en summering av de två sistnämnda svarsalternativen. Som negativa svar räknas svarsalternativen till liten del och inte alls.

1.5.4 Mål för ekonomi och god ekonomisk hushållning 2023

- Förbundets egna kapital ska inte överstiga 20 procent av årets tilldelade medel dock heller inte understiga 400 000 kronor.
Utfall: Förbundet egna kapital var vid årets slut 1 288 424 kronor vilket motsvarar 17,5 % av årets tilldelade medel. Därmed anses målet uppnått.
- Av Samordningsförbundets tilldelade medel skall minst 70% av dessa gå till individinriktade insatser.
Utfall: 5 182 188 kr gick till individinriktade insatser, vilket motsvarar 70,4 % av förbundets kostnader 2023. Därmed anses målet uppnått.
- Fler deltagare i förbundsfinansierade insatser 2023 jämfört med 2022.
Utfall: Förbundet hade i princip nästan samma ekonomiska förutsättningar 2023 som 2022. De insatser styrelsen valde att prioritera under 2023 var något färre under 2023 jämfört med 2022. Att då fler individer fått tagit del av förbundets insatser under 2023(746 individer) jämfört med 2022(713 individer) samt att fler avslutades till arbete eller studier (199 under 2023 jmf. 137 under 2022). Därmed anses målet uppfyllt.

1.5.5 Målgrupper

De samverkansinsatser som Samordningsförbundet finansierar ska rikta sig till medborgare i Sundsvalls kommun och vara i förvärvsaktiv ålder (16–65 år) med behov av samordnad rehabilitering. Inriktningen är att insatserna ska vara till nytta för de personer som har en komplex problematik och/eller vara förebyggande för att möta problem innan de har blivit för stora och svåra.

1.5.6 Uppföljning och resultat för individinriktade insatser

Arbetsmarknadstorget

Arbetsmarknadstorget i Sundsvall är en samverkansplattform där personal från Sundsvalls kommun (Individ- och arbetsmarknadsförvaltningen och Barn- och utbildningsförvaltningen), Försäkringskassan, Arbetsförmedlingen och Region Västernorrland arbetar tillsammans med personer som behöver samordnade insatser för att komma vidare mot arbete eller studier. Arbetsmarknadstorget jobbar med:

- Personer mellan 16-64 år som uppstår någon form av försörjningsstöd, aktivitetsstöd, utvecklingsersättning, sjukpenning eller arbetslöshetsersättning.
- Personer mellan 19-29 år som uppstår aktivitetsersättning.
- Personer inom det kommunala aktivitetsansvaret (KAA).

Samordningsförbundet har under 2023 delfinansierat Arbetsmarknadstorget i Sundsvall med 4 699 277 kr.

Följande tjänster finansieras av Samordningsförbundet Sundsvall på Arbetsmarknadstorget.

- Socialsekreterare med SIP-samordnarfunktion

Syftet med SIP-samordnare är att stärka deltagare med fysisk- och psykisk ohälsa och deras möjlighet till egen försörjning genom att tillhandahålla en samordnad funktion på Arbetsmarknadstorget i kontakten mot vården. Insatsen ska förbättra samverkan mellan olika verksamheter som omfattas av lagens bestämmelser om samordnad individuell plan, SIP. En sådan plan beskriver vilka samordnade medicinska, sociala och/eller arbetslivsinriktade

rehabiliteringsinsatser som en deltagare behöver. Genom att utveckla användningen av SIP skapas bättre förutsättningar för deltagarens behov av stöd att närma sig egen försörjning. Vårdens bedömning av deltagarens mående är en grundsten för vilken form av planering som kan upprättas. Det kan handla om bedömning av vilka hälsomässiga förutsättningar det finns för arbetslivsinriktad rehabilitering mot egen försörjning, planering mot studier eller sjuk- eller aktivitetsersättning. Både *socialtjänstlagen* och *hälso- och sjukvårdslagen* kräver att kommun och region upprättar en samordnad individuell plan när det behövs och att den enskilde samtycker till SIP.

Insatsens mål	Har målet uppnåtts? Ja eller nej	Utfall/resultat för respektive mål
Socialsekreterarna på ekonomiskt bistånd ska registrera minst lika många SIP beslut som under år 2021 med stöd av SIP-samordnaren.	Ja	124 SIP beslut registrerades, inklusive 37 initierade av vården.
SIP-samordnaren ska genomföra minst 70 konsultationer med socialsekreterare och samverkanspartners på Arbetsmarknadstorget i arbetet med deltagare som har fysisk- och psykisk ohälsa under 2022.	Ja	179 konsultationer har genomförts under 2023.
Socialsekreterarnas och samverkanspartners på Arbetsmarknadstorget upplevde att de har fått stöd från SIP-samordnaren och att stödet hållit god kvalitet.	Ja	13 av 28 respondenter besvarade enkäten. Se sammanställning Årsredovisningen SIP samordnare.

➤ Handläggare från Försäkringskassan

Syftet med insatsen är att bryta utanförskapet efter långvarig fysiska och psykisk ohälsa. Se över förutsättningar och möjlighet att komma till egen försörjning. Syftet med en försäkringsutredare på Arbetsmarknadstorget är också att öka kunskapen hos övriga samverkanspartner om sjukförsäkringen och Försäkringskassans uppdrag. Detta sker genom en samlokalisering där försäkringsutredaren finns på arbetsmarknadstorget och är tillgänglig som stöd och för att stärka samverkan med övriga myndigheter. Försäkringsutredaren deltar i konsultations- och beredningsgrupper för att bidra med kunskap om sjukförsäkringen.

Insatsens mål	Har målet uppnåtts? Ja eller nej	Utfall/resultat för respektive mål
Öka kunskapen om sjukförsäkringen	Ja. Målet att öka kunskapen om sjukförsäkringen har uppnåtts.	Under 2023 har 111 konsultationer genomförts.
Försäkringskassan har ett riktvärde att under 2023 aktualisera 35 individer.	Ja	22 personer med aktivitetsersättning och 17 personer med sjukpenning har aktualiserats i beredningsgrupp för 2023.

➤ Arbetsförmedlare på arbetsmarknadstorget

Syftet är att säkerställa samverkan och medverkan på AMT under hela 2023 utifrån det goda samarbete som redan är upparbetat med snabba, effektiva konsultationer för att säkerställa ett väl fungerande samarbete. Arbetet handlar också om att fortsätta förbereda underlag och klargöra arbetsförmågan för deltagarna genom rehabiliterande insatser och utredning för att gå mot självförsörjning. Huvudsyftet är att gå mot anpassade anställningar med stöd av lönebidrag, men det kan också vara att se över möjligheter till studier eller hjälpa individen att komma fram till rätt ersättningsform. Viktigt är också att korta ledtider och öka förståelsen mellan myndigheter är också en viktig del i vårt arbete för att hjälpa medborgarna.

Insatsens mål	Har målet uppnåtts? Ja eller nej	Utfall/resultat för respektive mål
<p>Målsättningen är att under 2023 genomföra minst 60 subventionerade anställningar med stöd av; lönebidrag, nystartsjobb och introduktionsjobb.</p> <p>Anställningarna kan vara förlagda både inom kommunal-, statlig- och privat verksamhet samt även inom ideella föreningar.</p>	<p>Ja</p>	<p>Totalen för 2023 blev följande: Totalt 164 anställningar fördelat enligt följande:</p> <p>137 Lönebidragsbeslut gjordes. 68 av dessa var nya beslut 69 var förlängningar</p> <p>63 av dessa 137 lönebidragsbeslut är utanför IAF kom-i-jobb. 15 personer anställdes utan anställningsstöd alla utanför IAF 1 anställdes via Samhall 4 anställning med nystartsjobb varav 1 utanför IAF kom-i-jobb 7 introduktionsjobb</p> <p>Av dessa 164st är alltså 84st (51%) inom IAF kom-i-jobb, och 80st (49%) av besluten/anställningarna hos andra arbetsgivare än Sundsvalls kommun</p> <p>9 personer har gått mot utbildning</p> <p>Vi har också deltagit i 35 SIP möten under året. Vilket har resulterat i några sjukersättningar på hel eller deltid.</p>

➤ Arbetskonsulent för personer med aktivitetsersättning

Att unga vuxna med fysisk eller psykiska funktionsvariationer, som har aktivitetsersättning/sjukpenning från Försäkringskassan får möjlighet att ta del av den arbetslivsinriktade rehabiliteringen på Arbetsmarknadstorget för att komma ut i arbete/studier som kan leda till självförsörjning.

Insatsens mål	Har målet uppnåtts? Ja eller nej	Utfall/resultat för respektive mål
<p>Antal pågående ärenden hos arbetskonsulent för respektive tjänst</p> <p>Fler personer i insatsen avslutas till studier eller arbete 2023 jämfört med 2022.</p>	<p>Ja</p> <p>Ja, 2022 avslutades 5 deltagare avslutades till arbete eller studier och under 2023 avslutades 6 deltagare avslutades till arbete eller studier</p>	<p>Under år 2023 har Arbetskonsulenterna arbetat med 45 deltagare. 20 män och 25 kvinnor.</p> <p>16 personer har avslutats på Arbetsmarknadstorget under 2023. 6 kvinnor och 10 män. Av dessa har 2 kvinnor och 6 män återvänt till Försäkringskassan för mer insatser från vården. 2 kvinnor har uppnått arbetsförmåga och gått till Arbetsförmedlingen SIUS. 1 man har gått vidare till daglig verksamhet (LSS). 1 kvinna 50 % anställning med lönestöd. 1 kvinna 50 % anställning med lönestöd. 1 kvinna 75% anställning lönestöd 1 man heltidsanställning med lönestöd. 1 man 50% anställning, lönestöd.</p>
<p>Deltagarna i insatsen närmar sig egen försörjning. Indikator: Mäts med NNS indikatorenkät</p>	<p>Ja</p>	<p>16 respondenter besvarade frågan. Av dessa ansåg 75% att de var mer redo att arbeta eller studera jämfört med innan de påbörjade insatsen.</p>
<p>Deltagarna i insatsen upplever att de fått hjälp att utveckla sätt att hantera sin situation. Indikator: Mäts med NNS indikatorenkät</p>	<p>Ja</p>	<p>16 respondenter besvarade frågan. Av dessa ansåg 94% att de fått hjälp att hantera sin situation.</p>
<p>Deltagarna upplever att finns en planering som tar vid när insatsen avslutas. Indikator: Mäts med NNS indikatorenkät</p>	<p>Ja</p>	<p>15 respondenter besvarade frågan. Av dessa ansåg 87% att det finns en planering som tar vid när insatsen avslutas.</p>

➤ Arbetskonsulent gemensam

Syfte med insatsen är att personer som saknar naturliga vägar in till arbetslivsriktad rehabilitering på grund av att de är i behov av förrehabiliterande insatser eller saknar vissa ersättningar som öppnar dörren till insatser från olika aktörer får detta stöd i syfte att göra dem redo för att ta steget in till ordinarie aktör.

Insatsens mål	Har målet uppnåtts? Ja eller nej	Utfall/resultat för respektive mål
Fler deltagare i insatsen avslutas till studier eller arbete 2023 jämfört med 2022.	Ja, fler deltagare har gått till arbete eller studier 2023 jämfört med 2022.	Under 2023 avslutades sex deltagare mot arbete, varav tre med anställningsstöd. Fyra deltagare har ansökt om sjukersättning efter genomförd arbetsträning. En person har avslutats mot deltidsstudier om 50 procent med bibehållen a-kassa på resterande 50 procent.
Deltagarna i insatsen närmar sig egen försörjning. Indikator: Mäts med NNS indikatorenkät	Ja	16 respondenter besvarade frågan. Av dessa ansåg 75% att de var mer redo att arbeta eller studera jämfört med innan de påbörjade insatsen.
Deltagarna i insatsen upplever att de fått hjälp att utveckla sätt att hantera sin situation. Indikator: Mäts med NNS indikatorenkät	Ja	16 respondenter besvarade frågan. Av dessa ansåg 94% att de fått hjälp att hantera sin situation.
Deltagarna upplever att finns en planering som tar vid när insatsen avslutas. Indikator: Mäts med NNS indikatorenkät	Ja	15 respondenter besvarade frågan. Av dessa ansåg 87% att det finns en planering som tar vid när insatsen avslutas.

➤ Psykologtjänst

Arbeta stödande, rådgivande och i viss mån kompetensförstärkande gentemot annan personal som jobbar deltagarnära. Stärka deltagares färdigheter och hjälpa till med att möjliggöra att de får rätt förutsättningar att etablera sig på arbetsmarknaden. Medverka till samverkan mellan myndigheter och bidra till att förmedla psykologisk kunskap i verksamheten.

Insatsens mål	Har målet uppnåtts? Ja eller nej	Utfall/resultat för respektive mål
Individuella insatser: Ge hälsobefrämjande råd & stödinsatser i gruppformat eller individuellt. Stödet ska leda till något av följande: Ökad förståelse, stärkt förmåga, förbättrad hälsa eller ökad anpassning	Ja	49 individuella kontakter under 2023 varav 32 kvinnor och 17 män. Insatserna har lett till förväntade förbättringar, med undantag från en deltagare som avbröt kontakten med torget prematurt.
Utbildningsinsatser: Två genomförda utbildningstillfällen under 2023 i syfte att öka personals kunskap och färdigheter rörande psykologiska ämnen som är viktiga för att nå framgång i arbetet med deltagare. Kursinnehållet ska uppfattas som relevant för arbetet och läromålen för utbildningsmomentet ska uppfyllas.	Ja	3 handledarutbildningar har genomförts 2023 i syfte att bidra med kunskap och verktyg till handledare ute på arbetsplatser där fokus varit på psykoedukation, bemötande och anpassningar för målgruppen med NPF. Utvärderingarna visar på genomgående stor

<p>Konsultation:</p> <p>Erbjuda regelbundna konsultationstider till personalen som utvärderas både kvantitativt och kvalitativt med målsättningen att stödet ska leda till förbättrade kunskaper som upplevs kompetenshöjande, stöttande, avlastande.</p>	<p>Ja</p>	<p>nöjdhet/nytta bland kursdeltagarna</p> <p>Konsultationstider har erbjudits varje vecka, där personal själva kan boka konsultationstid med specialist i outlook. Total volym för 2023: 207 Psykologen har genomfört 30 kliniska bedömningar under året.</p>
--	-----------	---

➤ **Arbetsterapeutjänst**

Att genom gruppinterventioner med fokus på helheten och hälsa bidra till att deltagare ökar sina förutsättningar att komma närmare egen försörjning.

Att genom konsultation till övriga parter på Arbetsmarknadstorget ge stöd i deras process tillsammans med deltagare

<p>Insatsens mål</p> <p>Att genom hälsofrämjande råd och stöd bidra till att deltagare kan vara kvar i, återgå till eller skaffa ett arbete.</p> <p>Att i samverkan med övriga parter inta en konsultativ roll som stöd till arbetskonsulent/ socialsekreterare/ företagskoordinatorer i deras process med deltagare.</p>	<p>Har målet uppnåtts? Ja eller nej</p> <p>Ja</p> <p>Ja</p>	<p>Utfall/resultat för respektive mål</p> <p>22 deltagare under första halvan av 2023 varav 11 kvinnor och 11 män. 18 avslut vid tiden för delårsrapporten.</p> <p>1 deltagare avslutad hos arbetskonsulent efter anställning.</p> <p>4 deltagare har påbörjat anställning.</p> <p>2 deltagare har erhållit aktivitetsersättning och en ytterligare ansökan är under utredning.</p> <p>5 deltagare har påbörjat praktik.</p> <p>6 deltagare som har avslutats inväntar vidare utredning och stöd från vården.</p> <p>4 deltagare har fortsatt stöd från arbetsterapeut och är i praktik/arbetsträning. Samtliga deltagare har behov av stöd och anpassningar för att organisera sin vardag och sin praktik med arbetsuppgifter och arbetstider.</p> <p>3 handledarutbildningar har genomförts under 2023, i syfte att bidra med kunskap och verktyg för handledare ute på arbetsplatser där fokus varit på bemötande och anpassningar för målgruppen med NPF. Total volym: 252</p>
--	--	--

Utarbeta under första kvartalet 2023 de gruppinterventioner som ska ligga till grund för arbetsterapeuten i det fortsatta arbetet i enlighet med BIP.	Ja	Under första kvartalet utarbetades och kommunicerades information kring kommande gruppinterventioner. Utbildning för arbetsterapeut i ACT påbörjades under första kvartalet och avslutades under andra kvartalet 2023. Under första och andra kvartalet genomfördes testgrupp i ACT.
Att genom gruppinterventioner stärka deltagare att vara kvar i, återgå till eller skaffa ett arbete	Ja. Genomfört 3 grupper.	Totalt 24 deltagare har aktualiserats till ACT under 2023: 7 män 17 kvinnor varav 19 avslutade kursen: 6 män och 13 kvinnor. Totalt 5 avhopp tidigt i kursen. Totalt 22 kurstillfällen har genomförts varav 1 tillfälle var påfyllnadsträff för grupp 1.

1.5.7 Uppföljning och resultat för strukturövergripande insatser

➤ Insatskatalogen

Insatskatalogen är ett sökinstrument vars syfte är att effektivisera och rationalisera sökandet efter insatser för dem i behov av stöd mot egenförsörjning, inkludering och ökad livskvalitet. Katalogen kan användas som ett vardagsverktyg för myndighetspersonal men är även öppen för privatpersoner som själva vill söka efter lämpliga insatser och aktiviteter. Förbundet är ägare av Insatskatalogen för den del som rör aktiviteter i Sundsvalls kommun.

Mål med Insatskatalogen under 2023:

➤ Att katalogen blir ett naturligt verktyg för handläggare inom förbundets uppdrag.

Indikator: Användandet av katalogen skall öka under 2023 jämfört med 2022.

Utfall: På www.insatskatalogen.se fanns tidigare tillgänglig statistik på hur katalogen används på nationell- och förbunds nivå. Tyvärr har den möjlighet försvunnit på grund av att de inte kan samla in den statistiken längre kopplat till lagstiftningen GDPR. Som angavs i förbundets delårsrapport 2023, var planen att lansera det nya verktyget, Valfärdsguiden under hösten. Den planeringen höll dock inte, utan det kommer att ske under våren 2024 istället. Med detta som bakgrund har förbundet inte möjlighet att besvara om målet är uppnått eller ej, eftersom ingen tillgänglig statistik finns att tillgå.

➤ Kompetensutveckling – gemensamma utbildningar

Samordningsförbundet skall under 2023 anordna en inspirationsdag tillsammans med övriga Samordningsförbund i länet.

Inspirationsdag i länet.

Samordningsförbundet Sundsvall arrangerade tillsammans med övriga förbund i länet en inspirationsdag, med temat SFI-elever med långsam språkprogression. Cirka 90 personer deltog och verksamhetschefer inom vuxenutbildningen i länet, rektorer för SFI, SFI lärare och nyckelpersoner inom kommunernas arbetsmarknadsförvaltningar var representerade. Resultatet av den dagen var att vi under hösten skulle starta upp Bransch SFI - språket är nyckeln med vuxenutbildningen i Sundsvall som projektägare. Starten av kursen blev framflyttat till i början av 2024.

Förbundet kommer att arrangera psykiatridagarna tillsammans med Sundsvall kommun, Region Västernorrland samt brukarorganisationerna.

Psykiatridagarna 2023

Årets psykiatridagar arrangerades i samarbete mellan Länsverksamhet Psykiatri Vuxen, Barn och ungdomspsykiatri och Rättspsykiatri i Region Västernorrland samt Sundsvalls Kommun, Brukarrådet Västernorrland, Samordningsförbundet i Sundsvall, Samordningsförbundet Timrå/Härnösand samt Samordningsförbundet Ånge.

Bland annat föreläste Rebecka Anserud, som var 15 år när hon insjuknade i bipolär sjukdom. Det var starten på flera år av tvångsinläggningar, medicinbiverkningar och ett fullständigt kaos. I dag är hon en eftertraktade föreläsare och jobbar för att bryta myter och tabuer som fortfarande finns kring psykisk ohälsa om hur det är att leva med både schizofreni och bipolär sjukdom.

Man kunde delta både fysiskt, på Tornhuset i Sundsvall och digitalt. Föreläsningarna var kostnadsfria.

Föreläsningsserie.

Förbundet har tillsammans med Hjärnkoll anordnat en föreläsningsserie under hösten med tema "psykisk(o)hälsa". Det har varit Hjärnkollambassadörer som varit föreläsare. Det var föreläsningar vid tre tillfällen under hösten. Man kunde delta både fysiskt och digitalt på föreläsningarna. Det var cirka 100 personer som deltog vid varje tillfälle.

BIP(jobb-/sysselsättningsindikatorprojektet)

BIP är en dansk forskningsstudie som bidragit till ökad kunskap om vilka indikatorer som skapar progression mot arbete, studier och självförsörjning för personer som är arbetslösa och har en komplex problematik. Studien är den största i sitt slag och har skapat stort intresse hos verksamheter som arbetar med liknande målgrupp. Delar av Arbetsmarknadstorget i Sundsvall har under 2023 fortsatt implementeringen av BIP som gemensamt synsätt i hur verksamheten och insatserna organiseras runt individen.

Under 2023 har Samordningsförbundet fortsatt stödja Arbetsmarknadstorget med implementeringen av BIP. För att kunna stödja dem på bästa sätt har samordnaren för arbetskonsulenterna påbörjat utbildningen, "BIP i praktiken – kurs för kunskapspersoner", hösten 2023 som avslutas våren 2024. Under utbildningen har det genomförts ett antal workshops med personalen med syfte att öka deras tilltro till deltagarnas möjlighet att börja arbeta eller studera.

Ett stort utvecklingsarbete har också gjorts tillsammans med Sundsvalls kommuns IT-avdelning för att ta fram ett digitalt system som möjliggör jämförelser gällande stegförflyttning mot arbete, både på individ- och gruppnivå. Det arbete som skett lokalt i Sundsvall har även lockat andra kommuner till erfarenhetsutbyte, som till exempel Timrå, Härnösand och Samordningsförbundet Östra Södertörn i Stockholm.

1.5.8 Balanskravsresultat

Samordningsförbundet i Sundsvall

Belopp i tkr	2023	2022	2021
Årets resultat enligt resultaträkningen	476	-409	-286
Reducering av samtliga realisationsvinster	0	0	0
Justering för realisationsvinster enligt undantagsmöjlighet	0	0	0
Justering för realisationsvinster enligt undantagsmöjlighet	0	0	0
Orealiserade vinster/förluster i värdepapper	0	0	0
Återföring av orealiserade förluster i värdepapper	0	0	0
Årets resultat efter balanskravsjusteringar	476	-409	-286
Reservering av medel till resultatutjämningsreserv	0	0	0
Användning av medel från resultatutjämningsreserv	0	0	0
Balanskravsresultat	-476	-409	-286

1.6. Väsentliga personalförhållanden

Samordningsförbundet Sundsvall har ingen egen anställd personal och har därför inga egna avsättningar för pension. Förbundschef och utvecklingsledare köps av Sundsvalls kommun genom avtal och Sundsvalls kommun hanterar löner och lönebikostnader, däribland pensioner.

1.7. Förväntad utveckling

Då förbundet i verksamhetsplan för 2024 satte som mål att fler deltagare skall avslutas till arbete eller studier jämfört med 2023, görs bedömningen redan nu, att detta kommer att bli svårt att uppnå i och med det goda resultatet för 2023. Anledningen till att denna bedömning görs är den osäkerhet som finns kring inflationen och ränteutvecklingen samt att arbetslösheten är på väg uppåt.

Medelstillelning från staten sida på nationellnivå som har legat oförändrad sedan 2016 ger förbunden i realiteten minskade ekonomiska förutsättningar.

En förhoppning förbundet har inför 2024 är att det nya uppföljningssystemet "Uppföljning Finsam" skall möjliggöra för Samordningsförbunden att svara för uppföljning och utvärdering på individnivå av den finansierade verksamheten på nationell nivå.

Att analysteamet som bildats skall ge styrelsen och huvudmännen bättre underlag för vidare satsningar inom förbundet inför verksamhetsplan 2025.

2. Resultaträkning

Resultaträkning

Räkenskapsåret 2023-01-01--2023-12-31

Belopp i kr.	Not	2023	2022
Verksamhetens intäkter	2	7 360 006	7 377 991
Verksamhetens kostnader	3	6 890 369	7 786 784
Verksamhetens resultat		469 637	-408 792
Finansiella intäkter		7 299	
Finansiella kostnader		-628	-429
Resultat efter finansiella poster		476 308	-409 222
Extraordinära poster		0	0
Årets resultat		476 308	-409 222

2.1 Detaljerad budgetuppföljning 2023, tusentals kronor

	Budget 2023	Utfall 2023	Differens 2023	Utfall 2022
Försäkringskassan/Arbetsförmedlingen	3 680	3 680	0	3 689
Sundsvalls kommun	1 840	1 840	0	1 844,5
Region Västernorrland	1 840	1 840	0	1 844,5
Summa intäkter	7 360	7 360	0	7 378
Styrelsen				
Styrelsearvoden	105	83	22	103
Extern representation	5	9	-4	5
Summa styrelsen	110	92	18	108
Administration				
Lokalhyra	60	60	0	60
Förbrukningsmaterial	2	0	2	0
Kontorsmaterial	3	1	-2	1
Mobiltelefon	4	0	-4	0
Porto	4	0	-4	0
Redovisningstjänster	75	95	20	68
IT-tjänster, datadrift	21	27	6	28
Konsulter	790	815	25	767
Övr. främmande tjänster	20	25	5	15
Utbildning/Konferens/resor	100	80	-20	79
Övriga personalkostnader	0	0	0	0
Ränteintäkter	0	7	-7	0
Övriga finansiella kostnader	1	1	0	1
Summa administration	1 080	1 097	17	1 019
Insatser 2023				
Arbetsmarknadstorget				
• Försäkringskassan	194	193	1	193
• 2 st. Arbetsförmedlare	1 000	1 000	0	1 160
• Sip-Samordnare	660	660	0	645
• Arbetskonsulenter	1 322	1 312	-10	1 789
• Psykolog	912	912	0	867
• Arbetsterapeut	622	622	0	603
Utvecklingsledare	775	751	-24	758
Insatskatalogen	55	77	22	48
Psykeveckan	50	12	-38	23
Kompetensutveckling, gemensamma utbildningar	170	124	-46	74
Nya insatser /aktiviteter 2023, ex. SFI, Fontänhus, Vård i glesbygd	410	32	378	
Summa insatser 2023	6 170	5 695	475	
Summa kostnader 2023	7 360	6 884	476	
Resultat 2023	0	476		

3. Balansräkning

Balansräkning

Räkenskapsåret 2023-01-01--2023-12-31

Belopp i kr.	Not	2023-12-31	2022-12-31
Tillgångar			
Omsättningstillgångar			
Fordringar	4	196 466	224 600
Kassa och bank		3 727 015	3 471 999
Summa omsättningstillgångar		3 696 600	3 696 600
Summa tillgångar		3 923 481	3 696 599
Eget kapital, avsättningar och skulder			
Eget kapital		1 288 424	812 116
Årets resultat		476 308	-409 221
Övrigt eget kapital		812 116	1 221 338
Skulder			
Kortfristiga skulder	5	2 635 057	2 884 483
Summa eget kapital, avsättningar och skulder		3 923 481	3 696 599

Ansvarsförbindelser

Samordningsförbundet Sundsvall har inga ansvarsförbindelser.

4. Kassaflödesanalys

Samordningsförbundet Sundsvall

Belopp i tkr.	2023-12-31	2022-12-31
Den löpande verksamheten		
Resultat efter finansiella poster	476	-409
Justeringar för poster som inte ingår i kassaflödet		
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar av rörelsekapital	476	-409
Ökning/minskning kortfristiga fordringar	28	-114
Ökning/minskning kortfristiga skulder	-249	288
Kassaflöde för den löpande verksamheten	255	-235
Årets kassaflöde	255	-235
Likvida medel vid årets början	3 472	3 507
Likvida medel vid årets slut	3 727	3 472

5. Driftredovisning

Belopp tkr	Utfall jan-dec 2023	Aktuell budget jan-dec 2023	Avvikelse utfall - budget	Bokslut helår 2022
Nettokostnad	6 890	7 360	470	7 787
Medlemsavgift	7 360	7 360	0	7 378
Resultat	476	0	247	409
Utgående eget kapital	1 288	812	409	812
Likvida medel	3 727			3 472

6. Noter

Not 1. Redovisningsprinciper

Årsredovisningen är upprättad i enlighet med lagen (2018:597) om kommunal bokföring och redovisning i tillämpliga delar. Förvaltningsberättelsens struktur följer RKR:s rekommendation R15, med vissa tillämpningar i förhållande till Finsamförbundens struktur. Tillgångar och skulder har värderats till anskaffningsvärde.

Periodiseringar av inkomster och utgifter har skett enligt god redovisningssed, det innebär att inkomster och utgifter har bokförts på de perioder som de intjänats respektive förbrukats.

Medlemsavgifter har bokförts i den period de avser.

Nedlagda insatskostnader redovisas i resultaträkningen.

Förbundet har ingen egen anställd personal och har därför inga egna avsättningar för pension. Förbundschef och utvecklingsledare köps av Sundsvalls kommun genom avtal och Sundsvalls kommun hanterar löner och lönebikostnader, däribland pensioner. Vissa anpassningar har gjorts till Finsam:s verksamhet.

Not 2. Verksamhetens intäkter

	2023	2022
Driftbidrag från staten	3 680 000	3 689 000
Driftbidrag från Sundsvalls kommun	1 840 000	1 844 500
Driftbidrag från Region Västernorrland	1 840 000	1 844 500
Öresutjämning	6	-9
Summa	7 360 006	7 377 991

Not 3. Verksamhetens kostnader

	2023	2022
Se detaljerad budgetuppföljning 2023-12-31, sida 22		

Not 4. Fordringar

	2023-12-31	2022-12-31
Skatteverket	196 466	223 679
Övr. kortfristiga fordringar	0	921
Summa	196 466	224 600

Not 5. Kortfristiga skulder

	2023-12-31	2022-12-31
Leverantörsskulder	476 728	526 965
Interimsskulder	2 141 821	2 338 292
Källskatt, Sociala avgifter	16 508	19 226
Summa	2 635 057	2 884 483

7. Styrelsens underskrift

Vi intygar att årsredovisningen ger en rättvisande bild av verksamhetens resultat samt kostnader, intäkter och förbundets ekonomiska ställning.

Datum:

Jonas Väst
Ordförande

Christina Nordenö
Vice ordförande

Lina Kempe
Ledamot

Peter Pettersson
Ledamot

Bilagor

- 1, Slutrapport SIP-samordnare.
- 2, Slutrapport Försäkringsutredare på Försäkringskassan på arbetsmarknadstorget
- 3, Slutrapport Arbetsförmedlare på arbetsmarknadstorget
- 4, Slutrapport Arbetskonsulent för personer med aktivitetsersättning
- 5, Slutrapport Arbetskonsulent för personer som har behov av förrehabiliterande insatser men som inte uppbär försörjningsstöd
- 6, Slutrapport Psykologtjänst
- 7, Slutrapport Arbetsterapeut
- 8, Resultatrapport från NNS indikatorsenkäter

 **Välfärds
guiden**

Det sker just nu ett stort utvecklingsarbete med Insatskatalogen, som kommer att övergå till [Välfärdsguiden](#).

Den nya sidan erbjuder fler funktioner och större användarvänlighet. Flera orter har under 2023 flyttat in i nya

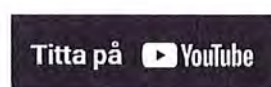
Välfärdsguiden och snart är det vår tur i Sundsvall att också göra det!

Vi kommer den 12/4 09.30-12.00 ha lansering av Välfärdsguiden.

Då är du välkommen till Quality Hotel, Esplanaden 29, för att lära dig mera om verktyget, mingla med kollegor

och kanske vinna något fint pris? Anmälan till lanseringen gör du här

Vill du redan nu veta mera om Välfärdsguiden, kan du kolla in filmklippet nedan eller boka in dig på något av dessa webinarium: [29/2](#), [27/3](#) eller [25/4](#)

Hej alla NNS medlemsorganisationer!

I år har **NNS årsmöte 17-18 april i Stockholm** och till dess behöver vi ha in nomineringar.

Valda i nuvarande styrelse samt revisorer och valberedning finner ni längst ner i texten, uppdelat på dem som har 1 år kvar och de vars mandattid går ut nu.

Poster som ska väljas är gulmarkerade.

- **Ledamot som har 1 år kvar** och eventuellt har för avsikt att sluta i förtid, meddela omgående valberedningen.
- **Ledamot vars mandattid går ut** måste ha nominering för att vara aktuell för omval.
- **Övriga nomineringar** kommer självklart att beaktas likvärdigt för poster som ska väljas på årsmötet.
- **Nominerad ska ha uppdrag** i egna förbundsstyrelsen, ordinarie eller ersättare.
- Nomineringar ska innehålla namn, förbund, uppdrag i samordningsförbundet, partibeteckning (eller AF,FK), telefonnummer och e-post.

Skicka nomineringar senast fredag 1 mars till: karin.nasmark@regionjh.se

Har 1 års mandattid kvar till årsmöte 2025:

2025	Ledamot	Kenneth Andersson (S)	SOF Skellefteå
2025	Ledamot	Linda Biltmark (FK)	SOF Halland
2025	Ledamot	Christina Nordenö (S)	SOF Sundsvall
2025	Revisor	Jan-Olov Haggström (S)	SOF Örnsköldsvik

Mandattid som går ut vid årsmöte 2024:

2024	Ordförande	Fredrik Lundén (M)	SOF Centrala Östergötland
2024	Vice ordförande	Ajda Asgari (MP)	SOF Östra Södertörn
2024	Kassör	Jonas Erlandsson (S)	SOF Kalmar län 2024
2024	Ledamot	Kenneth Gustavsson (C)	SOF Västra Värmland Norra Dalsland
2024	Ledamot	Peter Vigren (S)	SOF Umeå
2024	Ledamot	Susanne Bäckman (L)	SOF Skåne/Nordost
2024	Ledamot	Mattias Askerson (M)	SOF Sollentuna/Upplands Väsby/Sigtuna
2024	Ledamot	Tanja Siladji Dahne (MP)	SOF Insjöriket
2024	Revisor	Björn Sandahl (S)	SOF Jämtland/Härjedalen
2024	Valberedningen	Karin Näsmark (S)	SOF Jämtland/Härjedalen
2024	Valberedningen	Måns Montell (M)	SOF Gävleborg
2024	Valberedningen	Andreas Pettersson (FK)	SOF Göteborg

Med vänlig hälsning / NNS valberedning

Kontakt Valberedningen:

Karin Näsmark	070-23 22 685	karin.nasmark@regionjh.se
Måns Montell	070 235 84 00	mans.montell@regiongavleborg.se
Andreas Pettersson	010-119 66 97	andreas.pettersson@forsakringskassan.se

INFORMATION FÖR ELEVER

Bransch - Sfi Vård och omsorg

Vill du arbeta med att hjälpa och ta hand om människor i framtiden?

Nu kan du läsa sfi och samtidigt förbereda dig för att komma in i arbetslivet! På Vuxenutbildningen kan du:

- läsa sfi och yrkessvenska i vård och omsorg.
- få information om arbetet inom vård.
- göra studiebesök
- få hjälp och vägledning

Du kan ansöka på vår hemsida:

www.sundsvall.se/vuxenutbildning

Har du frågor? Välkommen till **Sfi drop in:**
måndagar kl. 10.00-12.00 (Lasarettsvägen 19)

Du studerar
kl. 8.00-15.30
varje dag

Bransch-Sfi vård och omsorg

Språket nyckeln till arbete

En snabbare etablering på arbetsmarknaden och till vidare studier.

Vad är Bransch-Sfi?

- En helt ny utbildning med syfte att skapa bättre förutsättningar för personer som idag är långt ifrån arbetsmarknaden, att ta sig vidare till studier och arbete.
- En sammanhållen utbildning på dagtid mellan 8.00 – 15.30.
- En språkutbildning där elever läser ordinarie sfi.
- En utbildning med yrkesvägledning där branschspråket och branschkunskap integreras med språkutveckling.
- En utbildning där varje eleven har ett individuellt upplägg som planeras tillsammans med sfi läraren, samordnare och handläggare / konsulent på Arbetsförmedlingen eller Arbetsmarknadstorget eller annan extern part.

Eleverna läser ordinarie sfi på förmiddagen. Efter lunch kommer eleverna att arbeta med branschspråk tillsammans med yrkeslärare och få branschkunskap genom studiebesök och skuggning på arbetsplatser i kommunen.

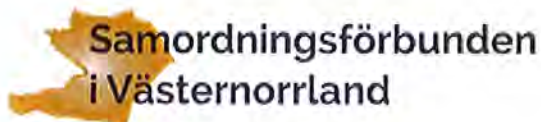
Samordnaren kommer att vara den fasta punkten och den som motiverar och organiserar studierna tillsammans med eleven.

Ambitionen är att eleverna ska gå vidare in på kombinationsutbildningar inom den bransch de valt, när de sedan börjar på kurs C.

Under 2024 kommer vi att erbjuda Bransch-Sfi vård och omsorg. Framöver är ambitionen att starta upp Bransch-Sfi barn och fritid, service och restaurang samt industri och logistik.

Vill du veta mer?

Anna Benman
Utbildningssamordnare
Bransch-Sfi
anna.bennman@sundsvall.se
073 023 85 40

Samordningsförbunden
i Västernorrland

Inbjudan till riksdagsledamöter från Västernorrland

Samordningsförbunden i Västernorrland vill bjuda er till
information/dialog om förbundens verksamhet

Den 1 januari 2004 trädde lagen om finansiell samordning av rehabiliteringsinsatser i kraft (Finsam). Lagen gör det möjligt för Arbetsförmedlingen, Försäkringskassan, kommun och region att samverka finansiellt genom att bilda Samordningsförbund. I Samordningsförbundet beslutar de fyra aktörerna hur samarbetet ska utformas utifrån lokala förutsättningar och behov. I Västernorrland finns sex stycken Samordnings-förbund men alla sju kommuner är representerad.

Datum och tid: måndagen den 20 maj kl. 09.00 – 12.00.
Vi avslutar med att bjuda på lunch

Plats: Quality Hotel Sundsvall, Esplanaden 29, Sundsvall

Förslag till dagordning:

- Presentationsrunda
- Information om Finsam - Samordningsförbund
- Goda exempel som visar på fördelar med Samordningsförbund
- Lokala utmaningar/organisering inom förbunden
- Uppföljning FINSAM
- Medelstillelse

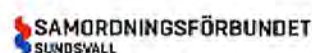
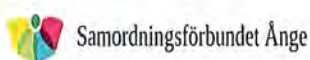
Med vänlig hälsning

Ordföringar i Samordningsförbunden Västernorrland, genom ordförande Anette Lövgren Samordningsförbundet Ånge

Inbjudna: Jörgen Berglund, Peder Björk, Peter Hedberg, Malin Larsson, Ulf Lindholm, David Lång, Isabell Mixter, Anne-Li Sjölund, Anna-Belle Strömberg, Jonas Väst, Jan Andersson, Sundsvall. Birgitta Häggkvist, Cecilia Ingelsson Lydig, Sollefteå. Jan-Olov Häggström, Pär Eriksson, Örnsköldsvik. Monica Fällström, Ulrika Sahlin, Härnösand Timrå. Thomas Näsholm, Jerker Byström, Kramfors. Anette Lövgren, Malgorzata Hammarberg, Ånge.

Anmälan senast den 8 mars till malgorzata.hammarberg@ange.se

Varmt välkommen till en givande förmiddag!

Varmt välkommen till NNS strategikonferens och årsmöte! 17-18 april

Den 17 och 18 april bjuder NNS in till strategikonferens och årsmöte!

Vi startar den 17 april kl. 12.00 med en strategikonferens som riktar sig till medlemmar, politiska uppdragsgivare och beslutsfattare.

Temaområden för strategikonferensen är:

- Hur kan samordningsförbunden användas för att möta komplexa samhällsutmaningar?
- Hur kan det samordnade stödet ges till fler målgrupper – för en större inkludering i arbetsliv och samhällsliv?

Den 18 april fortsätter vi med NNS årsmöte (enbart för medlemmar). Vid årsmötet håller vi en workshop med gemensam problembeskrivning.

Vid mötesdagarna 17-18 april kommer förbunden på olika sätt visa upp sina verksamheter i en utställningsdel.

Strategikonferens

Datum: 17 april

Tid: 12:00-16:00 (inkl. lunch)

NNS årsmöte

Datum: 18 april

Tid: 08:30-15:00 (inkl. lunch)

Plats: Nalen, Regeringsgatan 74 i Stockholm

Anmäl dig senast **2 april** i länken nedan. Du behöver fylla i formuläret även om du har svarat i tidigare save the date utskick.

